

**Η
ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)**

1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 24 Σεπτεμβρίου 2018 με την εξής σύνθεση: Ειρήνη Αψοκάρδου Πρόεδρος-Εισηγήτρια, Ευαγγελία Μιχολίτση και Χρυσάνθη Ζαράρη, Μέλη (αρ. 1/2018 Απόφαση Ολομέλειας Α.Ε.Π.Π. – Θέμα 4^ο).

Για να εξετάσει την από 14.08.2018 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ)- Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ)/820/16.08.2018 του οικονομικού φορέα ..... του ....., κατοίκου ....., οδός ....., αρ....., ΤΚ .....

Κατά της ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ/ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΥΚΑΔΑΣ, όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την Προδικαστική Προσφυγή ο αιτών επιδιώκει: α) να γίνει δεκτή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή, β) να ακυρωθεί η με αριθ. πρωτ. 705-35/01-08-2018 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής με την οποία εγκρίθηκε το από 26-07-2018 Πρακτικό ΙΙ της αρμόδιας Επιτροπής Αξιολόγησης (ΑΔΑ:6Ζ1Φ7ΛΕ-ΛΡΓ), το ως άνω Πρακτικό και κάθε βλαπτική συναφής πράξη ή παράλειψη, γ) να αποκλειστεί η προσωρινή ανάδοχος εταιρεία με την επωνυμία «.....» και δ) την επιταγή της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων προς συμμόρφωσή της στα σκεπτικό και διατακτικό της απόφασης της ΑΕΠΠ επί της προσφυγής.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Ειρήνη Αψοκάρδου

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό εξέταση προσφυγής έχει καταβληθεί e-παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν.4412/2016 και 5 του ΠΔ 39/2017, ύψους 10.080,65 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με

Αριθμός απόφασης: 859/2018

κωδικό 229046993958 1012 0020, αποδεικτικό ηλεκτρονικής πληρωμής της Τράπεζας Πειραιώς της 13-08-2018, εκτύπωση του e-παραβόλου από την ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων περι αυτόματης δέσμευσής του).

2. Επειδή με την με αριθμό πρωτοκόλλου 23395/3773/21-03-2018 Διακήρυξη, η αναθέτουσα αρχή προκήρυξε Ανοιχτό Ηλεκτρονικό Δημόσιο Διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου: «Δεξαμενισμός - Συντήρηση Πλωτής Γέφυρας Λευκάδας "ΑΓΙΑ ΜΑΥΡΑ" 2018-2021» εκτιμώμενης αξίας 2.016.129,03 ευρώ πλέον ΦΠΑ, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή).

3. Επειδή το πλήρες κείμενο της διακήρυξης καταχωρήθηκε στις 21-03-2018 στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) με ΑΔΑΜ 18PROC002837710, καθώς και στην διαδικτυακή πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ (δημόσια έργα), όπου το επίμαχο τμήμα έλαβε αύξοντα αριθμό ΕΣΗΔΗΣ 71673.

4. Επειδή στον ως άνω διαγωνισμό υπέβαλαν προσφορές τέσσερις οικονομικοί φορείς, μεταξύ των οποίων ο προσφεύγων και η προσωρινή ανάδοχος, με τις υπ' αριθμ. συστήματος 72458 και 67473 προσφορές τους, αντίστοιχα. Περαιτέρω, η επιτροπή διαγωνισμού προχώρησε σε ηλεκτρονική αποσφράγιση του υποφακέλου "Δικαιολογητικά Συμμετοχής" και του υποφακέλου "Οικονομική Προσφορά", παρήγαγε τον σχετικό κατάλογο μειοδοσίας, προέβη σε έλεγχο της ολόγραφης και αριθμητικής αναγραφής των επιμέρους ποσοστών έκπτωσης και της ομαλής μεταξύ τους σχέσης, βάσει παραγωγής σχετικού ψηφιακού αρχείου από το υποσύστημα κρίνοντας όλες τις προσφορές ομαλές. Ακολούθως, ελέγχθηκαν τα δικαιολογητικά συμμετοχής και, αφού απορρίφθηκε ένας οικονομικός φορέας, οι προσφορές των υπόλοιπων οικονομικών φορέων, μεταξύ των οποίων οι προσφορές του προσφεύγοντος και της προσωρινής αναδόχου, έγιναν αποδεκτές. Εν τέλει, η Επιτροπή του Διαγωνισμού εισηγήθηκε την ανάδειξη ως προσωρινού μειοδότη της εταιρείας με την επωνυμία «.....». Στη συνέχεια, με την υπ' αριθμ. 468-25/30-05-2018 απόφασή της, η Οικονομική Επιτροπή ενέκρινε

Αριθμός απόφασης: 859/2018

το Πρακτικό Ι της Επιτροπής του Διαγωνισμού (ΑΔΑ: ΨΗ4Ε7ΛΕ-Ε2Α). Κατόπιν τούτου, στις 11-06-2018, με το υπ' αριθμ. Πρωτ. 40106/6210/Φ.Ε. έγγραφό της, η αναθέτουσα αρχή κάλεσε την προσωρινή ανάδοχο να υποβάλει όλα τα προβλεπόμενα, σύμφωνα με τη Διακήρυξη, δικαιολογητικά εντός 15 ημερών. Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 705-35/01-08-2018 απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής εγκρίθηκε το από 26-07-2018 συμπροσβαλλόμενο Πρακτικό ΙΙ της Επιτροπής του Διαγωνισμού (ΑΔΑ:6Ζ1Φ7ΛΕ-ΛΡΓ) η οποία έκρινε τα προσκομισθέντα δικαιολογητικά ως επαρκή και αποδεκτά και εισηγήθηκε την κατακύρωση της σύμβασης στην προσωρινή ανάδοχο. Κατά της απόφασης αυτής ο προσφεύγων άσκησε την υπό εξέταση προσφυγή του.

5. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 14.08.2018 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της «επικοινωνίας» του ΕΣΗΔΗΣ στις 10.08.2018, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ΠΔ 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από τον προσφεύγοντα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθ. 8 του ΠΔ 39/2017.

6.Επειδή, ο επίδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας δαπάνης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου ΙV του Ν. 4412/2016.

7.Επειδή η Αναθέτουσα Αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 9 του ΠΔ 39/2017 προέβη στις 16-08-2018 σε κοινοποίηση στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής μέσω της «Επικοινωνίας» στην προσωρινή ανάδοχο η οποία θίγεται από την αποδοχή της προσφυγής, προκειμένου να λάβει γνώση.

8. Επειδή η υπό εξέταση προσφυγή νομίμως και παραδεκτώς εισάγεται ενώπιον του 1ου Κλιμακίου της ΑΕΠΠ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346, παρ. 1 και 360 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 παρ. 1 του ΠΔ

39/2017, κατόπιν της με αριθ. 1109/2018 Πράξης της Προέδρου του 1^{ου} Κλιμακίου «περί ορισμού εξέτασης της προσφυγής και εισηγητή».

9. Επειδή ο προσφεύγων θεμελιώνει, ως προσφέρων, του οποίου η προσφορά έγινε αποδεκτή αλλά κατετάγη στη δεύτερη θέση κι επιδιώκει να απορριφθεί η προσωρινή ανάδοχος επί τω τέλει όπως αναδειχθεί ο ίδιος ανάδοχος της σύμβασης, έχοντας υποβάλει την αμέσως επόμενη, κατά σειρά, αποδεκτή οικονομική προσφορά βάσει τιμής, προφανές έννομο συμφέρον για την άσκηση της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής κατά της επίμαχης απόφασης. Σχετικά δε, έχει γίνει *ad hoc* δεκτό από την νομολογία ότι αιτούσα η οποία κατατάχθηκε σε χαμηλότερες κατά σειρά μειοδοσίας θέσεις σε διαγωνισμό «*με έννομο συμφέρον ασκεί την κρινόμενη αίτηση, καθόσον, με αυτή προβάλλει αιτιάσεις, οι οποίες αναφέρονται στο περιεχόμενο των οικονομικών προσφορών των προτασόμενων αυτής, κατά σειρά κατάταξης, εταιρειών, η αποδοχή των οποίων (αιτιάσεων), θεμελιώνει προσδοκία ανάθεσης της επίμαχης σύμβασης σε αυτή*» (ΔΕΦΑΘ 711/2013, ΔΕΦΑΘ 873/2012), επικαλούμενη άμεση βλάβη από την παραβίαση, κατά τους ισχυρισμούς της, των κανόνων που αφορούν στις διαδικασίες ανάθεσης (πρβλ. ενδεικτικά ΣΤΕ 956/95, ΔΔικ 1995/577, ΣΤΕ Ολομ. 280/96, Κωνσταντίνος Β. Χιώλος, «Το έννομο συμφέρον στην ακυρωτική δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας», ΔιοικΔ, 2010, τ. 4, σελ 846- 7).

10. Επειδή, στις 29.08.2018, η αναθέτουσα αρχή απέστειλε στην ΑΕΠΠ με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου το υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 72643/11249 Φ.Ε. έγγραφο, το οποίο ανάρτησε και στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού μέσω της «Επικοινωνίας», σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, με τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής.

11. Επειδή στις 18-09-2018 ο προσφεύγων απέστειλε με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στην ΑΕΠΠ συμπληρωματικά στοιχεία, εν είδει υπομνήματος, καθώς και την υπ' αριθμ.1540/2013 απόφαση του Αρείου Πάγου. Ωστόσο, σύμφωνα με τη νομολογία, αυτή καθ' εαυτή η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής εκ μέρους των θιγομένων προσώπων ικανοποιεί το δικαίωμα ακρόασής τους λόγω της ανάγκης ταχείας περατώσεως των

Αριθμός απόφασης: 859/2018

διαφορών εκ διοικητικών συμβάσεων (βλ. ΣτΕ ΕΑ 620/2011, ΣτΕ Ασφ 554/08, ΣτΕ 2381/2009, ΔΕΦΠατρ. 29/2016). Επομένως, το εκ μέρους του προσφεύγοντος υποβληθέν έγγραφο ενώπιον της ΑΕΠΠ δεν λαμβάνεται υπόψη, καθόσον δεν προβλέπεται στο οικείο νομοθετικό (Βιβλίο IV του Ν. 4412/2016) και κανονιστικό πλαίσιο (ΠΔ 39/2017) που διέπει τη διαδικασία εξέτασης προδικαστικών προσφυγών. Συνεπώς σε κάθε περίπτωση, είναι απαράδεκτη η κατάθεση την 18-9-2018 του ως άνω εγγράφου του προσφεύγοντος, το οποίο δεν εξετάζεται στα πλαίσια της παρούσας διαδικασίας. Βεβαίως, στην περίπτωση που ελλείπουν στοιχεία ή είναι οπωσδήποτε κρίσιμα για την υποστήριξη ή αντίκρουση της προσφυγής, ο εισηγητής δύναται να ζητεί από τα μέρη, να προσκομίσουν αυτά, γεγονός το οποίο δεν συντρέχει εν προκειμένω, όπως θα εκτεθεί στην παρούσα αναλυτικά.

12. Επειδή ο προσφεύγων με την υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή ισχυρίζεται ότι : *«Την ανωτέρω απόφαση, το πρακτικό και κάθε, βλαπτική για εμένα, συναφή πράξη ή παράλειψη, πλήττω για τους επόμενους νόμιμους και βάσιμους λόγους :*

1. *Γιατί η πληττόμενη παρανόμως, αντιδιακηρυκτικώς και εσφαλμένως, συγκεκριμένως κατά παραβίαση τόσο της, όπως διορθώθη υπ' αυτής του άρθρου 22 παρ. 83 του ν. 4441/2016, διάταξης του άρθρου 73 παρ. 4 στοιχ. θ του ν. 4412/2016, όσο των όρων των άρθρων 22.Α.4.θ και 23.3.(α) της διακήρυξης, εδέχθη ως μη υποπέσασα σε σοβαρό, θέτον εν αμφιβόλω την ακεραιότητά της, επαγγελματικό παράπτωμα την, υπ' αυτής ανακηρυχθείσα ως προσωρινή του διαγωνισμού μειοδότης – ανάδοχο, υπό την επωνυμία «.....» ανώνυμη εταιρεία, εφ' εξής «.....», την όμως με το υποβολής της στον διαγωνισμό αντίγραφο ποινικού μητρώου για γενική χρήση του μέλους του διοικητικού συμβουλίου της ....., του μάλιστα αντιπροέδρου του διοικητικού συμβουλίου της και διευθύνοντα συμβούλου της όντος, συνομολογούσα την υπό τούτου, ως αμετακλήτως εκρίθη, τέλεση του, αφορώντος επαγγελματικό παράπτωμα, ποινικού αδικήματος της παραβίασης μέτρων ασφαλείας κατά εκτέλεση εργασιών σε εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσης έργων αρμοδιότητας πολιτικού μηχανικού, ειδικότερο τέτοιων*

Αριθμός απόφασης: 859/2018

επί ικριωμάτων, την επαχθείσα την κατ' εφαρμογή των διατάξεων των π.δ. 1073/1981, ν. 1430/ 1984 και π.δ. 17/1996 τιμωρία του σε φυλάκιση, προφανώς ένεκα της βαρύτητας της εγκληματικής πράξης του, δεκατριών (13) μηνών, σε κάθε δε περίπτωση γιατί δεν απεφάνθη αιτιολογημένως επί του επαγγελματικού αυτού παραπτώματος, ιδίως δε της σοβαρότητάς του και της ακεραιότητας της, με βάση την κολασθείσα συμπεριφορά του εκπροσώπου της ....., ...

2. Γιατί η πληττόμενη παρανόμως, αντιδιακηρυκτικώς και εσφαλμένως, συγκεκριμένως κατά παραβίαση τόσο της διάταξης του άρθρου 73 παρ. 2 του ν. 4412/2016, όσο των όρων των άρθρων 22.Α.2 και 23.3.(β) της διακήρυξης, εδέχθη ως φορολογικώς ενήμερη, δηλαδή ως εκπληρώσασα τις έναντι του ελληνικού δημοσίου υποχρεώσεις της, την ....., ενώ αυτή δεν υπέβαλε στον διαγωνισμό αποδεικτικό ενημερότητας για χρέη προς το δημόσιο της συμμετοχής της υπό την επωνυμία «.....» κοινοπραξίας, ως υπεχρεούτο, αφού : α) Η φορολογική ενημερότητα της μνησθείσας κοινοπραξίας, όπως αποδεικνύεται από την, προσκομισθείσα υπό της ..... στον διαγωνισμό, υπ' αριθ. Δ.Μ./25306/10.01.2018 ενημερότητα πτυχίου της ....., εξήχθη ως 30.01.2018.

β) Η ίδια κοινοπραξία, λύσης της μη γενομένης και οριστικής παραλαβής του, υπ' αυτής εκτελούμενου, παρακάτω έργου μη συμβάσας, διατηρεί την υπόστασή της.

γ) Η προσκομισθείσα υπό της ..... στο διαγωνισμό, υπ' αριθ. 39965/9563/27.05.2018 βεβαίωση περί κατά την 29.10.2017 περαίωσης των εργασιών του υπό τον τίτλο «Αντιμετώπιση βλαβών στο οδικό δίκτυο νήσου Κεφαλληνίας με αντικατάσταση καταπτώσεων κατά θέσεις (Α' φάση)» έργου δεν αναιρεί την υποχρέωση της ..... προς υποβολή του λεχθέντος αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας, καθ' όσο μάλιστα η παραπάνω βεβαίωση εκδόθη, ισχύ μη έχουσα, μετά την κατά την 04.05.2018 διεξαγωγή του διαγωνισμού, συγκεκριμένως εκδόθη την 22.05.2018, και στην εκτεθείσα από 10.01.2018 ενημερότητα πτυχίου της ..... διαλαμβάνεται το, την 29.10.2017 περαιωθέν, πιο πάνω έργο.

3. Γιατί η πληττόμενη παρανόμως, αντιδιακηρυκτικώς και εσφαλμένως, συγκεκριμένως κατά παραβίαση τόσο της, όπως μετά την συμπλήρωση της υπ' αυτής του άρθρου 39 παρ. Α' αριθ. 1 του ν. 4488/2017 ισχύει, διάταξης του άρθρου 73 παρ. 2 του ν. 4412/2016, όσο των όρων των άρθρων 22.Α.2.α και 23.3.ββ της διακήρυξης, εδέχθη την μη τελεσιδίκως επιβολή σε βάρος της ..... κατά την προ της λήξης της προθεσμίας της υποβολής της διαγωνιστικής προσφοράς της διετίας προστίμου από αρμόδια όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, καίτοι η ..... δεν προσκόμισε το οικείο πιστοποιητικό της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, το άλλωστε μη υποκατασταθέν υπό της, υποβληθείσας υπό της ..... στον διαγωνισμό, υπ' αριθ. 50661/20.06.2018 ένορκης βεβαίωσης της συμβολαιογράφου Αθηνών ....., μια και υπό της βεβαίωσης αυτής, της μη συνοδευθείσας υπό απαιτούμενης δήλωσης της αρμόδιας διοικητικής Αρχής περί μη έκδοσης του πιστοποιητικού τούτου, δεν δηλούνται σαφώς και κατηγορηματικώς η μη επιβολή προστίμων και εκτίθεται αντιφατικώς και νεφελωδώς η μη ύπαρξη – ύπαρξη («δεν προκύπτουν» - «προκύπτουν») πράξεων επιβολής προστίμου.

4. Γιατί η πληττόμενη παρανόμως, αντιδιακηρυκτικώς και εσφαλμένως, συγκεκριμένως κατά παραβίαση τόσο της διάταξης του άρθρου 73 παρ. 4 στοιχ. β του ν. 4412/2016, όσο των όρων των άρθρων 22.Α.4.β και 23.3.(γ) της διακήρυξης, εδέχθη τη μη αναστολή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της ....., μολονότι αυτή δεν υπέβαλε στο διαγωνισμό το οικείο πιστοποιητικό, ειδικώς δε εκτύπωση της καρτέλας «Στοιχεία Μητρώου / Επιχείρησης» από το *taxisnet* (προβλεπόμενο στη παραπομπή αριθ. 84 της διακήρυξης).

5. Γιατί η πληττόμενη παρανόμως, αντιδιακηρυκτικώς και εσφαλμένως, συγκεκριμένως κατά παραβίαση τόσο της διάταξης του άρθρου 73 παρ. 4 του ν. 4412/2016, όσο των όρων των άρθρων 22.Δ και 23.6 της διακήρυξης, σε συνδυασμό με αυτόν του άρθρου 12 της, συνοδεύουσας την διακήρυξη, Γενικής και Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων, εδέχθη τεχνική και επαγγελματική ικανότητα της ..... προς εκτέλεση του έργου, ενώ αυτή προς έρειση της, δήθεν βεβαίως, μνησθείσας ικανότητάς της υπέβαλε στον διαγωνισμό ανεπιτήδεια, αναμφιβόλως δε μη στοιχειοθετούντα και

Αριθμός απόφασης: 859/2018

αποδεικνύοντα τέτοια ικανότητα, ως προς τον προϊστάμενο του εργοταξιακού της γραφείου ....., δικαιολογητικά, ήτοι :

α) Τα αδήλου εκδότη αναλυτικά στοιχεία μέλους Τ.Ε.Ε., ναυπηγός μηχανολόγος μηχανικός και κατά έτος 1989 απόφοιτος του Εθνικού Μετσοβίου Πολυτεχνείου.

β) Την από 02.05.2018 βεβαίωση της “.....”, την υπογραφόμενη, άνευ βεβαιώσεως γνησιότητας της υπογραφής του, υπό του, φερόμενου ως νόμιμου εκπροσώπου της, ..., με την οποία ο ..... μνημονεύεται ως διευθύνων σύμβουλος της, έχων κατά το παρελθόν αναλάβει την επίβλεψη ορισμένων εργασιών της, την 17.11.2011 μετονομασθείσας σε “.....”, “.....”, αλλά και της βεβαιούσας.

γ) Το άνευ ημερομηνίας βιογραφικό επί επαγγελματικής εμπειρίας του, των σπουδών του, των ομολογμένων γλωσσών του κ.λπ. σημείωμα του ....., το υπογραφόμενο, άνευ βεβαίωσης γνησιότητας της υπογραφής του, υπό του ιδίου.

δ) Την από 02.05.2018 υπεύθυνη, άνευ βεβαίωσης γνησιότητας της υπογραφής του, δήλωση του ιδίου περί αποδοχής του του υπό της ..... ορισμού του ως, πληρούντος τις για την θέση αυτήν διακηρυκτικές απαιτήσεις, προϊσταμένου για το έργο εργοταξιακού γραφείου της.

Τα δικαιολογητικά αυτά, μη βεβαιωμένως και αποδεδειγμένως προερχόμενα από τους δήλους ή μη εκδότες τους, μη συμπληρωθέντα κατά την πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου του άρθρου 4.2 της διακήρυξης, όπως αναμένετο, δεν έχουν, όπως υπό του όρου του άρθρου 12 των Γενικής και Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων επιτάσσεται, υφή πιστοποιητικών, καθ’ όσο μάλιστα το Τ.Ε.Ε. δικαιούται αποκλειστικώς σε, άλλωστε μη προσκομισθείσα, βεβαίωση της ως μέλους του ιδιότητας του ....., ως τίτλος σπουδών αυτού νοείται μόνο το υπό του Ε.Μ.Π. δίπλωμα και η κατασκευαστική εμπειρία τούτου σε ναυπηγεία τρίτων κάποιων πλοίων αιόλως διατείνεται, ενώ αυτή θα έπρεπε να συνάγεται από, διαλαμβάνουσες την αξία των πλοίων, βεβαιώσεις των ιδιοκτητών των πλοίων ή των ναυπηγείων κατασκευής τους, υπό της, μη ούσας ναυπηγικής εταιρείας “.....”, με συνέπεια την επί υπέρ της ..... περιγραφής των

αναγκαίων συμμετοχής της στην διαδικασία του διαγωνισμού δικαιολογητικών εκτεθείσας ικανότητάς της, προσβολή της με οικονομική ωφέλεια της αρχής του, διασφαλίζοντας την, απαγορεύουσα την τούτων διάκριση, ίση μεταξύ των διαγωνιζομένων μεταχείριση, ανταγωνισμού τουλάχιστο σε βάρος μου, του διαθέτοντος τα οικεία προσόντα.

6. Γιατί η πληττόμενη παρανόμως, αντιδιακηρυκτικώς και εσφαλμένως, συγκεκριμένως κατά παραβίαση τόσο της διάταξης του άρθρου 73 παρ. 2 - 4 του ν. 4412/2016, όσο των όρων του άρθρου 22 της διακήρυξης, δεν απέκλεισε για τα στους ηγούμενους λόγους παραπιθέμενα την ..... της διαγωνιστικής διαδικασίας».

13. Επειδή η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει αυτολεξεί τα εξής: «Επί του πρώτου λόγου της προσφυγής:

Σύμφωνα με το άρθρο 22.Α.4 της διακήρυξης του έργου αναφέρεται ότι: Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης προσφέρων σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις και στην § (θ) αυτού για το λόγο ότι: «εάν ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει σε αμφιβολία την ακεραιότητά του».

Εν συνεχεία σύμφωνα με το άρθρο 23.3 § (ε) της διακήρυξης του έργου αναφέρεται ότι : Ειδικά για την περίπτωση θ της παραγράφου Α.4 του άρθρου 22, για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. υποβάλλονται πιστοποιητικά χορηγούμενα από τα αρμόδια επιμελητήρια και φορείς (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, ΕΕΤΕΜ) από τα οποία αποδεικνύεται ότι τα πρόσωπα με βεβαίωση του Μ.Ε.Κ. που στελεχώνουν την εργοληπτική επιχείρηση, δεν έχουν διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα.

Δεδομένου ότι ο προσωρινός μειοδότης Οικονομικός Φορέας «.....» είναι εγγεγραμμένος στο ΜΕΕΠ και κατέχει Ενημερότητα πτυχίου για συμμετοχή σε δημοπρασίες δημοσίων έργων η οποία βρίσκεται σε ισχύ κατά την ημερομηνία του διαγωνισμού, απαλλάσσεται από την υποχρέωση υποβολής του δικαιολογητικού: πιστοποιητικό από το αρμόδιο επιμελητήριο όσον αφορά το λόγο αποκλεισμού του άρθρου 22. Α.4. (θ), σύμφωνα με το άρθρο 23.9 § (β) της διακήρυξης του έργου. Επί πλέον

Αριθμός απόφασης: 859/2018

των ανωτέρω ο εκπρόσωπος της «.....» ..... κατέθεσε και τις από 23-11-2017 και 21-05-2018 Βεβαιώσεις του ΤΕΕ περί μη καταδίκης σε βαρύ επαγγελματικό παράπτωμα.

Από τ' ανωτέρω εκτεθέντα συνάγεται ότι η υποβολή Ενημερότητας πτυχίου από τον Οικονομικό Φορέα «.....» που είναι εγγεγραμμένος στο ΜΕΕΠ και βρίσκεται σε ισχύ κατά την ημερομηνία του διαγωνισμού και η υποβολή των Βεβαιώσεων του ΤΕΕ περί μη καταδίκης σε βαρύ επαγγελματικό παράπτωμα, εξεδόθησαν αφού έχει ληφθεί υπόψη η ποινική κατάσταση του ..... αντιπροέδρου του Δ.Σ. και Δ/ντος Συμβούλου του οικονομικού φορέα και ως εκ τούτου δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού του Οικονομικού Φορέα «.....» και οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος κρίνονται αβάσιμοι και απορρίπτονται.

Πέραν αυτού και επιπροσθέτως, η καταδίκη του αντιπροέδρου και διευθύνοντος συμβούλου της ως άνω εταιρείας στο ποινικό αδίκημα της παραβίασης μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση εργασιών σε εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων πολιτικού μηχανικού δεν συνιστά κατά την κρίση μας σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα το οποίο θέτει σε αμφιβολία την ακεραιότητα του ως άνω οικονομικού φορέα αφενός επειδή όπως προκύπτει και από την Ε.Π. που υπέβαλε, από το χρόνο καταδίκης έως σήμερα, ο εν λόγω οικονομικός φορέας έχει εκτελέσει πληθώρα έργων, και αφετέρου επειδή από την κοινή πείρα η καταδίκη εργοληπτικών επιχειρήσεων για παραπτώματα αυτού του είδους είναι σύμφυτη με την δραστηριότητά τους και εφόσον μάλιστα είναι μεμονωμένη, όπως εν προκειμένω, δεν κλονίζει την ακεραιότητά τους.

Περαιτέρω, το ποινικό Δικαστήριο επέβαλλε την ως άνω ποινή επειδή διαπίστωσε ότι δεν πρόκειται για σοβαρό παράπτωμα που θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητα του καταδικασθέντος η δε ποινή φυλακίσεως δεκατριών μηνών με τριετή αναστολή σημαίνει ότι το παράπτωμα δεν είναι σοβαρό. Τέλος, το αδίκημα που αναφέρεται στο ποινικό μητρώο του εκπροσώπου της εταιρείας δεν είναι ούτε οικονομικό έγκλημα ούτε ατιμωτικό, ούτε ενέχει ηθική απαξία και ουδόλως θέτει εν αμφιβολία την ακεραιότητα και την ηθική υπόσταση του καταδικασθέντος. Εξάλλου, από κανένα στοιχείο του φακέλου

Αριθμός απόφασης: 859/2018

δεν προκύπτει αδυναμία της αναδόχου για την προσήκουσα τήρηση των όρων και την εκτέλεση της σύμβασης. Με τα δεδομένα αυτά πρέπει να απορριφθούν οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος (πρβ Ελ. Συν. Τμ. VI 295/2018),

Επί του δεύτερου λόγου της προσφυγής:

Ο Οικονομικός Φορέας «.....» κατέθεσε την αριθμ. πρωτ.39965/9563/22-05-2018 Βεβαίωση περάτωσης των εργασιών του έργου «Αντιμετώπιση βλαβών στο οδικό δίκτυο Νήσου Κεφαλληνίας με αποκατάσταση καταπτώσεων κατά θέσεις (Α' Φάση)» στην οποία βεβαιώνεται ότι το έργο περατώθηκε εμπρόθεσμα στις 29-10-2017. Το άρθρο 23.3.β της Διακήρυξης προβλέπει ότι υποβάλλεται φορολογική ενημερότητα για τον οικονομικό φορέα και για τις κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχει για τα δημόσια έργα που είναι σε εξέλιξη. Εφόσον το ως άνω έργο έχει βεβαιωμένα περατωθεί, δεν είναι απαιτητή η προσκόμιση φορολογικής ενημερότητας γι' αυτό.

Σύμφωνα, άλλωστε, με την Εγκύκλιο 10 με αριθμ. πρωτ. Δ17α/120/4/ΦΝ/19-04-2010 του ΥΠΟΜΕΔΙ με θέμα «Αποδοχή της αριθμ. 77/2010 γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, αναφέρεται ότι:

«.....το Τμήμα γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία, ότι η Ε.Ε. υποχρεούται να υποβάλει στις δημοπρασίες των δημοσίων έργων βεβαιώσεις εξόφλησης ασφαλιστικών εισφορών και φορολογικής ενημερότητας για τα έργα που εκτελεί μόνη της ή σε κοινοπραξία για χρονικό διάστημα από της υπογραφής της σύμβασης μέχρι εκδόσεως βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών.».

Η ανωτέρω Βεβαίωση της Υπηρεσίας για το συγκεκριμένο έργο αναφέρει ότι το έργο περατώθηκε εμπρόθεσμα στις 29-10-2017, ημερομηνία μέχρι την οποία υποχρεούται η εργοληπτική επιχείρηση στην κατάθεση φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας.

Περαιτέρω, έργο, το οποίο έχει ανατεθεί σε διαγωνιζόμενο και έχει περαιωθεί, κατά τα προκύπτοντα από την οικεία βεβαίωση περατώσεως εργασιών, κατά τον χρόνο διεξαγωγής του διαγωνισμού, δεν θεωρείται ως «υπό εκτέλεση», ανεξαρτήτως του χρόνου εκδόσεως της σχετικής βεβαιώσεως από την αρμόδια υπηρεσία. Επομένως, δεν συντρέχει λόγος

Αριθμός απόφασης: 859/2018

αποκλεισμού διαγωνιζομένου, σε περίπτωση κατά την οποία αυτός δεν υποβάλει φορολογική ενημερότητα για έργα που έχουν περαιωθεί μεν προ της διενέργειας του διαγωνισμού, για τα οποία, όμως, δεν έχει εκδοθεί ακόμη η σχετική βεβαίωση περατώσεως των εργασιών από την οικεία υπηρεσία, υπό την προϋπόθεση ότι η αποπεράτωση των έργων σε χρόνο προ της διενέργειας του διαγωνισμού αποδεικνύεται από τις, μεταγενεστέρως έστω, εκδοθείσες σχετικές βεβαιώσεις (ΣΤΕ 2154/2011).

Από τα ανωτέρω εκτεθέντα συνάγεται ότι ο Οικονομικός Φορέας «.....» δεν υποχρεούται στην κατάθεση φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για το συγκεκριμένο έργο και ως εκ τούτου δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού του Οικονομικού Φορέα «.....» και οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος κρίνονται αβάσιμοι και απορρίπτονται.

Επί του τρίτου λόγου της προσφυγής:

Ο Οικονομικός Φορέας «.....» κατέθεσε την αριθμ. 50661/20-06-2018 ένορκη Βεβαίωση σύμφωνα με τα άρθρα 22.Α.2α, 23.3.(ββ) & (δ) της διακήρυξης του έργου.

Επί πλέον των ανωτέρω εξεδόθη από το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας το αριθμ. πρωτ. ΕΞ-184471-2018/10001/31-05-2018 έγγραφο με θέμα «Έκδοση Πιστοποιητικού άρθρου 73 παρ.2 του Ν.4412/2016» στο οποίο αναφέρεται ότι οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη σύναψη δημοσίων συμβάσεων του Ν.4412/2016, έχουν την δυνατότητα για την απόδειξη της μη υπαγωγής τους σε κάποια από τις περιπτώσεις της παραγράφου 2γ' του άρθρου 73 του Ν. 4412/2016 υποβάλουν την προβλεπόμενη από την παράγραφο 2 του άρθρου 80, του ίδιου Νόμου, ένορκη βεβαίωση.

Από τα ανωτέρω εκτεθέντα συνάγεται ότι ο Οικονομικός Φορέας «.....» κατέθεσε ένορκη Βεβαίωση σύμφωνα με τα άρθρα 22.Α.2α, 23.3.(ββ) & (δ) της διακήρυξης του έργου και ως εκ τούτου δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού του Οικονομικού Φορέα «.....» και οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος κρίνονται αβάσιμοι και απορρίπτονται.

Επί του τέταρτου λόγου της προσφυγής:

Σύμφωνα με τα άρθρα 22.Α.4.β της διακήρυξης:

22.A.4. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης προσφέρων σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις

(α) έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην § 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016,

(β) εάν ο οικονομικός φορέας τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης ή ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση προκύπτουσα από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές διατάξεις νόμου. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα, ο οποίος βρίσκεται σε μια εκ των καταστάσεων που αναφέρονται στην παραπάνω περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η αναθέτουσα αρχή έχει αποδείξει ότι ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας (§ 5 άρθρου 73 του ν. 4412/2016), και 23.3.(γ) της διακήρυξης του έργου αναφέρεται ότι καταθέτει:

(γ) για την παράγραφο Α.4(β) του άρθρου 22: πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας. Για τους οικονομικούς φορείς που είναι εγκαταστημένοι ή εκτελούν έργα στην Ελλάδα το πιστοποιητικό ότι δεν τελούν υπό πτώχευση, πτωχευτικό συμβιβασμό, αναγκαστική διαχείριση, δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης εκδίδεται από το αρμόδιο πρωτοδικείο της έδρας του οικονομικού φορέα. Το πιστοποιητικό ότι το νομικό πρόσωπο δεν έχει τεθεί υπό εκκαθάριση με δικαστική απόφαση εκδίδεται από το οικείο Πρωτοδικείο της έδρας του οικονομικού φορέα, το δε πιστοποιητικό ότι δεν έχει τεθεί υπό εκκαθάριση με απόφαση των εταίρων εκδίδεται από το Γ.Ε.Μ.Η., σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ως κάθε φορά ισχύουν. Ειδικά η μη αναστολή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του οικονομικού φορέα, για τους εγκατεστημένους στην Ελλάδα οικονομικούς φορείς, αποδεικνύεται μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

Ο Οικονομικός Φορέας «.....» δεν έχει καταθέσει στοιχείο περί μη αναστολής των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του «Με εκτύπωση της καρτέλας “Στοιχεία Μητρώου/ Επιχείρησης”, όπως αυτά εμφανίζονται στο *taxisnet*», προσκόμισε, όμως, εν ισχύ φορολογική ενημερότητα που επίσης εκδίδεται μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας της ΑΑΔΕ.

Από το ανωτέρω άρθρο 23.3.(γ) - 23.3 Δικαιολογητικά μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22 Α - της διακήρυξης του έργου κατατέθηκαν από τον Οικονομικό φορέα όλα τα σχετικά δικαστικά έγγραφα και πιστοποιητικό ΓΕΜΗ της § (γ) πλην της εκτύπωσης της καρτέλας “Στοιχεία Μητρώου/ Επιχείρησης”, όπως αυτά εμφανίζονται στο *taxisnet*».

Η κατάθεση των ανωτέρω στοιχείων, ήτοι δικαστικών εγγράφων και πιστοποιητικού ΓΕΜΗ, αποτελούν στοιχεία ότι ο Οικονομικός Φορέας «.....». είναι ενεργός και δεν έχει αναστείλει την δραστηριότητα του. Σημειωτέον ότι κατά το άρθρο 22.Α.4.β καθιερώνεται ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να μην αποκλείσει διαγωνιζόμενο ο οποίος βρίσκεται σε μια από τις ανωτέρω καταστάσεις, πολλώ δε μάλλον που εν προκειμένω από τα προσκομισθέντα έγγραφα προκύπτει - αντιθέτως- ότι ο ως άνω οικονομικός φορέας δεν ευρίσκεται καν σε τέτοια κατάσταση.

Ύστερα από τα ανωτέρω γνωμοδοτούμε ότι δεν αποτελεί λόγο αποκλεισμού η παράληψη εκτύπωσης της καρτέλας “Στοιχεία Μητρώου/ Επιχείρησης”, όπως αυτά εμφανίζονται στο *taxisnet*».

Επί του πέμπτου λόγου της προσφυγής:

Σύμφωνα με το άρθρο 23.6: Δικαιολογητικά Τεχνικής και Επαγγελματικής Ικανότητας του άρθρου 22.Δ, δεν ετέθησαν επί πλέον απαιτήσεις στο άρθρο 22Δ στην διακήρυξη του έργου.

Στο άρθρο 12: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΑΔΟΧΟ, της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (ΕΣΥ) του έργου, ζητείται ο οικονομικός φορέας να υποβάλει στην Υπηρεσία κατά τη δημοπρασία, όλες τις πληροφορίες, πιστοποιητικά και λοιπά λεπτομερή στοιχεία, που θα αφορούν τα προσόντα και την πείρα του Προϊσταμένου του εργοταξιακού γραφείου.

Ο Οικονομικός Φορέας «.....» κατέθεσε κατά την δημοπρασία όλα τα σχετικά στοιχεία που αφορούν τα προσόντα και την πείρα του

Αριθμός απόφασης: 859/2018

Προϊσταμένου του εργοταξιακού γραφείου, καθώς και Υπεύθυνη Δήλωση αυτού με την οποία αποδέχεται το διορισμό του και τις ευθύνες του στο έργο και ως εκ τούτου δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού του Οικονομικού Φορέα «.....» και οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος κρίνονται αβάσιμοι και απορρίπτονται.

Επισημαίνουμε ότι στον ανωτέρω διαγωνισμό ο Οικονομικός Φορέας «.....» έδωσε ποσοστό έκπτωσης 44,51%, ενώ ο Οικονομικός Φορέας ..... του ..... έδωσε ποσοστό έκπτωσης 34,76%, που είναι σαφώς υπέρ του Δημοσίου συμφέροντος».

14. Επειδή στο άρθρο 18 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1.Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού ...[...].

Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων [...].».

15. Επειδή το άρθρο 53 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης» προβλέπει τα εξής :

«1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρθρων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών.

2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 63 και της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62 σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως:

[...]στ) το είδος της διαδικασίας,[...] ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της

Αριθμός απόφασης: 859/2018

σύμβασης, ιβ) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων, ιγ) τη δυνατότητα υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 59, [...] ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στα άρθρα 86 και 87[...] ιζ) τους απαραίτους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς, ιη) όλους τους ειδικούς και γενικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης, ιδίως δε την υποχρέωση της παρ. 2 του άρθρου 18 και τους όρους πληρωμής, [...] κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.), [...] κοτ) οποιαδήποτε άλλη πληροφορία απαιτείται κατά τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221)[...].».

16. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 73 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν έναν οικονομικό φορέα από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης όταν αποδεικνύουν, με την επαλήθευση που προβλέπεται στα άρθρα 79 έως 81 ή είναι γνωστό στην αναθέτουσα αρχή με άλλο τρόπο, ότι υπάρχει εις βάρος του αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση για έναν από τους ακόλουθους λόγους:

α) συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 της απόφασης-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος(ΕΕ L 300 της 11.11.2008 σ.42),

β) δωροδοκία, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της σύμβασης περί της καταπολέμησης της διαφθοράς στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών-μελών της Ένωσης (ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σ. 1) και στην παράγραφο 1 του άρθρου 2 της απόφασης-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα (ΕΕ L 192 της 31.7.2003, σ. 54), καθώς και όπως ορίζεται στην κείμενη νομοθεσία ή στο εθνικό δίκαιο του οικονομικού φορέα,

Αριθμός απόφασης: 859/2018

γ) απάτη, κατά την έννοια του άρθρου 1 της σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ C 316 της 27.11.1995, σ. 48), η οποία κυρώθηκε με το ν. 2803/2000 (Α' 48),

δ) τρομοκρατικά εγκλήματα ή εγκλήματα συνδεδεμένα με τρομοκρατικές δραστηριότητες, όπως ορίζονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 1 και 3 της απόφασης-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L 164 της 22.6.2002, σ. 3) ή ηθική αυτουργία ή συνέργεια ή απόπειρα διάπραξης εγκλήματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 αυτής,

ε) νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 1 της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L 309 της 25.11.2005, σ. 15), η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με το ν. 3691/2008 (Α' 166),

στ) παιδική εργασία και άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1), η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με το ν. 4198/2013 (Α' 215).

Η υποχρέωση αποκλεισμού οικονομικού φορέα εφαρμόζεται επίσης όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό. Η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου αφορά:

Αριθμός απόφασης: 859/2018

αα) στις περιπτώσεις εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.), ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών (Ι.Κ.Ε.) και προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.), τους διαχειριστές,

ββ) στις περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών (Α.Ε.), τον διευθύνοντα σύμβουλο, καθώς και όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, γγ) στις περιπτώσεις των συνεταιρισμών τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Αποκλείεται από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας, εάν η αναθέτουσα αρχή:

α) γνωρίζει ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή/και

β) μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

Αν ο οικονομικός φορέας είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν τόσο την κύρια όσο και την επικουρική ασφάλιση.

Η παρούσα παράγραφος παύει να εφαρμόζεται όταν ο οικονομικός φορέας εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους.

γ) γνωρίζει ή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι έχουν επιβληθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα, μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής: αα) τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β' 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά

Αριθμός απόφασης: 859/2018

από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους, ή ββ) δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους. Οι υπό αα' και ββ' κυρώσεις πρέπει να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ. Ο λόγος αποκλεισμού δεν εφαρμόζεται όταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, είναι ίση ή κατώτερη από το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.

3. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης παρέκκλιση:

α) από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 κατ' εξαίρεση, για επιτακτικούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, όπως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος ή/και

β) από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό που προβλέπεται στην παρ. 2, όταν ο αποκλεισμός θα ήταν σαφώς δυσανάλογος, ιδίως όταν μόνο μικρά ποσά των φόρων ή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης δεν έχουν καταβληθεί ή όταν ο οικονομικός φορέας ενημερώθηκε σχετικά με το ακριβές ποσό που οφείλεται λόγω αθέτησης των υποχρεώσεων του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σε χρόνο κατά τον οποίο δεν είχε τη δυνατότητα να λάβει μέτρα, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2, πριν από την εκπνοή της προθεσμίας αίτησης συμμετοχής ή σε ανοικτές διαδικασίες της προθεσμίας υποβολής προσφοράς.

4. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης οποιονδήποτε οικονομικό φορέα σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις:

α) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με κατάλληλα μέσα αθέτηση των ισχυουσών υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18,

β) εάν ο οικονομικός φορέας τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης ή ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του

δραστηριότητες ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση προκύπτουσα από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές διατάξεις νόμου,

γ) εάν η αναθέτουσα αρχή διαθέτει επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού,

δ) εάν μία κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 24 δεν μπορεί να θεραπευθεί αποτελεσματικά με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα,

ε) εάν μία κατάσταση στρέβλωσης του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων κατά την προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 48, δεν μπορεί να θεραπευθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα,

στ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις,

ζ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 79,

η) εάν ο οικονομικός φορέας επιχειρεί να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία σύναψης σύμβασης ή να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση,

θ) Εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα, ότι ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του.

5. Κατά παρέκκλιση από τα οριζόμενα στην περίπτωση β΄ της παρ. 4, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα, ο οποίος βρίσκεται σε μια εκ των καταστάσεων που αναφέρονται στην παραπάνω περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η αναθέτουσα αρχή έχει αποδείξει ότι ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας, στην περίπτωση των καταστάσεων της περίπτωσης β΄ της παρ. 4.

6. Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν έναν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι αυτός βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μία από τις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2.

Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης, σε μία από τις περιπτώσεις της παρ. 4.

7. Οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2γ και 4 μπορεί να προσκομίζει στοιχεία προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Για τον σκοπό αυτόν, ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή έχει δεσμευθεί να καταβάλει αποζημίωση για τυχόν ζημίες που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα, καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους

οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Αν τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής. Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, με τελεσίδικη απόφαση, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχεται βάσει της παρούσας παραγράφου κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση στο κράτος - μέλος στο οποίο ισχύει η απόφαση.

8. Η απόφαση της αναθέτουσας αρχής για την διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων κατά την προηγούμενη παράγραφο εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη της επιτροπής της επόμενης παραγράφου, η οποία εκδίδεται εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης της αναθέτουσας αρχής στην εν λόγω επιτροπή συνοδευόμενου από όλα τα σχετικά στοιχεία. Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας η αναθέτουσα αρχή αποκλείει από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης τον εν λόγω οικονομικό φορέα. Η απόφαση της αναθέτουσας αρχής, καθώς και η απόφαση με την οποία γίνονται δεκτά ένδικα βοηθήματα κατ'αυτής, κοινοποιείται στην Αρχή.

9. Για τις ανάγκες των παραγράφων 7 και 8 συνιστάται επιτροπή που απαρτίζεται από εκπροσώπους του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθώς και του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Η ως άνω επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού η οποία εκδίδεται εντός μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος και ρυθμίζει τις αναγκαίες λεπτομέρειες οργάνωσης και λειτουργίας της. Χρέη Προέδρου εκτελεί ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.

10. Εάν η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, ορίζεται ότι στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 η περίοδος αυτή ανέρχεται σε πέντε (5) έτη από την ημερομηνία της καταδίκης με αμετάκλητη

απόφαση και στις περιπτώσεις της παραγράφου 4 στα τρία (3) έτη από την ημερομηνία του σχετικού γεγονότος [...].».

17. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 75 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν:

α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας,

β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια,

γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης. Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης.

2. Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να είναι εγγεγραμμένοι σε ένα από τα επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα που τηρούνται στο κράτος - μέλος εγκατάστασής τους, όπως περιγράφεται στο Παράρτημα XI του Προσαρτήματος Α' ή να ικανοποιούν οποιαδήποτε άλλη απαίτηση ορίζεται στο Παράρτημα αυτό.

Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων υπηρεσιών, εφόσον οι οικονομικοί φορείς πρέπει να διαθέτουν ειδική έγκριση ή να είναι μέλη συγκεκριμένου οργανισμού για να μπορούν να παράσχουν τη σχετική υπηρεσία στη χώρα καταγωγής τους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να τους ζητεί να αποδείξουν ότι διαθέτουν την έγκριση αυτή ή ότι είναι μέλη του εν λόγω οργανισμού.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων που εκδίδεται μετά από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του κατά

περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που εκδίδεται μετά από γνώμη επιτροπής που συστήνουν και στην οποία εκπροσωπούνται τα οικεία επαγγελματικά επιμελητήρια, προσδιορίζεται το αντικείμενο κάθε κατηγορίας μελέτης του Παραρτήματος Ι του Προσαρτήματος Γ'. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται η αντιστοιχία κάθε κατηγορίας μελέτης με το επιστημονικό πεδίο απασχόλησης των εγγεγραμμένων στο «Μητρώο Μελετητών», καθώς και στο «Μητρώο Γραφείων Μελετών» του Παραρτήματος ΧΙ του Προσαρτήματος Α', σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, με γνώμονα την εφαρμογή του Κανονισμού ΕΚ 2195/2002. Με όμοια απόφαση μπορούν να διαιρούνται ή ενοποιούνται εν γένει οι παραπάνω κατηγορίες.

3. Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης. Για το σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να έχουν έναν ορισμένο ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών, συμπεριλαμβανομένου ορισμένου ελάχιστου κύκλου εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που καλύπτεται από τη σύμβαση. Επίσης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς, παρουσιάζοντας την αναλογία, ιδίως, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Μπορούν επίσης να απαιτούν κατάλληλο επίπεδο ασφαλιστικής κάλυψης έναντι επαγγελματικών κινδύνων.

Ο ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών που απαιτείται να έχουν οι οικονομικοί φορείς δεν υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, όπως σχετικά με τους ειδικούς κινδύνους που αφορούν τη φύση των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει τους βασικούς λόγους για την απαίτηση αυτή στα έγγραφα της σύμβασης ή στη χωριστή έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 341.

Η αναλογία, ενδεικτικά, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού μπορεί να λαμβάνεται υπόψη όταν η αναθέτουσα αρχή προσδιορίζει τις μεθόδους και τα κριτήρια της συνεκτίμησης αυτής στα έγγραφα της σύμβασης. Οι μέθοδοι και

τα κριτήρια αυτά χαρακτηρίζονται από διαφάνεια, αντικειμενικότητα και αποφυγή διακρίσεων.

Όταν μια σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε σχέση με κάθε επιμέρους τμήμα. Εντούτοις, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καθορίζει τον ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών που πρέπει να έχουν οι οικονομικοί φορείς ανά ομάδες τμημάτων, αν ανατεθούν στον ανάδοχο περισσότερα τμήματα που πρέπει να εκτελεστούν ταυτοχρόνως.

Εάν οι συμβάσεις βάσει συμφωνίας-πλαίσιο πρόκειται να ανατεθούν μετά από προκήρυξη νέου διαγωνισμού, η μέγιστη απαίτηση ετήσιου κύκλου εργασιών που αναφέρεται στο πέμπτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου υπολογίζεται βάσει του αναμενόμενου μέγιστου μεγέθους των συγκεκριμένων συμβάσεων που θα εκτελεστούν ταυτοχρόνως ή , εάν αυτό δεν είναι γνωστό, βάσει της εκτιμώμενης αξίας της συμφωνίας-πλαίσιο. Στην περίπτωση δυναμικών συστημάτων αγορών, η μέγιστη απαίτηση ετήσιου κύκλου εργασιών που αναφέρεται στο πέμπτο εδάφιο υπολογίζεται βάσει του αναμενόμενου μέγιστου μεγέθους των συγκεκριμένων συμβάσεων που πρόκειται να ανατεθούν στο πλαίσιο του εν λόγω συστήματος.

4. Όσον αφορά την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την εμπειρία για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να διαθέτουν ικανοποιητικό επίπεδο εμπειρίας, αποδεικνυόμενο με κατάλληλες συστάσεις από συμβάσεις που έχουν εκτελεστεί κατά το παρελθόν. Μια αναθέτουσα αρχή μπορεί να θεωρεί ότι ένας οικονομικός φορέας δεν διαθέτει τις απαιτούμενες επαγγελματικές ικανότητες εάν διαπιστώσει ότι ο οικονομικός φορέας έχει συγκρουόμενα συμφέροντα που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την εκτέλεση της σύμβασης.[...]

5. Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις συμμετοχής που μπορεί να εκφράζονται ως ελάχιστα επίπεδα ικανότητας,

καθώς και τα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος.».

18.Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 79 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77

γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84.

Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 78, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις ως άνω πληροφορίες όσον αφορά τους φορείς αυτούς. Το ΕΕΕΣ αποτελείται από επίσημη δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει και/ή ότι πληρούται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των σχετικών δικαιολογητικών και περιλαμβάνει επίσημη δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά.

Όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λάβει τα σχετικά δικαιολογητικά απευθείας με πρόσβαση σε βάση δεδομένων, σύμφωνα με την παρ. 6, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως την ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, τυχόν

δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, την απαραίτητη δήλωση συναίνεσης.

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκ νέου ΕΕΕΣ το οποίο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να είναι αληθείς.

2. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων πλην της απευθείας ανάθεσης των άρθρων 118 και 328, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλειστούν,

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77,

γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84 και

δ) εφόσον η εκτιμώμενη αξία της υπό ανάθεσης σύμβασης υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ εκτός ΦΠΑ, ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 (Α' 30).

Τα δεύτερο έως πέμπτο εδάφια της παραγράφου 1 εφαρμόζονται αναλόγως και στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων.

3. Για τις συμβάσεις άνω των ορίων, το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής της 5ης Ιανουαρίου 2016, και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή.

4. Για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53, μπορεί να εκδίδει αντίστοιχο τυποποιημένο έντυπο υπεύθυνης δήλωσης, όπου απαιτείται, κατά τις διατάξεις του παρόντος. Μέχρι την έκδοση

του τυποποιημένου εντύπου του προηγούμενου εδαφίου, γίνεται δεκτή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986.

5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

Πριν από την ανάθεση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή, εξαιρουμένων των συμβάσεων που βασίζονται σε συμφωνίες-πλαίσιο, όταν οι συμβάσεις αυτές συνάπτονται δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 39 ή της περίπτωσης α' της παρ. 5 του άρθρου 39, απαιτεί από τον προσφέροντα, στον οποίο έχει αποφασίσει να αναθέσει τη σύμβαση να υποβάλει ενημερωμένα τα σχετικά δικαιολογητικά, σύμφωνα με τα άρθρα 79, και κατά περίπτωση το άρθρο 80. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα πιστοποιητικά που έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με τα άρθρα 80 και 82.

6. Κατά παρέκκλιση της παρ. 5, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, αν και στο μέτρο που η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει τα πιστοποιητικά ή τις συναφείς πληροφορίες απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος - μέλος της Ένωσης, η οποία διατίθεται δωρεάν, όπως εθνικό μητρώο συμβάσεων, εικονικό φάκελο επιχείρησης, ηλεκτρονικό σύστημα αποθήκευσης εγγράφων ή σύστημα προεπιλογής.

Κατά παρέκκλιση της παρ. 5, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλουν δικαιολογητικά, όταν η αναθέτουσα αρχή που έχει αναθέσει τη σύμβαση ή συνάψει τη συμφωνία-πλαίσιο, διαθέτει ήδη τα δικαιολογητικά αυτά.

Για τον σκοπό του πρώτου εδαφίου, η Γενική Δ/ση Μεταρρυθμιστικής Πολιτικής και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και οι αρμόδιοι φορείς τήρησης των βάσεων δεδομένων, διασφαλίζουν ότι οι βάσεις δεδομένων, οι οποίες περιέχουν σχετικές πληροφορίες για τους οικονομικούς φορείς και μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές, μπορούν επίσης να

χρησιμοποιούνται υπό τις ίδιους όρους από τις αναθέτουσες αρχές άλλων κρατών-μελών.

7. Η Γενική Δ/ση Μεταρρυθμιστικής Πολιτικής και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, διαθέτει και ενημερώνει στο e-Certis πλήρη κατάλογο των βάσεων δεδομένων, οι οποίες περιλαμβάνουν σχετικές πληροφορίες για τους οικονομικούς φορείς και μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές άλλων κρατών μελών. Κατόπιν αιτήσεως, η εν λόγω Γενική Διεύθυνση κοινοποιεί στα λοιπά κράτη-μέλη και στην Αρχή κάθε πληροφορία που αφορά τις βάσεις δεδομένων του παρόντος άρθρου.».

19.Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 80 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: « 1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τα πιστοποιητικά, τις βεβαιώσεις και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 4 και 5 και στο Παράρτημα XII του Προσαρτήματος Α΄, ως απόδειξη της μη ύπαρξης λόγων αποκλεισμού, όπως αναφέρονται στα άρθρα 73 και 74 και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 75 και 76.

Οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν αποδεικτικά μέσα, πλην εκείνων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 82. Όσον αφορά το άρθρο 78, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να στηρίζονται σε οποιοδήποτε κατάλληλο μέσο προκειμένου να αποδείξουν στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχουν τους αναγκαίους πόρους στη διάθεσή τους.

2. Οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ως επαρκή απόδειξη του ότι ο οικονομικός φορέας δεν εμπίπτει σε καμία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 73:

α) για την παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου, την προσκόμιση αποσπάσματος του σχετικού μητρώου, όπως του ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμου εγγράφου που εκδίδεται από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους-μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο εν λόγω οικονομικός φορέας, από το οποίο προκύπτει ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις. Η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω αποσπάσματος αφορά και τα πρόσωπα του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 73,

β) για τις παραγράφους 2 και 4 περίπτωση β΄ του άρθρου 73, πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας,

Αν το κράτος-μέλος ή η εν λόγω χώρα δεν εκδίδει τέτοιου είδους έγγραφο ή πιστοποιητικό ή όπου το έγγραφο ή το πιστοποιητικό αυτό δεν καλύπτει όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στις παράγραφους 1 και 2 και στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 73, το έγγραφο ή το πιστοποιητικό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη - μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού του κράτους μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας.

Οι αρμόδιες δημόσιες αρχές παρέχουν, όπου κρίνεται αναγκαίο, επίσημη δήλωση στην οποία αναφέρεται ότι δεν εκδίδονται τα έγγραφα ή τα πιστοποιητικά της παρούσας παραγράφου ή ότι τα έγγραφα αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 και στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 73. Οι επίσημες δηλώσεις καθίστανται διαθέσιμες μέσω του επιγραμμικού αποθετηρίου πιστοποιητικών (e-Certis) του άρθρου 81.

γ) για την περίπτωση γ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 73, πιστοποιητικό από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, από το οποίο να προκύπτουν οι πράξεις επιβολής προστίμου που έχουν εκδοθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς ή αίτησης συμμετοχής.

3. Για την απόδειξη της απαίτησης της παραγράφου 2 του άρθρου 75, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν πιστοποιητικό/βεβαίωση του οικείου επαγγελματικού μητρώου του Παραρτήματος XI του Προσαρτήματος Α΄, με το οποίο να πιστοποιείται αφενός η εγγραφή τους σε αυτό και το ειδικό επάγγελμά τους, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα και στα άρθρα 76 και 77, κατά περίπτωση. Για την απόδειξη άσκησης γεωργικού ή κτηνοτροφικού

επαγγέλματος, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν σχετική βεβαίωση άσκησης επαγγέλματος, από αρμόδια διοικητική αρχή ή αρχή Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

4. Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια του οικονομικού φορέα μπορεί, κατά κανόνα, να αποδεικνύεται με ένα ή περισσότερα από τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στο Μέρος I του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α'. Εάν ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η αναθέτουσα αρχή, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο, το οποίο η αναθέτουσα αρχή κρίνει κατάλληλο.

5. Η τεχνική ικανότητα των οικονομικών φορέων μπορεί να αποδεικνύεται με έναν ή περισσότερους από τους τρόπους που αναφέρονται στο Μέρος II του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α', ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα και τη χρήση των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών.

6. Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν τα παραπάνω, κατά περίπτωση δικαιολογητικά, για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 19.

7. Εφόσον ζητηθεί, η Αρχή θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών κάθε πληροφορία σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στα άρθρα 73 και 74, την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας και τις χρηματοοικονομικές και τεχνικές ικανότητες των προσφερόντων που αναφέρονται στα άρθρα 75, 76 και 77, καθώς και κάθε πληροφορία σχετικά με τα αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στο παρόν άρθρο.

8. Σε περίπτωση διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαρισμού ή/και φύλαξης, για την απόδειξη της αθέτησης των υποχρεώσεων στους τομείς του κοινωνικοασφαλιστικού και του εργατικού δικαίου της παραγράφου 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παράγραφο 4 περίπτωση α' του άρθρου 73, η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται, κατ'

ελάχιστον, να εφαρμόσει τα οριζόμενα στις περιπτώσεις β' και δ' της παρ. 2 του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 (Α'115).

9. Τα αποδεικτικά έγγραφα του παρόντος άρθρου και του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α', μπορεί να εξειδικεύονται στις στα πρότυπα έγγραφα σύμβασης που εκδίδει η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53 [...].».

20. Επειδή το άρθρο 83 του Ν. 4412/2016 με τίτλο «Επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων και πιστοποίηση από οργανισμούς δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου» προβλέπει ρητώς ότι :
«1. Η λειτουργία όλων των επίσημων καταλόγων εγκεκριμένων εργοληπτών, προμηθευτών ή παρόχων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των μελετητών, που προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες εθνικές διατάξεις ή/και η πιστοποίηση από οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, κατά την έννοια του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α', διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Η Αρχή ανακοινώνει στην Επιτροπή και στα λοιπά κράτη - μέλη τη διεύθυνση του οργανισμού πιστοποίησης ή του οργανισμού που είναι υπεύθυνος για τους επίσημους καταλόγους, στον οποίο αποστέλλονται οι αιτήσεις.

2. Οι προϋποθέσεις εγγραφής στους επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων εργοληπτών, προμηθευτών ή παρόχων υπηρεσιών, καθώς και οι προϋποθέσεις που αφορούν την έκδοση πιστοποιητικών από οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, κατά την έννοια του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α', προσαρμόζονται στις διατάξεις των άρθρων 73 έως 83. Αιτήσεις εγγραφής μπορούν να υποβάλλονται και από οικονομικούς φορείς, οι οποίοι ανήκουν σε ένωση και επικαλούνται πόρους, που τους διαθέτουν άλλοι συμμετέχοντες σε αυτήν, σύμφωνα με το άρθρο 78. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι εν λόγω οικονομικοί φορείς αποδεικνύουν στην αρχή που συντάσσει τον επίσημο κατάλογο ότι θα έχουν στη διάθεσή τους αυτούς τους πόρους καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού, που πιστοποιεί την εγγραφή τους στον επίσημο κατάλογο και ότι οι εν λόγω συμμετέχοντες στην ένωση συνεχίζουν να πληρούν, κατά το ίδιο διάστημα, τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής, τις οποίες

καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό που επικαλούνται οι φορείς αυτοί για την εγγραφή τους.

3. Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή διαθέτουν πιστοποιητικό μπορούν, για την εκάστοτε σύμβαση, να προσκομίζουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης.

Στα πιστοποιητικά αυτά αναφέρονται τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή των εν λόγω οικονομικών φορέων στον επίσημο κατάλογο ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον εν λόγω κατάλογο.

4. Η πιστοποιούμενη εγγραφή στους επίσημους καταλόγους από τους αρμόδιους οργανισμούς ή το πιστοποιητικό, που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης, συνιστά τεκμήριο καταλληλότητας όσον αφορά τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής, τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό.

5. Η εγγραφή και κατάταξη στα Μ.Ε.Ε.Π., Μητρώο Μελετητών και Μητρώο Γραφείων Μελετών, και η κατοχή αντίστοιχου πτυχίου αποτελεί τεκμήριο τεχνικής καταλληλότητας γενικής εμπειρίας.

6. Οι πληροφορίες που μπορούν να συναχθούν από την εγγραφή σε επίσημους καταλόγους ή από την πιστοποίηση δεν τίθενται υπό αμφισβήτηση χωρίς αιτιολόγηση. Όσον αφορά την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των φόρων και τελών, μπορεί να ζητείται πρόσθετο πιστοποιητικό από κάθε εγγεγραμμένο οικονομικό φορέα, όποτε πρόκειται να ανατεθεί μια σύμβαση.

Οι αναθέτουσες αρχές εφαρμόζουν την παράγραφο 3 και το πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου μόνον προς όφελος των οικονομικών φορέων που είναι εγκατεστημένοι στο κράτος-μέλος το οποίο έχει καταρτίσει τον επίσημο κατάλογο.

7. Οι απαιτήσεις προσκόμισης αποδείξεων για τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, που καλύπτονται από τον επίσημο κατάλογο ή το πιστοποιητικό, είναι σύμφωνες με το άρθρο 80, και, ανάλογα με την περίπτωση, με το άρθρο 82. Για την εγγραφή των οικονομικών φορέων άλλων κρατών μελών σε επίσημο

Αριθμός απόφασης: 859/2018

κατάλογο ή για την πιστοποίησή τους, δεν απαιτούνται άλλες αποδείξεις ή δηλώσεις, πλην εκείνων που ζητούνται από τους οικονομικούς φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα.

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να ζητούν, ανά πάσα στιγμή, την εγγραφή τους σε επίσημο κατάλογο ή την έκδοση πιστοποιητικού. Ενημερώνονται, σε ευλόγως σύντομο χρονικό διάστημα, για την απόφαση της αρχής που συντάσσει τον επίσημο κατάλογο ή του αρμόδιου οργανισμού πιστοποίησης.

8. Η εν λόγω εγγραφή ή πιστοποίηση δεν επιβάλλεται στους οικονομικούς φορείς άλλων κρατών μελών προκειμένου να συμμετάσχουν σε δημόσια σύμβαση. Οι αναθέτουσες αρχές αναγνωρίζουν τα ισοδύναμα πιστοποιητικά που εκδίδονται από οργανισμούς εγκατεστημένους σε άλλα κράτη-μέλη. Αποδέχονται, επίσης, και άλλα ισοδύναμα αποδεικτικά μέσα.

9. Εφόσον ζητηθεί, η Αρχή θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών κάθε πληροφορία σχετικά με τα έγγραφα που προσκομίζονται ως απόδειξη ότι οι οικονομικοί φορείς πληρούν τις απαιτήσεις εγγραφής στον επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή ως απόδειξη ότι οι οικονομικοί φορείς από άλλο κράτος-μέλος διαθέτουν ισοδύναμη πιστοποίηση.

10. Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται μετά από πρόταση των κατά περίπτωση αρμοδίων Υπουργών, Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, ρυθμίζονται θέματα για την κατάρτιση και λειτουργία επίσημων καταλόγων εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, ιδίως δε η αρμόδια υπηρεσία τήρησής τους, οι ειδικότερες προϋποθέσεις, τα κριτήρια και οι διατυπώσεις εγγραφής και κατάταξης των οικονομικών φορέων σε αυτούς, συμπεριλαμβανομένων των αναγκαίων δικαιολογητικών, η διαδικασία τήρησης και ενημέρωσής τους και οι περιπτώσεις διαγραφής από αυτούς, ο χρόνος έναρξης της λειτουργίας τους είτε συνολικά είτε ανά κλάδο ή κατηγορία, η διαλειτουργικότητα των ηλεκτρονικών καταλόγων με άλλα πληροφοριακά συστήματα, καθώς και κάθε άλλο συναφές θέμα».

21. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 103 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «Πέραν των οριζόμενων στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 79 και στο άρθρο 93, ισχύουν και τα ακόλουθα:

Αριθμός απόφασης: 859/2018

1. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή ειδοποιεί εγγράφως τον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), να υποβάλει εντός προθεσμίας, που καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10) ούτε μεγαλύτερη των είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74) όλων των δικαιολογητικών του άρθρου 80, όπως καθορίζονται ειδικότερα στα έγγραφα της σύμβασης, ως αποδεικτικά στοιχεία για τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74, καθώς και για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των άρθρων 75 έως 78. Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται στην αναθέτουσα αρχή σε σφραγισμένο φάκελο, ο οποίος παραδίδεται στο αρμόδιο όργανο αξιολόγησης.

2. Αν δεν προσκομισθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, παρέχεται προθεσμία στον προσωρινό ανάδοχο να τα προσκομίσει ή να τα συμπληρώσει εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παρατείνει την ως άνω προθεσμία, εφόσον αιτιολογείται αυτό επαρκώς και κατ' ανώτατο όριο για δεκαπέντε (15) επιπλέον ημέρες.

3. Αν, κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών διαπιστωθεί ότι τα στοιχεία που δηλώθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 79 είναι ψευδή ή ανακριβή, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και, με την επιφύλαξη του άρθρου 104, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 72, εφόσον είχε προσκομισθεί και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν υπέβαλε αληθή ή ακριβή δήλωση η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται.

4. Αν ο προσωρινός ανάδοχος δεν υποβάλει στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τα απαιτούμενα πρωτότυπα ή αντίγραφα, των παραπάνω

δικαιολογητικών, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 72, εφόσον είχε προσκομισθεί, και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα απαιτούμενα έγγραφα και δικαιολογητικά, η διαδικασία ματαιώνεται.

5. Αν από τα παραπάνω δικαιολογητικά που προσκομίσθηκαν νομίμως και εμπροθέσμως, δεν αποδεικνύεται η μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού των άρθρων 73 και 74 ή η πλήρωση μιας ή περισσότερων από τις απαιτήσεις των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, σύμφωνα με την παράγραφο 1 και τα άρθρα 75, 76 και 77, απορρίπτεται η προσφορά του προσωρινού αναδόχου και, με την επιφύλαξη του άρθρου 104, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 72, εφόσον είχε προσκομισθεί, και, με την επιφύλαξη του άρθρου 104, η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν αποδείξει ότι πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, σύμφωνα με την παράγραφο 1 και το άρθρο 75 η διαδικασία ματαιώνεται.

6. Η διαδικασία ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο και τη διαβίβαση του φακέλου στο αποφαινόμενο όργανο της αναθέτουσας αρχής για τη λήψη απόφασης είτε για τη ματαίωση της διαδικασίας κατά τις παραγράφους 3, 4 ή 5 είτε κατακύρωσης της σύμβασης. Τα αποτελέσματα του ελέγχου των παραπάνω δικαιολογητικών, επικυρώνονται με την απόφαση κατακύρωσης του άρθρου 105 .

7. Όσοι υπέβαλαν παραδεκτές προσφορές λαμβάνουν γνώση των παραπάνω δικαιολογητικών που κατατέθηκαν, κατά τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και στις διατάξεις του παρόντος.».

22. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 168 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «1. Όταν λήξει η προθεσμία περάτωσης του συνόλου ή τμημάτων του έργου, ο επιβλέπων ή το εντεταλμένο όργανο της επίβλεψης αναφέρει στη διευθύνουσα υπηρεσία, μέσα σε διάστημα δέκα (10) ημερών από τη λήξη του εγκεκριμένου χρόνου περαίωσης, αν τα έργα έχουν περατωθεί και έχουν υποστεί ικανοποιητικά τις δοκιμασίες που προβλέπονται στη σύμβαση ή αν τα έργα δεν έχουν περατωθεί, οπότε αναφέρει συγκεκριμένα τις εργασίες που απομένουν για εκτέλεση. Αν οι εργασίες έχουν περατωθεί, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της πιο πάνω αναφοράς, εκδίδει βεβαίωση για την ημέρα που περατώθηκαν οι εργασίες του έργου (βεβαίωση περάτωσης των εργασιών) την οποία κοινοποιεί αμελλητί στον ανάδοχο. Εάν η βεβαίωση δεν εκδοθεί μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, τότε θεωρείται ότι έχει εκδοθεί αυτοδίκαια τριάντα (30) ημέρες μετά την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής έγγραφης όχλησης και επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 141. Την έκδοση της βεβαίωσης μπορεί να ζητήσει ο ανάδοχος και πριν από τη λήξη των προθεσμιών αν έχει περατώσει τα έργα. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται ανάλογα οι διαδικασίες των πρώτων εδαφίων της παρούσας παραγράφου. Η βεβαίωση περάτωσης των εργασιών δεν αναπληρώνει την παραλαβή των έργων, η οποία διενεργείται, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων άρθρων.

2. Αν στις εργασίες που έχουν περατωθεί διαπιστωθούν επουσιώδεις μόνο ελλείψεις που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, γνωστοποιεί με διαταγή του προς τον ανάδοχο τις ελλείψεις που έχουν επισημανθεί και τάσσει εύλογη προθεσμία για την αποκατάστασή τους. Στην περίπτωση αυτή η βεβαίωση περάτωσης εκδίδεται μετά την εμπρόθεσμη αποκατάστασή των ελλείψεων και

αναφέρει το χρόνο που περατώθηκε το έργο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος αποκατάστασης.

3. Αν οι εργασίες δεν έχουν περατωθεί ή οι ελλείψεις που διαπιστώθηκαν δεν είναι επουσιώδεις ή αν δεν περατώθηκαν από τον ανάδοχο εμπρόθεσμα οι εργασίες αποκατάστασης επουσιωδών ελλείψεων, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο εφαρμόζονται, ανάλογα με την περίπτωση, οι διατάξεις των άρθρων 159 και 160.».

23. Επειδή στο άρθρο 346 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι «Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί σύμβαση των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της ευρωπαϊκής ή εσωτερικής νομοθεσίας, έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 360 και να ζητήσει προσωρινή προστασία, σύμφωνα με το άρθρο 366, ακύρωση παράνομης πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 367 ή ακύρωση σύμβασης η οποία έχει συναφθεί παράνομα, σύμφωνα με το άρθρο 368».

24. Επειδή στο άρθρο 360 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: « 1. Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής.

2. Η άσκηση της προδικαστικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση των ένδικων βοηθημάτων του Τίτλου 3 κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων των αναθετουσών αρχών.

3. Δεν επιτρέπεται η άσκηση άλλης διοικητικής προσφυγής κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της αναθέτουσας αρχής κατά τη

διαδικασία της ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων εκτός από την προδικαστική προσφυγή της παραγράφου 1».

25. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 365 παρ. 1, προτελευταίο εδάφιο του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: « Η αναθέτουσα αρχή μπορεί στις απόψεις της να παραθέσει αρχική ή συμπληρωματική αιτιολογία της προσβαλλόμενης με την προδικαστική προσφυγή πράξης».

26. Επειδή, εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 377 παρ. 1 περ. (31) του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι από την έναρξη ισχύος του Ν. 4412/2106 καταργούνται οι διατάξεις «του Ν. 3669/2008 (Κώδικας Διατάξεων Δημοσίων Έργων), πλην των άρθρων 80 έως 110, περί Μ.Ε.ΕΠ. και των σχετικών, τα οποία παραμένουν σε ισχύ μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος του άρθρου 83, των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 20 και της παραγράφου 1 α του άρθρου 176 [...]». Περαιτέρω, οι διατάξεις του άρθρου 80 του Ν. 3669/2008, όπως ισχύει, προβλέπουν ότι: «1. Την κατασκευή δημοσίων έργων επιτρέπεται να αναλαμβάνουν ημεδαπές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.), καθώς και εργοληπτικές επιχειρήσεις κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις. 2.Κατασκευαστικές επιχειρήσεις χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ε.Ο.Χ., που έχουν τα ουσιαστικά προσόντα, γίνονται δεκτές στους διαγωνισμούς και μπορούν να αναλάβουν την εκτέλεση δημοσίων έργων σε όσες περιπτώσεις αυτό προκύπτει από διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας. Σε άλλες περιπτώσεις αλλοδαπές κατασκευαστικές επιχειρήσεις μπορεί να γίνουν δεκτές, όταν προκηρύσσεται ειδικός διεθνής διαγωνισμός σύμφωνα με διακήρυξη ή τύπους διακήρυξης που εγκρίνονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. 3. Για την παρακολούθηση της τεχνικής εμπειρίας στην κατασκευή έργων των προσώπων που στελεχώνουν τις εργοληπτικές επιχειρήσεις του Μ.Ε.ΕΠ., τηρείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (Μ.Ε.Κ.), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 107 του παρόντος. 4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 1 και 2, η εγγραφή στο Μ.Ε.ΕΠ. μιας επιχείρησης και η

διατήρηση σε ισχύ της εγγραφής αυτής με την αναθεώρηση της, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 96 και 97 του παρόντος, αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ανάληψη από την επιχείρηση αυτή της κατασκευής δημοσίου έργου, κατά τις διατάξεις του παρόντος.».

Περαιτέρω, οι διατάξεις του άρθρου 96 του Ν. 3669/2008 περί εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. προβλέπουν ότι: «1. Οι εργοληπτικές επιχειρήσεις εγγράφονται και κατατάσσονται στο Μ.Ε.ΕΠ., σε ορισμένη τάξη ανά κατηγορία έργων, με αίτηση τους η οποία συντάσσεται σύμφωνα με υπόδειγμα που χορηγείται από την υπηρεσία. Η αίτηση συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά και στοιχεία:

α) Έγγραφα νομιμοποίησης του αποφασιστικού οργάνου της επιχείρησης και του νομίμου ή των νομίμων εκπροσώπων της (ΦΕΚ ή καταστατικό από το οποίο προκύπτουν οι διαχειριστές των Ο.Ε., Ε.Ε. και Ε.Π.Ε., καθώς και τα μέλη του Δ.Σ. της Α.Ε.). β) Υπεύθυνη δήλωση του νομίμου εκπροσώπου της επιχείρησης, για τα στοιχεία των στελεχών τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευών (Μ.Ε.Κ.) και αποτελούν την ελάχιστη κατά νόμο στελέχωση της επιχείρησης, καθώς και υπεύθυνες δηλώσεις των στελεχών αυτών, θεωρημένες νόμιμα για το γνήσιο της υπογραφής, ότι αποδέχονται την κατά αποκλειστικότητα στελέχωση της επιχείρησης και ότι θα δηλώσουν κάθε σχετική μεταβολή. γ) Στοιχεία για την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Για τις επιχειρήσεις που συντάσσουν ισολογισμούς υποβάλλονται οι ισολογισμοί των τριών (3) τελευταίων ετών ή και λιγότερων αν η επιχείρηση λειτουργεί λιγότερα έτη. δ) Καταστάσεις προσωπικού της επιχείρησης θεωρημένες από την Επιθεώρηση Εργασίας και συμβάσεις εργασίας του προσωπικού θεωρημένες από αρμόδια Δ.Ο.Υ.. ε) Στοιχεία για τα έργα που εκτέλεσε η επιχείρηση κατά την προηγούμενη τριετία / έργα του τρέχοντος έτους μέχρι και το τελευταίο ημερολογιακό τρίμηνο πριν την υποβολή της αίτησης θα λαμβάνονται υπόψη εφόσον περιλαμβάνονται σε προσωρινό ισολογισμό και προκύπτουν ιδίως από αντίστοιχα πιστοποιητικά, τιμολόγια και φορολογικές δηλώσεις. στ) Πίνακες ιδιόκτητου μηχανικού εξοπλισμού. ζ) Πιστοποιητικά ότι η επιχείρηση δεν τελεί σε πτώχευση, σε εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση. Προκειμένου περί επιχειρήσεων με

μορφή προσωπικής εταιρείας προσκομίζονται πιστοποιητικά περί μη πτωχεύσεως και για τους ομόρρυθμους εταίρους. Αν η επιχείρηση διαθέτει "Ενημερότητα Πτυχίου" σε ισχύ υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του νομίμου εκπροσώπου της ότι ισχύουν τα προκύπτοντα από την Ε.Π.. Στην περίπτωση αυτή δεν υποβάλλονται τα α` και ζ στοιχεία. Τα γ` και ε` στοιχεία δεν υποβάλλονται, εφόσον περιλαμβάνονται στις κατ` έτος υποβαλλόμενες Εκθέσεις Δραστηριότητας και πιστοποιητικά εκτέλεσης έργων, που προβλέπονται στις διατάξεις των παραγράφων 6, 7 και 8 του άρθρου 92 του παρόντος. Αν οι ανωτέρω Εκθέσεις Δραστηριότητας και Πιστοποιητικά εκτέλεσης έργων δεν καλύπτουν ολόκληρο το χρονικό διάστημα της τριετίας υποβάλλονται μόνο τα στοιχεία που αφορούν το μη καλυπτόμενο διάστημα. 2. Εφόσον τα προσκομισθέντα στοιχεία κριθούν ελλιπή μπορεί η Υπηρεσία να ζητήσει τη συμπλήρωσή τους. Προς τούτο καλείται εγγράφως ο εκπρόσωπος της επιχείρησης για τη συμπλήρωση ή τη διατύπωση αντιρρήσεων μέσα σε ορισμένη Προθεσμία, που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10), ούτε μεγαλύτερη των είκοσι (20) ημερών. Η εισήγηση της Υπηρεσίας προς την Επιτροπή Μ.Ε.ΕΠ. υποβάλλεται αφού ληφθούν υπόψη οι τυχόν υποβληθείσες αντιρρήσεις ή παρέλθει άπρακτη η ταχθείσα Προθεσμία. 3. Η Επιτροπή Μ.Ε.ΕΠ. ή ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, αντίστοιχα, αποφασίζει για την εγγραφή ή αναθεώρηση εγγραφής και την κατάταξη των επιχειρήσεων, σύμφωνα με τον παρόντα Κώδικα, λαμβάνοντας υπόψη αφ` ενός τα πιστοποιητικά και στοιχεία που συγκεντρώνει αυτεπάγγελα η υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. και αφ` ετέρου τα στοιχεία που υποβάλλει η αιτούσα επιχείρηση. Μετά την έκδοση της απόφασης του αρμόδιου οργάνου εκδίδεται από την Υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. η βεβαίωση εγγραφής (πτυχίο) και αποστέλλεται με τηλεομοιοτυπία (FAX) σχετική γνωστοποίηση στην επιχείρηση, που καλείται να προσέλθει και να παραλάβει τη βεβαίωση μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη γνωστοποίηση. Η έκδοση της βεβαίωσης, η αποστολή γνωστοποίησης και η παραλαβή σημειώνονται σε ειδικό βιβλίο που τηρείται στην Υπηρεσία. Η εγγραφή και κατάταξη της επιχείρησης ισχύει για όλες τις συνέπειες της από την ημέρα της

παραλαβής της βεβαίωσης ή της άπρακτης λήξης της 10ήμερης Προθεσμίας.».

Εξάλλου, στο άρθρο 107 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: «1. Η εγγραφή στο Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (Μ.Ε.Κ.) γίνεται με αίτηση των ενδιαφερόμενων τεχνικών διπλωματούχων ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ή τεχνολογικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και πρώην ανώτερων τεχνικών σχολών που ασχολούνται με την παραγωγή έργων σε οποιοδήποτε στάδιο (μελέτη, κατασκευή, επίβλεψη). Με την εγγραφή γίνεται και κατάταξη σε μία από τις βαθμίδες εμπειρίας που προβλέπει η παράγραφος 5 και για καθεμιά από τις κατηγορίες έργων όπως αυτές ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 100 του παρόντος και στις εξειδικευμένες εργασίες, όπως ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 103 του παρόντος.

2. Η Τήρηση του Μ.Ε.Κ. γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία της Γ.Γ.Δ.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

3. Η εγγραφή, η κατάταξη σε κατηγορίες έργων και βαθμίδες, η επέκταση σε άλλες κατηγορίες και η εξέλιξη από βαθμίδα σε βαθμίδα γίνεται από την Επιτροπή Μ.Ε.Κ.. Κατά τα λοιπά για την Τήρηση του Μ.Ε.Κ. εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 92 του παρόντος Κώδικα.

4. Η εγγραφή στο Μ.Ε.Κ. γίνεται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου, που ζητεί επίσης την κατάταξη του σε συγκεκριμένες κατηγορίες έργων και την αντίστοιχη σε κάθε κατηγορία βαθμίδα. Για την εγγραφή ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αντίγραφα των τίτλων σπουδών, λεπτομερές βιογραφικό σημείωμα για τις επαγγελματικές ή επιστημονικές απασχολήσεις του, πιστοποιητικό Δήμου ή Κοινότητας ή αντίστοιχο σημείωμα βάσει των στοιχείων της ταυτότητας του, δήλωση του ν.1599/1986 για τις απασχολήσεις του στο κύκλωμα παραγωγής έργων, με μνεία κάθε συγκεκριμένου έργου του χρόνου και του είδους της απασχόλησης που θα συνοδεύεται από σχετικές βεβαιώσεις αν δεν προκύπτουν τα σχετικά στοιχεία από πιστοποιητικά του Μ.Ε.Κ. και κάθε άλλο πρόσφορο στοιχείο. Η εγγραφή και κατάταξη στο Μ.Ε.Κ. ισχύει μέχρις ότου γίνει τυχόν ανακατάταξη με αίτηση του ενδιαφερομένου ή διαγραφή σύμφωνα με την παράγραφο 11.

Αριθμός απόφασης: 859/2018

Η εμπειρία στελεχών εργοληπτικών επιχειρήσεων του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) για εγγραφή, κατάταξη και αναθεώρηση στο Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (ΜΕΚ) είναι δυνατόν να προέρχεται και από απασχόληση σε άλλη επιχείρηση του Μ.Ε.ΕΠ., με την οποία η επιχείρηση στην οποία ανήκει το στέλεχος, είναι αποδεδειγμένα συνδεδεμένη ή συγγενής κατά τον κ.ν. 2190/1920, όπως αυτός ισχύει, και υπό την προϋπόθεση ότι μεταξύ των δύο επιχειρήσεων έχει συναφθεί σχετικό συμφωνητικό παροχής υπηρεσιών. Για την εγγραφή και κατάταξη στο Μ.Ε.Κ. κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 96 του παρόντος.

5. Ο αριθμός των βαθμίδων εμπειρίας σε κάθε ειδικότητα ορίζεται σε τέσσερις (4). Οι διπλωματούχοι ή πτυχιούχοι ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων κατατάσσονται στην πρώτη βαθμίδα εμπειρίας μετά τριετία από την έναρξη άσκησης του επαγγέλματος. Μπορεί να γίνει κατάταξη απευθείας στη δεύτερη βαθμίδα αν έχει συμπληρωθεί πενταετία από την άσκηση του επαγγέλματος και εφόσον αποδεικνύεται σχετική εμπειρία. Οι πτυχιούχοι των τεχνολογικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των πρώην ανώτερων τεχνικών σχολών κατατάσσονται πάντοτε στην πρώτη βαθμίδα μετά πενταετία από την άσκηση του επαγγέλματος με βάση την εμπειρία. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ρυθμίζεται ο ελάχιστος χρόνος που απαιτείται κατά κατηγορία έργων, ειδικότητα και τίτλο σπουδών για την εξέλιξη από βαθμίδα σε βαθμίδα και κάθε λεπτομέρεια σχετική με την εγγραφή, κατάταξη και εξέλιξη σε βαθμίδες του Μ.Ε.Κ..

6. Η επέκταση της εγγραφής σε άλλες κατηγορίες και η εξέλιξη από βαθμίδα σε βαθμίδα γίνεται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου που υποβάλλει και όλα τα σχετικά συμπληρωματικά στοιχεία. Αίτηση για επέκταση σε άλλες κατηγορίες και για εξέλιξη από βαθμίδα σε βαθμίδα είναι απαράδεκτη πριν περάσει ένα (1) έτος από την απόρριψη σχετικού αιτήματος.

7. Για την εξέλιξη από βαθμίδα σε βαθμίδα των διπλωματούχων ή πτυχιούχων ΑΕΙ απαιτείται για όλες τις κατηγορίες έργων τρία (3) έτη απασχόληση σε κατασκευή ή έξι (6) έτη σε επίβλεψη ή εννιά (9) έτη απασχόληση σε μελέτη. Αν η απασχόληση είναι εναλλασσόμενη, ο χρόνος

απασχόλησης σε επίβλεψη και μελέτη ανάγεται σε χρόνο κατασκευής για τη συμπλήρωση των τριών (3) ετών κατά τη σχετική αναλογία των πιο πάνω συνολικών απαιτήσεων χρόνου κατά απασχόληση. Ειδικά για την εξέλιξη από τη Γ βαθμίδα στη Δ` για όλες τις κατηγορίες έργων απαιτείται απασχόληση τριών (3) ετών σε κατασκευή που δεν μπορεί να αναπληρωθεί με άλλου είδους απασχόληση. [...]

10. Κατά τα λοιπά για την επέκταση και εξέλιξη εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 96 του παρόντος.

11. Οι εγγεγραμμένοι στο Μ.Ε.Κ. διαγράφονται αυτοδίκαια σε περίπτωση θανάτου ή συνταξιοδότησης από το ΤΣΜΕΔΕ.

12. Για την Αυτοδίκαιη διαγραφή εκδίδει κατ` έτος σχετική διαπιστωτική πράξη η επιτροπή Μ.Ε.Κ..

13. Με τις ενδείξεις του Μ.Ε.Κ. παρακολουθείται η εξέλιξη της εμπειρίας των εγγεγραμμένων, ώστε να μπορεί να γίνεται η αναθεώρηση της κατάταξης σε κατηγορίες έργων και βαθμίδες.

14. Η εγγραφή, κατάταξη και αναθεώρηση στηρίζεται σε όλα τα στοιχεία που συγκεντρώνονται από την υπηρεσία και ιδίως στα πιστοποιητικά Μ.Ε.Κ. της επόμενης παραγράφου.

15. Για κάθε δημόσιο έργο η υπηρεσία συντάσσει υποχρεωτικά πιστοποιητικό Μ.Ε.Κ.. Το πιστοποιητικό συντάσσεται οπωσδήποτε με την παραλαβή του έργου και κατά τακτά χρονικά διαστήματα ή σε έκτακτες περιπτώσεις, όπως ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Τα πιστοποιητικά Μ.Ε.Κ. περιλαμβάνουν κάθε πληροφορία που σχετίζεται με πρόσωπα εγγεγραμμένα στο Μ.Ε.Κ. ή που έχουν τα τυπικά προσόντα για να εγγραφούν σε αυτό και που ασχολήθηκαν με το έργο από της πλευράς του αναδόχου ή των σχετιζόμενων με αυτόν επιχειρήσεων, όπως επίσης και τις σχετικές αξιολογήσεις. Τα πιστοποιητικά Μ.Ε.Κ. διαβιβάζονται απευθείας στην αρμόδια για την τήρηση του Μ.Ε.Κ. υπηρεσία. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ορίζονται τα στοιχεία που πρέπει να περιέχουν υποχρεωτικά τα πιστοποιητικά, ποιοι τα εκδίδουν και τα επιβεβαιώνουν, τα χρονικά διαστήματα κατά τα οποία υποβάλλονται, τα

Αριθμός απόφασης: 859/2018

θέματα που σχετίζονται με τη λήψη από την υπηρεσία όλων των στοιχείων και κάθε συμπληρωματική λεπτομέρεια. Με όμοια απόφαση ρυθμίζονται τα ανάλογα θέματα για τη λήψη πιστοποιητικών ή οίκοθεν πληροφοριών για ιδιωτικά έργα, για έργα που εκτελούνται στην αλλοδαπή ή για άλλες ανάλογες περιπτώσεις.

16. Τα στοιχεία και πιστοποιητικά Μ.Ε.Κ. που είναι υποχρεωμένες να διαβιβάζουν οι υπηρεσίες των φορέων του δημόσιου τομέα που εκτελούν έργα είναι: α) ετήσια πιστοποιητικά Μ.Ε.Κ., β) πιστοποιητικά Μ.Ε.Κ. για κάθε εργολαβία της οποίας γίνεται προσωρινή παραλαβή ή η παραλαβή αυτή θεωρείται συντελεσμένη σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, γ) δελτία εκτάκτων στοιχείων ή επιθεωρήσεων.

17. Τα πιστοποιητικά Μ.Ε.Κ. της προηγούμενης παραγράφου αναφέρονται σε συγκεκριμένα πρόσωπα κατά έργο και περιλαμβάνουν το ονοματεπώνυμο τους, πατρώνυμο κλπ., το ρόλο που διαδραμάτισαν κατά την εκτέλεση του έργου με διάκριση της απασχόλησης (μελέτη, κατασκευή, επίβλεψη) και εκτίμηση της απόδοσης. Ανάλογα στοιχεία περιλαμβάνουν και τα δελτία εκτάκτων συμβάντων ή επιθεωρήσεων. Κατά τα λοιπά για τα πιστοποιητικά Μ.Ε.Κ. της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται ανάλογα οι αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 92 του παρόντος. Τα πιστοποιητικά Μ.Ε.ΕΠ. και Μ.Ε.Κ. συνδυάζονται κατά εργολαβία [...]], ενώ, έτι περαιτέρω, στο άρθρο 109 προβλέπονται οι όροι εγγραφής στο Μ.Ε.Κ. διπλωματούχων ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή ισότιμων σχολών της αλλοδαπής.

27. Επειδή σύμφωνα με την με αριθ. Δ15/οικ.24298/05 (ΦΕΚ - 1105 Β/4-8-2005) « Έκδοση Ενημερότητας Πτυχίου και Βεβαιώσεων ανεκτέλεστου υπολοίπου συμβάσεων δημοσίων έργων, υποβολή Εκθέσεων δραστηριότητας ανωνύμων εταιρειών και Πιστοποιητικών εκτέλεσης έργων, όπως τροποποιήθηκε με την υπ` αριθμ. Δ15/οικ.1179/07 (ΦΕΚ 106 Β/31-1-2007) » απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ προβλέπεται ότι: «Άρθρο 1: Έννοια "Ενημερότητας Πτυχίου" Χρόνος ισχύος

1. Σε κάθε εργοληπτική επιχείρηση, η οποία είναι γραμμένη στις τάξεις 3η έως και 7η του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ)

χορηγείται έγγραφο με τίτλο "Ενημερότητα Πτυχίου" (εφεξής Ε.Π.), που προσκομίζεται στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων έργων και υποκαθιστά τα έγγραφα του άρθρου 2 της παρούσας, τα οποία δεν ζητούνται από τη Διακήρυξη ούτε υποβάλλονται κατά τη δημοπρασία. Η Υποκατάσταση των επιμέρους δικαιολογητικών από την Ε.Π. χωρεί και στις περιπτώσεις που από τη Διακήρυξη συγκεκριμένου έργου εσφαλμένα δεν προβλέπεται η προσκόμιση Ε.Π. Δεν υποκαθίστανται από την Ε.Π. και γι' αυτό, εφόσον ζητούνται από τη Διακήρυξη, πρέπει να προσκομίζονται ιδιαιτέρως στις διαδικασίες ανάθεσης, δικαιολογητικά που δεν απαιτούνται για την έκδοση της.

2. Η Ε.Π. εκδίδεται από την Διεύθυνση Μητρώων και Τεχνικών Επαγγελματιών (Δ15) της Γ.Γ.Δ.Ε. του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, εφεξής καλούμενη "υπηρεσία τήρησης του ΜΕΕΠ" και ισχύει για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών από την ημέρα έκδοσης της. Ειδικά τα αποδεικτικά φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας προσκομίζονται από τους συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων ιδιαιτέρως και πλέον της Ε.Π., μετά τη λήξη του κατά νόμο χρόνου ισχύος τους. Ο χρόνος λήξης της ισχύος των δικαιολογητικών αυτών αναγράφεται στην Ε.Π.

3. Για την έκδοση ή ανανέωση Ε.Π υποβάλλεται σχετική αίτηση, σε χρόνο μεταξύ των τριάντα (30) και είκοσι (20) ημερών πριν την ημερομηνία λήξης της ήδη ισχύουσας. Με την αίτηση συνυποβάλλονται τα δικαιολογητικά του άρθρου 2, τα οποία πρέπει να φέρουν χρόνο έκδοσης εντός των τελευταίων 15 ημερών, πριν την υποβολή της αίτησης, αλλιώς η υπηρεσία τήρησης του ΜΕΕΠ ζητεί νέα. Η ημερομηνία υποβολής των νέων στοιχείων λαμβάνεται υπόψη, για όλες τις συνέπειες, ως υποβολή αίτησης χορήγησης Ε.Π. Η υπηρεσία οφείλει να ενημερώσει χωρίς καθυστέρηση εγγράφως την αιτούσα επιχείρηση για τυχόν ελλείψεις του φακέλου των δικαιολογητικών που καθιστούν αδύνατη την έκδοση Ε.Π.

4. Η υπηρεσία οφείλει να εκδώσει την Ε.Π. πριν τη λήξη της ήδη ισχύουσας. Αν για λόγους που δεν αφορούν τον αιτούντα δεν είναι σε θέση να εκδώσει την Ε.Π. έγκαιρα, επικυρώνει κατόπιν αιτήσεως του αιτούντα φωτοαντίγραφο της αίτησης έκδοσης της Ε.Π. που υποβλήθηκε και θέτει επ' αυτού επισημείωση με την οποία βεβαιώνεται ότι υποβλήθηκε η αίτηση

έκδοσης της Ε.Π., συνοδευόμενη από τα κατά νόμον δικαιολογητικά, η πληρότητα των οποίων ελέγχθηκε συνοπτικά. Το επικυρωμένο κατά τα παραπάνω αντίγραφο της αιτήσεως, με την επισημειωματική βεβαίωση μπορεί να χρησιμοποιηθεί όπως η Ε.Π. για συμμετοχή στις διαδικασίες ανάθεσης. Κατά τον νέο έλεγχο που διεξάγεται στα δικαιολογητικά του αναδόχου, σύμφωνα με την διάταξη της παρ.2 του άρθρου 1 του ν. 3263/2004, προσκομίζεται υποχρεωτικά η εν τω μεταξύ εκδοθείσα Ε.Π.. Αν συντρέχει τέτοια περίπτωση, η υπηρεσία τήρησης του ΜΕΕΠ υποχρεούται να εκδώσει την Ε.Π. κατά προτεραιότητα.

5. Αν δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα αίτηση ανανέωσης της Ε.Π., ο χρόνος ισχύος της νέας αρχίζει την ημέρα έκδοσης της. Κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την λήξη της παλαιότερης μέχρι την έκδοση της νέας, η αιτούσα επιχείρηση δεν έχει δικαίωμα να καταθέσει προσφορά σε διαδικασία ανάθεσης δημοσίου έργου. Αν πάντως η λήξη ισχύος της Ε.Π. επέλθει μετά την υποβολή των δικαιολογητικών σε διαδικασία ανάθεσης, η επιχείρηση νομίμως εξακολουθεί να λαμβάνει μέρος στη διαδικασία. Στην περίπτωση αυτή, κατά τον έλεγχο της παρ.2 του άρθρου 1 του ν. 3263/2004, προσκομίζεται υποχρεωτικά η νέα Ε.Π..

Άρθρο 2: Περιεχόμενο Ε.Π. Υποβαλλόμενα δικαιολογητικά

Για την έκδοση της Ε.Π. οι επιχειρήσεις υποβάλλουν σχετική αίτηση, συνοδευόμενη από τα παρακάτω δικαιολογητικά, εκτός των δικαιολογητικών υπό στοιχείο Β4 (πιστοποιητικά ποινικού μητρώου), που αναζητούνται αυτεπαγγέλτως από την υπηρεσία: Α. Δικαιολογητικά νομιμοποίησης:

1. Κωδικοποιημένο (τελευταίο) καταστατικό δημοσιευμένο σε ΦΕΚ, ή εφόσον δεν υπάρχει κωδικοποιημένο καταστατικό, τα ΦΕΚ με το αρχικό καταστατικό και τις τροποποιήσεις του. Κατά την ανανέωση Ε.Π., εφόσον δεν έχουν επέλθει αλλαγές στα ανωτέρω στοιχεία, υποβάλλεται σχετική υπεύθυνη δήλωση του εκπροσώπου της επιχείρησης.

2. Βεβαίωση της αρμόδιας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή Υπουργείου Ανάπτυξης για τις τροποποιήσεις του καταστατικού.

3. Απόσπασμα πρακτικού Γενικής Συνέλευσης, περί εκλογής του τελευταίου Δ. Σ. και οι τυχόν τροποποιήσεις του Δ. Σ. με τα αντίστοιχα ΦΕΚ.

Αριθμός απόφασης: 859/2018

Εφόσον η σύνθεση του Δ.Σ. δεν έχει μεταβληθεί, μετά την τελευταία ανανέωση της Ε.Π., υποβάλλεται σχετική υπεύθυνη δήλωση του εκπροσώπου της επιχείρησης.

4. Πρακτικό Διοικητικού Συμβουλίου στο οποίο καθορίζονται το πρόσωπα που εκπροσωπούν και δεσμεύουν την εταιρεία, εφόσον δεν προκύπτουν από το καταστατικό. Εφόσον τα πρόσωπα αυτά είναι τα ίδια με αυτά που αναφέρονται στη προηγούμενη Ε.Π. υποβάλλεται σχετική υπεύθυνη δήλωση του εκπροσώπου της αιτούσας επιχείρησης,

5. Πιστοποιητικό της αρμόδιας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή του Υπουργείου Ανάπτυξης περί του ότι οι μετοχές της εταιρείας είναι ονομαστικές.

Β. Αποδεικτικά περί της καταλληλότητας των εργοληπτικών επιχειρήσεων:

1. Πιστοποιητικό του αρμοδίου Πρωτοδικείου της έδρας της επιχείρησης, περί του ότι αυτή δεν είναι σε κατάσταση πτώχευσης ή αναγκαστικής διαχείρισης.

2. Πιστοποιητικό της αρμόδιας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή του Υπουργείου Ανάπτυξης, περί του ότι η εταιρεία δεν έχει λυθεί και δεν έχει τεθεί υπό εκκαθάριση.

3. Πιστοποιητικά, χορηγούμενα από τα αρμόδια επιμελητήρια (ΤΕΕΤΕΩΤΕΕ, ΕΕΤΕΜ) από τα οποία αποδεικνύεται ότι τα πρόσωπα με βεβαίωση του Μ.Ε.Κ., που στελεχώνουν την επιχείρηση δεν έχουν διαπράξει βαρύ επαγγελματικό παράπτωμα. Αν αναγράφεται τέτοιο παράπτωμα, προσκομίζεται η καταδικαστική απόφαση. Σχετικά με τη βαρύτητα του παραπτώματος αποφασίζει η Επιτροπή ΜΕΕΠ, ύστερα από εισήγηση της υπηρεσίας τήρησης του ΜΕΕΠ. Κατά τη συνεδρίαση της Επιτροπής έχει δικαίωμα παράστασης η αιτούσα επιχείρηση που καλείται προς τούτο με έγγραφη πρόσκληση, πέντε τουλάχιστον ημέρες πριν την συνεδρίαση. Αν το αδίκημα κριθεί ως βαρύ δεν εκδίδεται Ενημερότητα Πτυχίου.

4. Πιστοποιητικά ποινικού μητρώου που αφορούν τον Πρόεδρο του Δ.Σ. και τον Διευθύνοντα Σύμβουλο της εταιρείας.

Ενημερότητα Πτυχίου δεν εκδίδεται αν στο ποινικό μητρώο των ως άνω προσώπων έχουν καταχωρηθεί κάποια από τα εξής αδικήματα:

- Συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, κατά το άρθρο 2 παράγραφος 1 της κοινής δράσης της υπ' αριθμ. 98/773/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Δωροδοκία, κατά το άρθρο 3 της πράξης του Συμβουλίου της 26 ης Μαΐου 1997 (21) και στο άρθρο 3 παράγραφος 1 της κοινής δράσης υπ' αριθμ. 98/742/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου,
- Απάτη, κατά την έννοια του άρθρου 1 της σύμβασης για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,
- Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες κατά το άρθρο 1 της υπ' αριθμ. 91/308/ΕΟΚ οδηγίας του Συμβουλίου, για τη πρόληψη χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Εάν στο ποινικό μητρώο υπάρχει καταχώριση καταδίκης για υπεξαίρεση (375 Π.Κ), απάτη (386-388 Π.Κ), εκβίαση (385 Π.Κ), πλαστογραφία (216-218 Π.Κ), ψευδορκία (224 Π.Κ), δωροδοκία (235-237 Π.Κ) και δόλια χρεοκοπία (398 Π.Κ), ζητείται η προσκόμιση της καταδικαστικής απόφασης. Η Επιτροπή ΜΕΕΠ κρίνει στην περίπτωση αυτή, μετά από εισήγηση της υπηρεσίας ΜΕΕΠ, αν το αδίκημα σχετίζεται ή όχι με την επαγγελματική διαγωγή των προσώπων για τα οποία προσκομίζονται τα πιστοποιητικά. Εάν κριθεί ότι σχετίζεται, δεν χορηγείται ενημερότητα πτυχίου.

5. Βεβαίωση της εργοληπτικής οργάνωσης στην οποία ανήκει η επιχείρηση, περί καταβολής των οφειλόμενων εισφορών.

6. Αποδεικτικά των αρμοδίων Δ.Ο.Υ. ότι η εταιρεία έχει εκπληρώσει τις φορολογικές της υποχρεώσεις. Εφόσον η εταιρεία συμμετέχει σε κοινοπραξίες κατασκευής δημοσίων έργων προσκομίζεται σχετικός πίνακας με τα στοιχεία των κοινοπραξιών και την αρμόδια Δ.Ο.Υ. της κάθε μίας και αποδεικτικά φορολογικής ενημερότητας των κοινοπραξιών αυτών.

7. Αποδεικτικά ασφαλιστικής ενημερότητας της εταιρείας, των κοινοπραξιών στις οποίες τυχόν συμμετέχει, και των έργων εκδιδόμενα από

Αριθμός απόφασης: 859/2018

τους αρμόδιους φορείς κοινωνικής ασφάλισης (της έδρας της εταιρείας και των κοινοπραξιών και του τόπου εκτέλεσης των έργων-της εταιρείας και των κοινοπραξιών). Η συμμετοχή σε κοινοπραξίες αποδεικνύεται, από τον ως άνω πίνακα.

8. Στοιχεία περί μη υπέρβασης του ανώτατου επιτρεπτού ορίου ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβιών, που εκτελεί εταιρεία μόνη της ή σε κοινοπραξία, ήτοι:

α) Υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου της εταιρείας ότι δεν εκτελεί άλλο έργο (ως μεμονωμένος ανάδοχος ή στο πλαίσιο κοινοπραξίας ή Υπεργολαβίας), εκτός αυτών που περιλαμβάνονται στον υπό στοιχείο β) της παρούσας πίνακα,

β) Πίνακα, υπογεγραμμένο από το νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρείας, που αναφέρει τα εκτελούμενα έργα, με το ανεκτέλεστο υπόλοιπο ανά έργο και το συνολικό ανεκτέλεστο,

γ) Βεβαιώσεις των αρμοδίων φορέων εκτέλεσης για το ανεκτέλεστο μέρος των εργολαβιών που εκτελεί η εταιρεία.

9. Υπεύθυνη δήλωση του εκπροσώπου της επιχείρησης, περί του ότι όλα τα δηλούμενα εκ μέρους της επιχείρησης στοιχεία είναι αληθή.

Γ. Στη Ε.Π. καταχωρούνται από την υπηρεσία, υπό μορφήν πίνακα, κατόπιν ελέγχου των δικαιολογητικών που προσκομίσθηκαν για την έκδοση της.

α) τα στοιχεία νομιμοποίησης και εκπροσώπησης της επιχείρησης όπως προκύπτουν από τα υπό Α του παρόντος άρθρου στοιχεία και

β) η βεβαίωση ότι δεν υφίστανται κωλύματα συμμετοχής στις διαδικασίες ανάθεσης των δημοσίων έργων και συγκεκριμένα ότι

- δεν υφίσταται πτώχευση, αναγκαστική διαχείριση ή διαδικασία εκκαθάρισης της επιχείρησης

-δεν υφίσταται εγγεγραμμένη πειθαρχική ποινή εις βάρος της επιχείρησης ή των στελεχών της για βαρύ επαγγελματικό παράπτωμα, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στις διατάξεις του π.δ. 278/1999. Για τη σχετική πιστοποίηση λαμβάνονται υπόψη οίκοθεν τα στοιχεία της υπηρεσίας τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ.,

Αριθμός απόφασης: 859/2018

- δεν υφίστανται αδικήματα εις βάρος των προσώπων της παράγραφο Β4, εκ των αναφερομένων στην παράγραφο αυτή,
- υφίσταται βεβαίωση της οικείας εργοληπτικής οργάνωσης περί εξόφλησης των εισφορών της επιχείρησης,
- υφίσταται ασφαλιστική ενημερότητα της επιχείρησης και των Κοινοπραξιών και έργων στα οποία αυτή μετέχει,
- υφίσταται φορολογική ενημερότητα της επιχείρησης και των Κοινοπραξιών στις οποίες αυτή μετέχει,
- δεν διαπιστώθηκε υπέρβαση του ανωτάτου ορίου ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβιών της επιχείρησης.

Άρθρο 3: Παύση ισχύος Ενημερότητας Πτυχίου

1. Η Ε.Π. παύει να ισχύει όταν παρέλθει ο χρόνος ισχύος της, όπως ορίζεται κατά την παρ. 2 του άρθρου 1.

2. Σε περίπτωση μεταβολής των κρίσιμων προϋποθέσεων υπό τις οποίες εκδόθηκε η Ε.Π., (όπως ιδίως αλλαγής των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, κήρυξης της επιχείρησης σε πτώχευση κ.λ.π., καταδίκης των κρίσιμων μελών του Δ.Σ. για ένα από τα αδικήματα της παρ. Β4 του άρθρου 2) οφείλει η επιχείρηση να ενημερώσει γραπτώς, μέσα σε δέκα ημέρες από την ημέρα μεταβολής, την υπηρεσία τήρησης του ΜΕΕΠ, η οποία εκδίδει το συντομότερο δυνατό νέα Ε.Π.. Δεν απαιτείται ενημέρωση και έκδοση νέας Ε.Π. σε περίπτωση αλλαγής των προϋποθέσεων των περ. 5, 6, 7 και 8 της παρ. Β του άρθρου 2.

3. Αν η επιχείρηση παρόλο που έχει υποχρέωση κατά τα ανωτέρω, δεν προβεί σε εμπρόθεσμη ενημέρωση με υπαιτιότητα της και περιέλθουν στην υπηρεσία στοιχεία ή πληροφορίες για μεταβολή των προϋποθέσεων υπό τις οποίες χορηγήθηκε σε επιχείρηση η Ε.Π., η υπηρεσία αποστέλλει χωρίς καθυστέρηση γραπτή πρόσκληση στην επιχείρηση, με την οποία θέτει υπόψη της τις πληροφορίες ή τα στοιχεία και την καλεί να υποβάλλει γραπτά τις αντιρρήσεις της, με τα απαραίτητα για την τεκμηρίωση δικαιολογητικά, μέσα σε εύλογη Προθεσμία, όχι ανώτερη των πέντε εργάσιμων ημερών.

4. Αν δεν υποβληθούν εμπρόθεσμα αντιρρήσεις ή οι υποβληθείσες δεν γίνουν αποδεκτές, η υπηρεσία ΜΕΕΠ, με απόφαση του Προϊσταμένου της

ανακαλεί την Ε.Π.. Η ανάκληση ενεργεί από την ημέρα που επήλθε η μεταβολή των προϋποθέσεων έκδοσης της Ε.Π,

Εφόσον η επιχείρηση συμμετείχε σε διαδικασία ανάθεσης και δεν έχει ακόμα συναφθεί σύμβαση, αποκλείεται του διαγωνισμού. Η σχετική απόφαση ανακοινώνεται με τον ταχύτερο δυνατό τρόπο στους φορείς που δημοπρατούν δημόσια έργα και δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων.

δ. Στην περίπτωση που η εργοληπτική επιχείρηση ενημερώσει εκπρόθεσμα την υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. για μεταβολή των μελών του Δ.Σ., εκδίδεται τροποποιημένη Ε.Π. ως προς τα στοιχεία αυτά. Η εν ισχύ Ε.Π. ανακαλείται σύμφωνα με την παρ. 2.γ. του παρόντος άρθρου για το χρονικό διάστημα από την παρέλευση της καταληκτικής ημερομηνίας ενημέρωσης για την μεταβολή των στοιχείων, μέχρι την ημερομηνία ενημέρωσης της υπηρεσίας τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. από την εργοληπτική επιχείρηση.

3. Σε περίπτωση που η Επιτροπή Μ.Ε.ΕΠ. με απόφαση της, μετά από αίτηση της εργοληπτικής επιχείρησης, εγκρίνει την είσοδο στελεχών στην εργοληπτική επιχείρηση, σύμφωνα με το άρθρο 92 παρ. 4 της Κωδικοποίησης της Νομοθεσίας Κατασκευής Δημοσίων Έργων όπως κυρώθηκε με το Ν. 3669/2008, η εργοληπτική επιχείρηση οφείλει εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήψη της απόφασης να υποβάλει στην υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. τα δικαιολογητικά που ορίζονται στις παρ. 3 και 7.ίν. του στοιχείου Β. του άρθρου 2 της παρούσας, ήτοι:

- Πιστοποιητικά, χορηγούμενα από τα αρμόδια επιμελητήρια και φορείς (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, ΕΕΤΕΜ), από τα οποία αποδεικνύεται ότι τα νεοεισερχόμενα στελέχη Μ.Ε.Κ. δεν έχουν διαπράξει βαρύ επαγγελματικό παράπτωμα και

- Ασφαλιστική ενημερότητα ΤΣΜΕΔΕ των νεοεισερχόμενων στελεχών της που έχουν υποχρέωση ασφάλισης στο ΤΣΜΕΔΕ.

Στην περίπτωση αυτή, η υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. εκδίδει το συντομότερο δυνατόν τροποποιητική Ε.Π. Μέχρι την έκδοση της τροποποιημένης Ε.Π., η εργοληπτική επιχείρηση κατά τις δημοπρασίες προσκομίζει στις δημοπρατούσες αρχές, επιπρόσθετα της Ε.Π., τα δικαιολογητικά αυτής της παραγράφου.

4. Σε περίπτωση μεταβολής των κρίσιμων προϋποθέσεων, υπό τις οποίες εκδόθηκε η Ε.Π., όπως -μεταξύ άλλων-:

- κήρυξη της επιχείρησης σε πτώχευση ή
- κήρυξη της επιχείρησης σε αναγκαστική διαχείριση ή
- διαδικασία εκκαθάρισης της επιχείρησης ή

• καταδίκη του Προέδρου του Δ.Σ. και του Διευθύνοντος Συμβούλου της εργοληπτικής επιχείρησης για ένα από τα αδικήματα της παρ. 4 του στοιχείου Β. του άρθρου 2 της παρούσας, η Ε.Π. της εργοληπτικής επιχείρησης ανακαλείται σύμφωνα με την παρ. 2.γ. του παρόντος άρθρου από το χρόνο της μεταβολής.

5. α. Σε περίπτωση που η Επιτροπή Μ.Ε.ΕΠ. ή ο Υπουργός Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, αποφασίσει, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, την υποβάθμιση της εταιρείας σε κατώτερη τάξη και εφόσον το συνολικό ανεκτέλεστο, που αναγράφεται στην Ε.Π., υπερβαίνει το ανώτατο επιτρεπτό όριο ανεκτέλεστου της νέας κατάταξης, η εργοληπτική επιχείρηση μπορεί να προσκομίζει στις δημοπρατούσες αρχές νεότερες βεβαιώσεις ανεκτέλεστου από τις οποίες θα αποδεικνύεται ότι δεν υπερβαίνει το ανώτατο όριο ανεκτέλεστου υπολοίπου εργασιών της νέας κατάταξης. Με αίτηση της, συνοδευόμενη από το σύνολο των δικαιολογητικών, η εργοληπτική επιχείρηση μπορεί να ζητήσει την έκδοση νέας Ε.Π.

β. Σε περίπτωση που η Επιτροπή Μ.Ε.ΕΠ. αποφασίσει την υποβάθμιση της εργοληπτικής επιχείρησης σε τάξη κατώτερη της 3ης τάξης, η Ε.Π. παύει να ισχύει και η εργοληπτική επιχείρηση συμμετέχει στις δημοπρασίες με τα δικαιολογητικά που προβλέπονται για την τάξη της.

6. Δεν απαιτείται ενημέρωση και έκδοση νέας Ε.Π. σε περίπτωση αλλαγής, καθόσον χρόνο είναι σε ισχύ η Ε.Π. των προϋποθέσεων των παρ. 5, 6, 7 και 8 του στοιχείου Β. του άρθρου 2 της παρούσας.

7. Σε περίπτωση που περιέλθουν στην υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. στοιχεία ή πληροφορίες ότι η εργοληπτική επιχείρηση κατά την υποβολή της αίτησης της για έκδοση Ε.Π. υπέβαλε ελλιπή στοιχεία ανεκτέλεστου ή δεν προσκόμισε ασφαλιστική ή φορολογική ενημερότητα για έργα και

Αριθμός απόφασης: 859/2018

κοινοπραξίες, όπως υποχρεούται σύμφωνα με τις παρ. 6, 7 και 8 του στοιχείου Β. του άρθρου 2 της παρούσας, η υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ. αποστέλλει άμεσα γραπτή πρόσκληση στην εργοληπτική επιχείρηση, με την οποία θέτει υπόψη της τις πληροφορίες ή τα στοιχεία και την καλεί να υποβάλει γραπτά τις απόψεις της, με τα απαραίτητα για την τεκμηρίωση δικαιολογητικά, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών.

Σε περίπτωση που η εργοληπτική επιχείρηση δεν καταθέσει, κατά τα ανωτέρω, τις απόψεις της μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά τεκμηρίωσης ή διαπιστωθεί ότι το ανεκτέλεστο, συμπεριλαμβανομένων των έργων που δεν είχε δηλώσει, όπως υποχρεούται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 4 της παρούσας, υπερβαίνει το ανώτατο όριο ανεκτέλεστου υπόλοιπου εργασιών, η Ε.Π. ανακαλείται, σύμφωνα με την παρ. 2.γ. του παρόντος άρθρου, από το χρόνο έκδοσης της.

8. Σε περίπτωση έκδοσης τροποποιημένης Ε.Π., οι εργοληπτικές επιχειρήσεις δεν υποχρεούνται να καταβάλουν την εισφορά της παρ. 1 του άρθρου 8 της Δ15/οικ/24298/28.07.2005 (Β` 1105) Υπουργικής Απόφασης".

Άρθρο 4: Έκδοση Περιεχόμενο των Βεβαιώσεων για το ανεκτέλεστο υπόλοιπο συμβάσεων δημοσίων έργων

1. Όλες οι υπηρεσίες που εκτελούν δημόσια έργα εκδίδουν, κατόπιν αιτήσεως των αναδόχων εργοληπτικών επιχειρήσεων και μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την υποβολή της αίτησης βεβαιώσεις για το ανεκτέλεστο υπόλοιπο εργασιών των συμβάσεων που βρίσκονται σε εξέλιξη (οπó υπογραφής σύμβασης μέχρι έκδοση βεβαίωσης περάτωσης), οι οποίες υποβάλλονται από τις επιχειρήσεις για την έκδοση της Ε.Π.

2. Ως ανεκτέλεστο υπόλοιπο θεωρείται η διαφορά μεταξύ του συνολικού ποσού της εργολαβικής σύμβασης όπως έχει διαμορφωθεί μέχρι την ημερομηνία σύνταξης της βεβαίωσης (υπολογιζόμενου χωρίς αναθεώρηση και ΦΠΑ) με το συνολικό ποσό του εκτελεσμένου μέρους της σύμβασης όπως προκύπτει από τον τελευταίο λογαριασμό που έχει υποβληθεί και εγκριθεί (επίσης χωρίς αναθεώρηση και ΦΠΑ).

3. Αν ο φορέας εκτέλεσης δεν εκδώσει έγκαιρα βεβαίωση περί του ανεκτέλεστου υπολοίπου έργου, παρά την έγκαιρη υποβολή αίτησης από τον

ανάδοχο, η αίτηση για την έκδοση Ε.Π. υποβάλλεται χωρίς να συνοδεύεται με τη βεβαίωση. Το έργο και το ανεκτέλεστο υπόλοιπο δηλώνεται στον πίνακα που υποβάλλεται κατά την παρ. Β8 του άρθρου 2 της παρούσας. Η βεβαίωση του φορέα εκτέλεσης προσκομίζεται χωρίς καθυστέρηση μετά την έκδοση της ελέγχεται και εφόσον το ανεκτέλεστο της επιχείρησης υπερβαίνει το ανώτατο επιτρεπτό όριο, η τυχόν εκδοθείσα στο μεταξύ Ε.Π. ανακαλείται. Η ανάκληση ανατρέχει στην ημέρα έκδοσης της Ε.Π. Εφόσον η επιχείρηση συμμετείχε σε διαδικασία ανάθεσης και δεν έχει ακόμα συναφθεί η σύμβαση, αποκλείεται του διαγωνισμού.

4. Η βεβαίωση ανεκτέλεστου συντάσσεται σε ειδικό έντυπο που περιλαμβάνει τα στοιχεία του εργοδότη και του αναδόχου (την επωνυμία της και τον αριθμό εγγραφής της στο ΜΕΕΠ) και τα οικονομικά στοιχεία του έργου (αρχικός προϋπολογισμός αρχικό ποσό σύμβασης ποσό συμπληρωματικής σύμβασης συνολικό ποσό σύμβασης ποσά τελευταίου εγκεκριμένου λογαριασμού). Σε περίπτωση εγκεκριμένης Υπεργολαβίας αναγράφεται το ποσό της υπεργολαβικής σύμβασης και το ανεκτέλεστο υπόλοιπο που αναλογεί στον αρχικό ανάδοχο και τον υπεργολάβο.

5. Σε περίπτωση που το έργο κατασκευάζεται από κοινοπραξία (ανάδοχο ή κατασκευαστική υπό την έννοια της παρ. 7 του άρθρου 5 του ν. 1418/1984, όπως ισχύει) το ανεκτέλεστο ποσό του αντιστοιχεί σε κάθε μέλος της αντιστοιχεί στο ποσοστό συμμετοχής του στην κοινοπραξία.

6. Σε περίπτωση εγκεκριμένης Υπεργολαβίας το ανεκτέλεστο του υπεργολάβου προκύπτει από το ποσό της σύμβασης της Υπεργολαβίας αφαιρούμενων των τιμολογίων που έχουν εκδοθεί από τον υπεργολάβο προς τον ανάδοχο, ενώ το ανεκτέλεστο του αναδόχου προκύπτει από το σύνολο των εργασιών που αντιστοιχούν στον ανάδοχο (δηλαδή το συνολικά ποσό της σύμβασης εργοδότη- αναδόχου, μειούμενο κατά το ποσό της σύμβασης της Υπεργολαβίας) αφαιρούμενων των εργασιών που έχει ήδη εκτελέσει (σύνολο εργασιών αφαιρούμενων των τιμολογίων του υπεργολάβου προς τον ανάδοχο).

Άρθρο 5: Υποβολή οικονομικών καταστάσεων και έκθεσης δραστηριότητας

Αριθμός απόφασης: 859/2018

1. Οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που λειτουργούν με την μορφή ανώνυμης εταιρείας και ανήκουν στις τάξεις 3 η έως 7 η του ΜΕΕΠ υποχρεούνται να υποβάλλουν κάθε χρόνο, στην υπηρεσία τήρησης του ΜΕΕΠ, μέχρι το τέλος του πρώτου εξαμήνου από τη λήξη της διαχειριστικής τους χρήσης τα αναφερόμενα στην παρ.2 στοιχεία. Με βάση τα στοιχεία αυτά α) η υπηρεσία ενημερώνει τους Πίνακες Ετήσιου Ελέγχου της οικονομικής κατάστασης και λοιπών στοιχείων των εργοληπτικών επιχειρήσεων, οι οποίοι χρησιμοποιούνται κατά τις διαδικασίες της τακτικής και έκτακτης αναθεώρησης της κατάταξης των επιχειρήσεων και β) κινεί τη διαδικασία έκτακτης αναθεώρησης εφόσον ανακύψουν δυσμενή για την οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων στοιχεία.

2. Υποβαλλόμενα στοιχεία:

α) Πρωτότυπες οικονομικές καταστάσεις (Ισολογισμός και Αποτελέσματα Χρήσης) και δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος της εταιρείας και των κοινοπραξιών στις οποίες συμμετέχει η εταιρεία, καθώς και όλων των στοιχείων που τις συνοδεύουν (Αναλυτικά στοιχεία φορολογίας εισοδήματος κ.λπ.).

β) Εφόσον η εταιρεία έχει συνάψει συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, βεβαιώσεις των εταιρειών Χρηματοδοτικής Μίσθωσης για τα καταβληθέντα μισθώματα των παγίων της εταιρείας και ανεξόφλητο υπόλοιπο αυτών (χωρίς τόκους και Φ.Π.Α.), κατά την ημερομηνία υποβολής της έκθεσης δραστηριότητας.

γ) Αναλυτική κατάσταση, πιστοποιημένη από Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή, με το σύνολο των παγίων που διαθέτει η εταιρεία και οι κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχει (εφόσον η κοινοπραξία έχει στην ιδιοκτησία της πάγια στοιχεία). Οι κωδικοί του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου που θα έχουν πλήρη ανάλυση είναι οι: 10, 11, 12, 13.00, από 13.02 ως 13.06, ο 14.03 και 015 (εκτός του 15.09) ενώ οι λοιποί κωδικοί μπορούν να αναγράφονται σε επίπεδο δευτεροβάθμιου λογαριασμού του ΓΛΣ. Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην κατάσταση αυτή είναι τα ακόλουθα: αύξων αριθμός παγίου, Κ.Λ του αναλυτικού λογαριασμού (π.χ 11.00.00 "Κτίριο Γραφείων"), περιγραφή παγίου, ημερομηνία κτήσης παγίου (π.χ. 24.11.1998), αξία κτήσης παγίου,

διενεργηθείσες αποσβέσεις μέχρι την ημερομηνία λήξης της διαχειριστικής χρήσης αναπόσβεστο υπόλοιπο, τυχόν μη διενεργηθείσες αποσβέσεις για όλη τη περίοδο κτήσης των ανωτέρω παγίων, αναπροσαρμοσμένο αναπόσβεστο υπόλοιπο παγίου, υπολογισμός του διορθωτικού συντελεστή 1,3 εφόσον το πάγιο αυτό αναγράφεται από την αιτούσα εργοληπτική επιχείρηση στο Τεχνικό της Δελτίο.

δ) Αναλυτικές καταστάσεις πιστοποιημένες από Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή, των τιμολογίων της εταιρείας και των κοινοπραξιών στις οποίες συμμετέχει, για έργα που κατασκευάζει στο εσωτερικό της χώρας και στην αλλοδαπή, με αναφορά στον αριθμό και την ημερομηνία έκδοσης των τιμολογίων, τον πελάτη, την κατηγορία έργου στο οποίο αφορά (δημόσιο, ιδιωτικό, εξωτερικού), τον χαρακτηρισμό του έργου (αυτοτελές κοινοπραξία, Υπεργολαβία), συνοπτική περιγραφή του έργου, αξία τιμολογίου {πληρωτέο ποσό χωρίς ΦΠΑ), ποσό για τον υπολογισμό του κύκλου εργασιών του αριθμητή αϊ του Τμήματος Α του Τύπου Κατάταξης και σύνολα των οικονομικών μεγεθών, τα οποία θα πρέπει να συμπίπτουν με τα δηλωθέντα στις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος (πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ).

ε) Βεβαίωση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή για το ύψος των αφορολόγητων αποθεματικών τεχνικών επιχειρήσεων στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης.

στ) Βεβαίωση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή για το ύψος των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων που δεν συνίστανται σε τραπεζικό δανεισμό.

ζ) Ειδική βεβαίωση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή σε κατάσταση που θα εμφανίζει τις απαιτήσεις από πελάτες που προέρχονται από τιμολογήσεις δημοσίων και ιδιωτικών έργων , οι οποίες περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς: Πελάτες (Κ.Λ 30), Γραμμάτια Εισπρακτέα (Κ.Λ 31 και Επιταγές Εισπρακτέες (Κ.Λ.33.90).

η) Βεβαίωση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή που θα εμφανίζει τα οικονομικά μεγέθη της επιχείρησης (καθαρή θέση).

θ) Βεβαίωση Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή που θα εμφανίζει τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης και των κοινοπραξιών στις οποίες αυτή μετέχει.

ι) Τεχνικό δελτίο που θα περιλαμβάνει πίνακες στελέχωσης, εμπειρίας, δεικτών βιωσιμότητας και οικονομικών και μεγεθών τύπου κατάταξης.

3. Τα στοιχεία της προηγούμενης παραγράφου υποβάλλονται σε πρωτότυπο. Οι φορολογικές δηλώσεις και τα στοιχεία που τις συνοδεύουν υποβάλλονται σε νόμιμα επικυρωμένα φωτοαντίγραφα.

4. Η κατάσταση παγίων (σημείο γ της παρ.2) καθώς και οι βεβαιώσεις μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων που δεν αφορούν τραπεζικό δανεισμό, αφορολόγητων αποθεματικών και τιμολογημένων απαιτήσεων, αφορούν την ημερομηνία λήξης της υπό εξέταση διαχειριστικής χρήσης.

5. Κατ' επιλογή της επιχείρησης μπορεί να υποβάλλεται έκθεση εκτίμησης Ορκωτού Εκτιμητή για το μηχανολογικό εξοπλισμό αυτής των κοινοπραξιών στις οποίες συμμετέχει, λαμβανομένης υπόψη της διάταξης του άρθρου 16 παρ.29, περ.γ, ββ του ν. 1418/1984, όπως ισχύει.

Άρθρο 6: Κυρώσεις

1. Η υπηρεσία τήρησης του ΜΕΕΠ υποχρεούται, εφόσον δεν υποβληθούν εμπρόθεσμα από επιχείρηση που έχει προς τούτο υποχρέωση τα στοιχεία του προηγούμενου άρθρου, να κινήσει την διαδικασία διαγραφής της επιχείρησης. Προς τούτο αποστέλλει γραπτή πρόσκληση προ δέκα (10) τουλάχιστον ημερών προς την επιχείρηση, μέσα σε Προθεσμία τριών (3) μηνών από τη λήξη της Προθεσμίας της παραγράφου 1 του άρθρου 5, με την οποία την καλεί να παρουσιαστεί στην Επιτροπή ΜΕΕΠ, μέσα σε Προθεσμία από πέντε (5) μέχρι δέκα (10) το πολύ ημερών, για να εκφράσει τις απόψεις της. Η επιχείρηση μπορεί να υποβάλει μέχρι και την ορισμένη ημέρα ακρόασης τα στοιχεία που παρέλειψε να υποβάλει εμπρόθεσμα ή να επικαλεστεί λόγους για να αποδείξει ότι δεν είναι υπαίτια για την παράλειψη υποβολής τους.

2. Για το παραδεκτό της ακρόασης η επιχείρηση πρέπει να κατά βάλει παράβολο 700 ΕΥΡΩ, αν ανήκει στη 3 η τάξη του ΜΕΕΠ, 1.600 ΕΥΡΩ στην 4 η τάξη, 2.500 ΕΥΡΩ στην 5 η τάξη, 5.000 ΕΥΡΩ στην 6 η τάξη και 10.000 ΕΥΡΩ αν ανήκει στην 7 η τάξη. Το παράβολο καταπίπτει υπέρ της υπηρεσίας και αποτελεί έσοδο του λογαριασμού της παρ. 14 του άρθρου 17 του ν. 1418/1984, όπως ισχύει.

3. Εφόσον η επιχείρηση δεν προσκομίσει με υπαιτιότητα της τα απαιτούμενα στοιχεία διαγράφεται από το ΜΕΕΠ με αιτιολογημένη απόφαση της Επιτροπής ΜΕΕΠ, χωρίς τήρηση της διαδικασίας έκτακτης αναθεώρησης

4. Εφόσον κατά τον έλεγχο των υποβληθέντων στοιχείων προκύψει ότι, η εταιρεία δεν καλύπτει τις οριζόμενες στο νόμο κατώτατες προϋποθέσεις κατάταξης στις τάξεις που είναι ήδη εγγεγραμμένη, η Υπηρεσία τήρησης του ΜΕΕΠ υποχρεούται να κινήσει κατ' αυτής την κατά νόμον διαδικασία έκτακτης αναθεώρησης.

Άρθρο 7: Πιστοποιητικά εκτέλεσης έργων

1. Όλες οι εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ επιχειρήσεις 3ης έως και 7ης τάξης, υποχρεούνται να υποβάλλουν στην υπηρεσία τήρησης του ΜΕΕΠ, μέχρι το τέλος του πρώτου εξαμήνου από τη λήξη της διαχειριστικής τους χρήσης, τα πιστοποιητικά εκτέλεσης έργων (δημοσίων ή ιδιωτικών), που εκτέλεσαν ή εκτελούν στην ημεδαπή ή αλλοδαπή.

Στην περίπτωση που τα προαναφερθέντα έργα εκτελέστηκαν από κοινοπραξία προσκομίζονται τα κοινοπρακτικά συμφωνητικά, ώστε να προκύπτει το ποσοστό συμμετοχής. Συμφωνητικά που προσκομίστηκαν προηγουμένως στην υπηρεσία τήρησης του ΜΕΕΠ δεν επαναπροσκομίζονται, εφόσον δηλώνεται, με υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου της επιχείρησης, ότι δεν έχουν τροποποιηθεί. Υπαίτια παράλειψη εμπρόθεσμης υποβολής των στοιχείων αυτών, συνεπάγεται απώλεια του δικαιώματος της επιχείρησης να επικαλεσθεί τον κύκλο εργασιών από τα έργα αυτά κατά την υποβολή αίτησης τακτικής ή έκτακτης αναθεώρησης της εγγραφής της. Αν η επιχείρηση επικαλεστεί κατά την υποβολή των στοιχείων και αποδείξει ότι δεν ευθύνεται για την εκπρόθεσμη κατάθεση κάποιων στοιχείων, μπορεί να τα προσκομίσει και μετά τη λήξη της Προθεσμίας.

2. Η κατασκευή ιδιωτικών έργων από την εργοληπτική επιχείρηση αποδεικνύεται με τα παρακάτω έγγραφα:

α) Υπεύθυνες δηλώσεις του ν. 1599/1986, των ιδιοκτητών των ιδιωτικών έργων και των επιβλεπόντων μηχανικών, ανά έργο.

Αριθμός απόφασης: 859/2018

β) Πρωτότυπες βεβαιώσεις υπογεγραμμένες από τον κύριο του έργου και τον επιβλέποντα μηχανικό, συντεταγμένες σύμφωνα με το υπόδειγμα που συναρτάται στη παρούσα, στις οποίες αναφέρονται ενδεικτικά τα εξής:

i) τα γενικά στοιχεία του αναδόχου ή της κοινοπραξίας ή του υπεργολάβου (εφόσον συντρέχουν τέτοιες περιπτώσεις),

ii) η περιγραφή του έργου, ο χρόνος κατασκευής και η αξία του, καθώς και ο επιμερισμός των εργασιών κατασκευής του στις βασικές και πρόσθετες κατηγορίες έργων, όπως προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία,

iii) ο αριθμός και τα λοιπά κρίσιμα στοιχεία της άδειας της αρμόδιας αρχής για την εκτέλεση του έργου, αν απαιτείται,

iv) γενικές παρατηρήσεις για την καλή, έντεχνη και εμπρόθεσμη κατασκευή του έργου.

γ) Σε περίπτωση που ο κύριος του έργου δεν χορηγεί βεβαίωση, η εργοληπτική επιχείρηση προσκομίζει υπεύθυνη δήλωση του εκπροσώπου της, με τα στοιχεία της προηγούμενης παραγράφου.

δ) Αντίγραφα των συμβολαίων πώλησης νόμιμα επικυρωμένα εφόσον διαθέτει τέτοια η αιτούσα εργοληπτική επιχείρηση.

ε) Αντίγραφα οικοδομικών αδειών, για τα ανωτέρω έργα εφόσον ο ανάδοχος υποχρεούται να εκδώσει οικοδομική άδεια για την εκτέλεση του έργου. Αν δεν απαιτείται από τις κείμενες διατάξεις η έκδοση οικοδομικής άδειας προσκομίζεται κάθε άλλο πρόσφορο κατά τη κρίση της αιτούσας έγγραφο στοιχείο.

3. Η κατασκευή δημοσίων έργων στην αλλοδαπή αποδεικνύεται με τα ακόλουθα στοιχεία, επίσημα μεταφρασμένα από το υπουργείο Εξωτερικών, το προξενείο ή δικηγόρο:

α) Πρωτότυπα πιστοποιητικά των κυρίων των έργων ή των φορέων κατασκευής όπως αυτά περιγράφηκαν στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου της παρούσας για τα δημόσια έργα,

β) Αν υποβάλλεται δήλωση του αναδόχου προσκομίζεται παράλληλα βεβαίωση αρμόδιας αρχής της χώρας στην οποία εκτελέστηκε το έργο, σχετικά με τον τρόπο κατασκευής του έργου και τις επιχειρήσεις που έλαβαν μέρος στην κατασκευή του.

4. Η κατασκευή ιδιωτικών έργων στην αλλοδαπή αποδεικνύεται με δήλωση του κύριου του έργου και του επιβλέποντος μηχανικού, συνοδευόμενη με επίσημη μετάφραση κατά τα αναφερόμενα στην προηγούμενη παράγραφο».

28. Επειδή, περαιτέρω, η παρ. 1, περ. 40 του άρθρου 377 με τίτλο «Καταργούμενες διατάξεις» προβλέπει : «1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις: [...] (40) του ν. 3316/2005 (Α΄ 42), πλην των άρθρων 2Α, της παραγράφου 2 του άρθρου 11 και πλην των άρθρων 39 και 40 τα οποία παραμένουν σε ισχύ μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος του άρθρου 83», ενώ σύμφωνα με το άρθρο 39 του Ν. 3316/2005, ως ισχύει, προβλέπονται τα εξής : «1. Στο Μητρώο Μελετητών δικαιούνται να εγγραφούν φυσικά πρόσωπα, κάτοχοι τίτλου σπουδών ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος πανεπιστημιακού τομέα της Ελλάδας ή ισότιμου της αλλοδαπής, που έχουν συμπληρώσει τετραετία από την απόκτηση της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος, έχουν την επαγγελματική τους εγκατάσταση στην Ελλάδα και δεν εμπίπτουν σε καμία από τις απαγορεύσεις της επόμενης παραγράφου.

Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις εγγραφής και κατάταξης στο Μητρώο Μελετητών των πτυχιούχων ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του τεχνολογικού τομέα, εφόσον το δικαίωμα εκπόνησης μελετών δημόσιων έργων περιλαμβάνεται μεταξύ των νόμιμων επαγγελματικών τους δικαιωμάτων. [...]

3. Δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο Εταιρειών Μελετών έχουν τα νομικά πρόσωπα που έχουν κατά το καταστατικό τους ως κύριο σκοπό την εκπόνηση μελετών και είναι νομίμως εγκατεστημένα στην Ελλάδα, εφόσον: α) δεν είναι συνδεδεμένα με εργοληπτική επιχείρηση εγγεγραμμένη στο Μ.Ε.ΕΠ. ή εξαρτημένα από πρόσωπα εγγεγραμμένα στο Μ.Ε.Κ. που στελεχώνουν ή συμμετέχουν σε εργοληπτική επιχείρηση εγγεγραμμένη στο Μ.Ε.ΕΠ. και β) είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Μελετητών τουλάχιστον: αα. οι ομόρρυθμοι εταίροι, σε περίπτωση ομόρρυθμης (Ο.Ε.) ή ετερόρρυθμης (Ε.Ε.) εταιρείας, ββ. οι διαχειριστές σε περίπτωση εταιρείας περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.),

γγ. οι πρόεδροι και διευθύνοντες σύμβουλοι και όσοι ασκούν τη γενική διαχείριση σε περίπτωση ανώνυμης εταιρείας (Α.Ε.). Στους σκοπούς των εταιρειών μελετών δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνονται δραστηριότητες συγκρουόμενες εξ αντικειμένου με τον κύριο σκοπό τους, όπως η ανάληψη (άμεσα ή έμμεσα) δημόσιων έργων ή προμηθειών.

Οι μετοχές ανώνυμης εταιρείας μελετών είναι υποχρεωτικά ονομαστικές.

4. «Η εγγραφή στο Μητρώο Μελετητών διενεργείται ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, ο οποίος κατατάσσεται αφενός σε μία ή περισσότερες κατηγορίες μελετών, βάσει των εξειδικευμένων επιστημονικών και τεχνικών γνώσεών του, που αποδεικνύονται από τον τίτλο και τον τομέα σπουδών του, καθώς και από την πιστοποιούμενη εμπειρία του και αφετέρου σε τάξεις ανά κατηγορία, με βάση το δυναμικό του.». [...]

29. Επειδή σύμφωνα με το Παράρτημα XI του Προσαρτήματος Α' του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι: «Τα σχετικά επαγγελματικά και εμπορικά μητρώα καθώς και οι δηλώσεις και τα πιστοποιητικά που αντιστοιχούν σε κάθε κράτος μέλος είναι: [...] στην Ελλάδα, το «Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων- ΜΕΕΠ» του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθώς και τα νομαρχιακά μητρώα στην περίπτωση των δημόσιων συμβάσεων έργων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 1 του άρθρου 76, το «Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο» και το «Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού» στην περίπτωση των συμβάσεων προμηθειών στην περίπτωση των συμβάσεων υπηρεσιών, ο πάροχος υπηρεσιών μπορεί να κληθεί να προβεί σε ένορκη δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου σχετικά με την άσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος· στις περιπτώσεις που προβλέπει η ισχύουσα εθνική νομοθεσία, για την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, τα επαγγελματικά μητρώα είναι το «Μητρώο Μελετητών» και το «Μητρώο Γραφείων Μελετών», σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 1 του άρθρου 77,[...]

30. Επειδή οι σχετικοί όροι της διακήρυξης ορίζουν τα εξής : «[...]4.2 Πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου/ Κατακύρωση/Πρόσκληση για υπογραφή σύμβασης

Αριθμός απόφασης: 859/2018

α) Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή προσκαλεί, στο πλαίσιο της σχετικής ηλεκτρονικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης και μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας», τον προσωρινό ανάδοχο να υποβάλει εντός προθεσμίας ΔΕΚΑ ΠΕΝΤΕ (15) 16 τα προβλεπόμενα στις κείμενες διατάξεις δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου και τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης.

β) Τα δικαιολογητικά του προσωρινού αναδόχου υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» στην αναθέτουσα αρχή.

γ) Αν δεν υποβληθούν τα ως άνω δικαιολογητικά ή υπάρχουν ελλείψεις σε αυτά που υποβλήθηκαν, παρέχεται προθεσμία στον προσωρινό ανάδοχο να τα υποβάλει ή να τα συμπληρώσει εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση σχετικής ειδοποίησης σε αυτόν μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας» του υποσυστήματος. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να παρατείνει την ως άνω προθεσμία, εφόσον αιτιολογείται αυτό επαρκώς και κατ' ανώτατο όριο για δεκαπέντε (15) επιπλέον ημέρες.

Εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών, σύμφωνα με τα ανωτέρω υπό β) και γ) αναφερόμενα, προσκομίζονται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, τα έγγραφα που απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπη μορφή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 2 του ν. 2690/1999 "Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας", όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 του ν. 4250/2014.

δ) Αν κατά τον έλεγχο των παραπάνω δικαιολογητικών διαπιστωθεί ότι:

i) τα στοιχεία που δηλώθηκαν με το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ), είναι ψευδή ή ανακριβή ή

ii) αν δεν υποβληθούν στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τα απαιτούμενα πρωτότυπα ή αντίγραφα, των παραπάνω δικαιολογητικών, ή ii) αν από τα δικαιολογητικά που προσκομίσθηκαν νομίμως και εμπροθέσμως, δεν αποδεικνύονται οι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής σύμφωνα με τα άρθρα 21, 22 και 23 της παρούσας, απορρίπτεται η προσφορά του

προσωρινού αναδόχου, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της τιμής τηρουμένης της ανωτέρω διαδικασίας.

Σε περίπτωση έγκαιρης και προσήκουσας ενημέρωσης της αναθέτουσας αρχής για μεταβολές στις προϋποθέσεις τις οποίες ο προσωρινός ανάδοχος είχε δηλώσει με το Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) ότι πληροί και οι οποίες επήλθαν ή για τις οποίες έλαβε γνώση ο προσωρινός ανάδοχος μετά την δήλωση και μέχρι την ημέρα της ειδοποίησης/πρόσκλησης για την προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης (οψιγενείς μεταβολές), δεν καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 15 της παρούσας.

Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν υπέβαλε αληθή ή ακριβή δήλωση, ή αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, ή αν κανένας από τους προσφέροντες δεν αποδείξει ότι πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής του άρθρου 22, η διαδικασία σύναψης της σύμβασης ματαιώνεται.

Η διαδικασία ελέγχου των ως άνω δικαιολογητικών ολοκληρώνεται με τη σύνταξη πρακτικού από την Επιτροπή Διαγωνισμού, η οποία, στη συνέχεια, το κοινοποιεί, μέσω της «λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας», στην αναθέτουσα αρχή για τη λήψη απόφασης.

Η αναθέτουσα αρχή προβαίνει, μετά την έγκριση του ανωτέρω πρακτικού, στην κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης, μαζί με αντίγραφο όλων των πρακτικών, σε κάθε προσφέροντα εκτός από τον προσωρινό ανάδοχο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, μέσω της λειτουργικότητας της «Επικοινωνίας», και επιπλέον αναρτά τα Δικαιολογητικά του προσωρινού αναδόχου στον χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικού Διαγωνισμού».

[...]Άρθρο 22: Κριτήρια ποιοτικής επιλογής

Οι μεμονωμένοι προσφέροντες πρέπει να ικανοποιούν όλα τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής. Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η

Αριθμός απόφασης: 859/2018

πλήρωση των απαιτήσεων του άρθρου 22 Α και Β πρέπει να ικανοποιείται από κάθε μέλος της ένωσης.

22.Α. Λόγοι αποκλεισμού

Κάθε προσφέρων αποκλείεται από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, εφόσον συντρέχει στο πρόσωπό του (αν πρόκειται για μεμονωμένο φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ή σε ένα από τα μέλη του (αν πρόκειται περί ένωσης οικονομικών φορέων) ένας από τους λόγους των παρακάτω περιπτώσεων:

22.Α.1. Όταν υπάρχει εις βάρος του αμετάκλητη⁵⁸ καταδικαστική απόφαση για έναν από τους ακόλουθους λόγους:

α) συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 της απόφασης-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος (ΕΕ L 300 της 11.11.2008 σ.42), β) δωροδοκία, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της σύμβασης περί της καταπολέμησης της διαφθοράς στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών-μελών της Ένωσης (ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σ. 1) και στην παράγραφο 1 του άρθρου 2 της απόφασης-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα (ΕΕ L 192 της 31.7.2003, σ. 54), καθώς και όπως ορίζεται στην κείμενη νομοθεσία ή στο εθνικό δίκαιο του οικονομικού φορέα,

γ) απάτη, κατά την έννοια του άρθρου 1 της σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ C 316 της 27.11.1995, σ. 48), η οποία κυρώθηκε με το ν. 2803/2000 (Α' 48),

δ) τρομοκρατικά εγκλήματα ή εγκλήματα συνδεδεμένα με τρομοκρατικές δραστηριότητες, όπως ορίζονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 1 και 3 της απόφασης-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L 164 της 22.6.2002, σ. 3) ή ηθική αυτουργία ή συνέργεια ή απόπειρα διάπραξης εγκλήματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 αυτής,

ε) νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 1 της

Οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L 309 της 25.11.2005, σ. 15), η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με το ν. 3691/2008 (Α' 166),

στ) παιδική εργασία και άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1), η οποία ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με το ν. 4198/2013 (Α' 215).

Ο οικονομικός φορέας αποκλείεται επίσης όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό.

Στις περιπτώσεις εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.), προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. Ε.Ε.) και Ιδιωτικών Κεφαλαιουχικών Εταιρειών (Ι.Κ.Ε.), η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου, αφορά τους διαχειριστές.

Στις περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών (Α.Ε.), η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου αφορά τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, καθώς και όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Στις περιπτώσεις των συνεταιρισμών, η εν λόγω υποχρέωση αφορά τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

22.Α.2 Όταν ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, σύμφωνα με διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή την εθνική νομοθεσία ή/και η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο προσφέρων έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

Αριθμός απόφασης: 859/2018

Αν ο προσφέρων είναι Έλληνας πολίτης ή έχει την εγκατάστασή του στην Ελλάδα, οι υποχρεώσεις του που αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν, τόσο την κύρια, όσο και την επικουρική ασφάλιση.

Δεν αποκλείεται ο προσφέρων, όταν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων, είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους.

22.A.2α Η αναθέτουσα αρχή γνωρίζει ή μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι έχουν επιβληθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα, μέσα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς:

αα) τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση 2063/Δ1632/2011 (Β' 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους, ή

ββ) δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους.

Οι υπό αα' και ββ' κυρώσεις πρέπει να έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ.

22.A.3 α).....

61 .....

β) .....

22.A.4. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης προσφέρων σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις:

(α) έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016,

Αριθμός απόφασης: 859/2018

(β) εάν ο οικονομικός φορέας τελεί υπό πτώχευση ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης ή ειδικής εκκαθάρισης ή τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο ή έχει υπαχθεί σε διαδικασία πτωχευτικού συμβιβασμού ή έχει αναστείλει τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση προκύπτουσα από παρόμοια διαδικασία, προβλεπόμενη σε εθνικές διατάξεις νόμου. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να μην αποκλείει έναν οικονομικό φορέα, ο οποίος βρίσκεται σε μια εκ των καταστάσεων που αναφέρονται στην παραπάνω περίπτωση, υπό την προϋπόθεση ότι η αναθέτουσα αρχή έχει αποδείξει ότι ο εν λόγω φορέας είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διατάξεις και τα μέτρα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας (παρ. 5 άρθρου 73 του ν. 4412/2016),

(γ) υπάρχουν επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού,

δ) εάν μία κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 24 του ν. 4412/2016 δεν μπορεί να θεραπευθεί αποτελεσματικά με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα,

(ε) εάν μία κατάσταση στρέβλωσης του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων κατά την προετοιμασία της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 48 του ν. 4412/2016, δεν μπορεί να θεραπευθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα,

(στ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτοντα φορέα ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις,

(ζ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση

να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 23 της παρούσας,

(η) εάν ο οικονομικός φορέας επιχείρησε να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία σύναψης σύμβασης ή να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιαστικά τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση,

(θ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει σε αμφιβολία την ακεραιότητά του.

22.A.5. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης (διαγωνισμό), οικονομικός φορέας εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 3310/2005 (εθνικός λόγος αποκλεισμού)

22.A.6. Η αναθέτουσα αρχή αποκλείει οικονομικό φορέα σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, όταν αποδεικνύεται ότι αυτός βρίσκεται λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μία από τις περιπτώσεις των προηγούμενων παραγράφων.

Εάν η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, στις περιπτώσεις της παραγράφου 22.A.1 η περίοδος αυτή ανέρχεται σε πέντε (5) έτη από την ημερομηνία της καταδίκης με αμετάκλητη απόφαση και στις περιπτώσεις της παραγράφου 22.A.4 στα τρία (3) έτη από την ημερομηνία του σχετικού γεγονότος.

22.A.7. Οικονομικός φορέας που εμπίπτει σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 22.A.1, 22.A.2α και 22.A.466 μπορεί να προσκομίζει στοιχεία προκειμένου να αποδείξει ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη

σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Αν τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής. Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, με τελεσίδικη απόφαση, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης σύμβασης ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της ανωτέρω δυνατότητας κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση στο κράτος - μέλος στο οποίο ισχύει η απόφαση.

22.A.8. Η απόφαση για την διαπίστωση της επάρκειας ή μη των επανορθωτικών μέτρων κατά την προηγούμενη παράγραφο εκδίδεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 8 και 9 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016.

22.A.9. Οικονομικός φορέας που του έχει επιβληθεί, με την κοινή υπουργική απόφαση του άρθρου 74 του ν. 4412/2016, η ποινή του αποκλεισμού αποκλείεται αυτοδίκαια και από την παρούσα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης Κριτήρια επιλογής (22.B – 22.Δ)

22.B. Καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας

Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους. Ειδικά οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) ή στα Νομαρχιακά Μητρώα στην κατηγορία/-ιες έργου του άρθρου 21 της παρούσας. Οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα του παραρτήματος ΧΙ του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016.

22.Γ. Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια

.....

Ειδικά οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ, δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου εργολαβικών συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ. 4 του ν. 3669/2008, όπως ισχύει [...]23.3 Δικαιολογητικά μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22 Α.

Αριθμός απόφασης: 859/2018

Ο προσωρινός ανάδοχος, κατόπιν σχετικής ηλεκτρονικής πρόσκλησης από την αναθέτουσα αρχή, υποβάλλει τα ακόλουθα δικαιολογητικά, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 4.2 της παρούσας:

Για την απόδειξη της μη συνδρομής των λόγων αποκλεισμού του άρθρου 22Α ο προσωρινός ανάδοχος υποβάλλει αντίστοιχα τα παρακάτω δικαιολογητικά:

(α) για την παράγραφο Α.1 του άρθρου 22 της παρούσας: απόσπασμα του ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμου εγγράφου που εκδίδεται από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους-μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο εν λόγω οικονομικός φορέας, από το οποίο προκύπτει ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις. Η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω αποσπάσματος αφορά και τα πρόσωπα των τελευταίων τεσσάρων εδαφίων της παραγράφου Α.1 του άρθρου 22.

(β) για την παράγραφο Α.2 του άρθρου 22: πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας, περί του ότι έχουν εκπληρωθεί οι υποχρεώσεις του οικονομικού φορέα, όσον αφορά στην καταβολή φόρων (φορολογική ενημερότητα) και στην καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης (ασφαλιστική ενημερότητα) σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία του κράτους εγκατάστασης ή την ελληνική νομοθεσία αντίστοιχα.

Για τους προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι ή εκτελούν έργα στην Ελλάδα τα σχετικά δικαιολογητικά που υποβάλλονται είναι

- φορολογική ενημερότητα που εκδίδεται από το Υπουργείο Οικονομικών (αρμόδια Δ.Ο.Υ) για τον οικονομικό φορέα και για τις κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχει για τα δημόσια έργα που είναι σε εξέλιξη. Οι αλλοδαποί προσφέροντες θα υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση περί του ότι δεν έχουν υποχρέωση καταβολής φόρων στην Ελλάδα. Σε περίπτωση που έχουν τέτοια υποχρέωση θα υποβάλλουν σχετικό αποδεικτικό της οικείας Δ.Ο.Υ. - ασφαλιστική ενημερότητα που εκδίδεται από τον αρμόδιο ασφαλιστικό φορέα. Η ασφαλιστική ενημερότητα καλύπτει τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις του προσφέροντος οικονομικού φορέα α) ως φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το προσωπικό τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας, β) για έργα που εκτελεί μόνος του ή σε κοινοπραξία καθώς και γ) για τα στελέχη του που έχουν

υποχρέωση ασφάλισης στο ΕΤΑΑ – ΤΣΜΕΔΕ. Οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα οικονομικοί φορείς υποβάλλουν αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας (κύριας και επικουρικής ασφάλισης) για το προσωπικό τους με σχέση εξαρτημένης εργασίας (ΤΣΜΕΔΕ για τους ασφαλισμένους – μέλη του ΤΕΕ, ΙΚΑ για το λοιπό προσωπικό Δεν αποτελούν απόδειξη ενημερότητας της προσφέρουσας εταιρίας, αποδεικτικά ασφαλιστικής ενημερότητας των φυσικών προσώπων που στελεχώνουν το πτυχίο της εταιρίας ως εταίροι. Οι αλλοδαποί προσφέροντες (φυσικά και νομικά πρόσωπα), που δεν υποβάλλουν τα άνω αποδεικτικά, υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση περί του ότι δεν απασχολούν προσωπικό, για το οποίο υπάρχει υποχρέωση ασφάλισης σε ημεδαπούς ασφαλιστικούς οργανισμούς. Αν απασχολούν τέτοιο προσωπικό, πρέπει να υποβάλλουν σχετικό αποδεικτικό ασφαλιστικής ενημερότητας.

(ββ) για την παράγραφο Α.2Α του άρθρου 22: πιστοποιητικό από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, από το οποίο να προκύπτουν οι πράξεις επιβολής προστίμου που έχουν εκδοθεί σε βάρος του οικονομικού φορέα σε χρονικό διάστημα δύο (2) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής προσφοράς.

(γ) για την παράγραφο Α.4(β) του άρθρου 2283: πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του οικείου κράτους - μέλους ή χώρας. Για τους οικονομικούς φορείς που είναι εγκαταστημένοι ή εκτελούν έργα στην Ελλάδα το πιστοποιητικό ότι δεν τελούν υπό πτώχευση, πτωχευτικό συμβιβασμό, αναγκαστική διαχείριση, δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία εξυγίανσης εκδίδεται από το αρμόδιο πρωτοδικείο της έδρας του οικονομικού φορέα. Το πιστοποιητικό ότι το νομικό πρόσωπο δεν έχει τεθεί υπό εκκαθάριση με δικαστική απόφαση εκδίδεται από το οικείο Πρωτοδικείο της έδρας του οικονομικού φορέα, το δε πιστοποιητικό ότι δεν έχει τεθεί υπό εκκαθάριση με απόφαση των εταίρων εκδίδεται από το Γ.Ε.Μ.Η., σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ως κάθε φορά ισχύουν. Ειδικά η μη αναστολή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του οικονομικού φορέα, για τους εγκατεστημένους στην Ελλάδα οικονομικούς φορείς, αποδεικνύεται μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

(δ) Αν το κράτος-μέλος ή χώρα δεν εκδίδει τα υπό των περ. (α), (β), (ββ) και (γ) πιστοποιητικά ή όπου τα πιστοποιητικά αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις υπό 1 και 2 και 4 (β) του άρθρου 22 Α., το έγγραφο ή το πιστοποιητικό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση ή, στα κράτη – μέλη ή στις χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού του κράτους μέλους ή της χώρας καταγωγής ή της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας.

Στην περίπτωση αυτή οι αρμόδιες δημόσιες αρχές παρέχουν επίσημη δήλωση στην οποία αναφέρεται ότι δεν εκδίδονται τα πιστοποιητικά της παρούσας παραγράφου ή ότι τα πιστοποιητικά αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στα υπό 1 και 2 και 4 (β) του άρθρου 22 Α της παρούσας.

Αν διαπιστωθεί με οποιονδήποτε τρόπο ότι, στην εν λόγω χώρα εκδίδονται τα υπόψη πιστοποιητικά, η προσφορά του διαγωνιζόμενου απορρίπτεται.

(ε) Για τις λοιπές περιπτώσεις της παραγράφου Α.4 του άρθρου 2285, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντος ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι οριζόμενοι λόγοι αποκλεισμού.

Ειδικά για την περίπτωση θ της παραγράφου Α.4 του άρθρου 22, για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. υποβάλλονται πιστοποιητικά χορηγούμενα από τα αρμόδια επιμελητήρια και φορείς (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, ΕΕΤΕΜ) από τα οποία αποδεικνύεται ότι τα πρόσωπα με βεβαίωση του Μ.Ε.Κ. που στελεχώνουν την εργοληπτική επιχείρηση, δεν έχουν διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα [...]

ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ & ΕΙΔΙΚΗ (Γ.Σ.Υ. & Ε.Σ.Υ.)

Άρθρο 12 : ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΑΔΟΧΟ

Κατά την υπογραφή της Σύμβασης κατασκευής του έργου ο Ανάδοχος θα δηλώσει στην Υπηρεσία τον Αντίκλητό του, τη διεύθυνση των κεντρικών γραφείων του καθώς και το εντεταλμένο προσωπικό που θα βρίσκεται σε

Αριθμός απόφασης: 859/2018

αυτά. Το βραδύτερο σε πέντε (5) ημερολογιακές μέρες από την υπογραφή της Σύμβασης κατασκευής του έργου, θα αναλάβει τα καθήκοντά του και ο προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου.

Προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου θα είναι έμπειρος διπλωματούχος Ναυπηγός Μηχανικός ΕΜΠ, ή άλλης ισότιμης Σχολής, 15ετούς τουλάχιστον πείρας, με κατασκευαστική πείρα σημαντικών ναυπηγικών έργων. Είναι ευνόητο ότι τέτοιος Μηχανικός μπορεί να είναι ο ίδιος ο Ανάδοχος.

Για την ύπαρξη του παραπάνω προτεινόμενου Διπλωματούχου Μηχανικού, ο Ανάδοχος θα υποβάλει στην Υπηρεσία, κατά τη δημοπρασία, όλες τις πληροφορίες, πιστοποιητικά και λοιπά λεπτομερή στοιχεία, που θα αφορούν τα προσόντα και την πείρα του. Ο προϊστάμενος του εργοταξιακού γραφείου οφείλει να ομιλεί, διαβάζει και γράφει άριστα την Ελληνική γλώσσα. Σε αντίθετη περίπτωση θα υπάρχει μόνιμα τεχνικός διερμηνέας. Ο Προϊστάμενος του Εργοταξιακού γραφείου θα είναι πλήρως εξουσιοδοτημένος με συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο να εκπροσωπεί τον Ανάδοχο σε όλα τα θέματα του εργοταξίου περιλαμβανομένης της παραλαβής των εντολών, ειδοποιήσεων, οδηγιών ή παρατηρήσεων της Υπηρεσίας επί τόπου του έργου και της υπογραφής κάθε εγγράφου και στοιχείου, που η υπογραφή του προβλέπεται επί τόπου του έργου (παραλαβές, επιμετρήσεις, ημερολόγια κλπ.).

Ο Προϊστάμενος του Εργοταξιακού γραφείου είναι αρμόδιος για την έντευξη, άρτια και ασφαλή εκτέλεση των εργασιών και για την λήψη και εφαρμογή των απαιτούμενων μέτρων προστασίας και ασφάλειας των εργαζομένων στο έργο, καθώς και κάθε τρίτου. Γι' αυτό ο Μηχανικός αυτός πρέπει να υποβάλει κατά τη δημοπρασία υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599, με την οποία να αποδέχεται το διορισμό του και τις ευθύνες του, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων του Ν. 2229/94, όπως ισχύουν κατά την ημερομηνία υποβολής της Προσφοράς.

Η Υπηρεσία δύναται κατά την απόλυτη κρίση της να ανακαλέσει την έγγραφη έγκριση της για τον ορισμό οποιουδήποτε από τα παραπάνω πρόσωπα, οπότε ο Ανάδοχος υποχρεούται να το απομακρύνει και να το

Αριθμός απόφασης: 859/2018

αντικαταστήσει με άλλο, του οποίου ο διορισμός θα υπόκειται επίσης στην έγγραφη έγκριση της Υπηρεσίας Επίσης, η Υπηρεσία μπορεί να διατάσσει την στελέχωση του εργοταξίου με πρόσθετο προσωπικό, όταν κατά την κρίση της είναι απαραίτητο.

Ρητά καθορίζεται ότι ο διορισμός των υπόψη προσώπων του Αναδόχου σε καμιά περίπτωση δεν απαλλάσσει τον τελευταίο από τις ευθύνες του και τις υποχρεώσεις του, ο δε Ανάδοχος παραμένει πάντοτε αποκλειστικά και εξ ολοκλήρου υπεύθυνος απέναντι στην Υπηρεσία.[...]».

31. Επειδή κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007, 19/2005, 31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) της διακήρυξης, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνολολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

32. Επειδή οι όροι που τίθενται επί ποινή αποκλεισμού από τη διακήρυξη, αποτελούν δέσμια αρμοδιότητα της Επιτροπής Διαγωνισμού να αποκλείσει την παρουσιάζουσα έλλειψη/απόκλιση προσφορά (ΣΤΕ 743/2000), σύμφωνα με την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της διαφάνειας της διαδικασίας, που επιβάλλει την εφαρμογή τους κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 *Siac Construction Ltd*, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54).

33. Επειδή, όπως αναφέρεται ρητώς στο άρθρο 18 του ν. 4412/2016 και παγίως έχει κριθεί από τη νομολογία (ΕΑ ΣΤΕ Β' Τμ. 1135/2010), οι όροι διακήρυξης διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης δημόσιας προμήθειας πρέπει να μην παραβιάζουν τις θεμελιώδεις αρχές του ελεύθερου

Αριθμός απόφασης: 859/2018

ανταγωνισμού και της ίσης μεταχείρισης των επιχειρηματιών (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, *Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 22ας Ιουνίου 1993, *Επιτροπή κατά Δανίας*, C-243/89, EU:C:1993:257, σκέψη 33, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 51, της 18ης Οκτωβρίου 2001, *SIAC Construction*, C-19/00, EU:C:2001:553, σκέψη 33, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, *Μηχανική*, C-213/07, EU:C:2008:731, σκέψη 45, της 24ης Μαΐου 2016, *MT Hojgaard και ZOblin*, C-396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 54, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, *Universale-Bau*, C-470/99, EU:C:2002:746, σκέψη 93, της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 29^{ης} Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31).

34. Επειδή, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς και την υποβολή μη υποβληθέντος δικαιολογητικού (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, *Archus and Gama*, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

35. Επειδή, σύμφωνα με την αρχή της τυπικότητας που διέπει την διαδικασία της αναθέσεως δημοσίων συμβάσεων (βλ. ΣΤΕ 2889/2011, 4343/2005 κ.ά. βλ. και Ε.Α. 228/2013, 111/2006, 597/2007 κ. ά.) δεν επιτρέπεται να τεθούν εκποδών διατάξεις της διακηρύξεως, οι οποίες θεσπίζουν υποχρέωση υποβολής με την προσφορά ορισμένων στοιχείων που απαιτούνται επί ποινή αποκλεισμού από τον διαγωνισμό.

36. Επειδή όταν τους όρους της διακήρυξης συνοδεύουν εκφράσεις όπως «πρέπει», «οφείλουν» και «υποχρεωτικά», δεν καταλείπεται καμία αμφιβολία ως προς την επί ποινή αποκλεισμού θέσπισή τους, γεγονός που αποδεικνύει ότι πρόκειται για απαράβατους και όχι επουσιώδεις όρους, τους οποίους οφείλουν να εφαρμόσουν απαρέγκλιτα τόσο οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς όσο και η αναθέτουσα αρχή κατά την οικεία διαγωνιστική διαδικασία .

37. Επειδή η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 25 και απόφαση *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 27).

38. Επειδή η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, καταρχήν να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο γνωρίζοντας εκ των προτέρων το ακριβές περιεχόμενο των κριτηρίων του διαγωνισμού στα οποία καλόπιστα θα στηρίξουν την απόφασή τους εάν θα λάβουν ή όχι μέρος στη διαδικασία σύναψης της οικείας σύμβασης (βλ. την απόφαση του ΔΕΕ της 14ης Σεπτεμβρίου 2017, *Casertana Costruzioni*, C-223/16, σκέψη 34, της 14ης

Ιουλίου 2016, *TNS Dimarso NV κατά Vlaams Gewest*, υποθ. C-6/15, σκέψεις 22 επ., την απόφαση του ΔΕΕ της 10ης Μαΐου 2012, *Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Βασιλείου των Κάτω Χωρών*, υποθ. C-368/10, σκέψεις 55 επ., 62 επ. και 88).

39. Επειδή, περαιτέρω, τυχόν ασάφειες ή πλημμέλειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζομένων, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών και θα πρέπει να παρέχεται και σε αυτούς, οι οποίοι βλάπτονται από την ασάφεια ή την πλημμέλεια αυτή, η δυνατότητα να συμπληρώσουν την τυχόν ελαττωματική προσφορά τους (ΕΑ ΣτΕ 423/2011, 424/2011, 425/2011). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται σε βάρος του καλόπιστου διαγωνιζομένου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970, Αρμ. 1970, σελ. 1111, Εφ.Θεσ. 501/87, *ΕΔημ.Εργ.* 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, *Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο*, έκδοση θ', Σάκκουλας, σελ. 776).

40. Επειδή, η αιτιολογία είναι, γενικά, η αναφορά των κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν την έκδοση της διοικητικής πράξης και της ερμηνείας τους, της διαπίστωσης ότι συντρέχουν οι πραγματικές και νομικές καταστάσεις ενόψει των οποίων επιβάλλεται ή επιτρέπεται η έκδοση της πράξης κατ' εφαρμογή των κανόνων αυτών, τη διαπίστωση της συνδρομής και την εκτίμηση των σχετικών πραγματικών περιστατικών, καθώς και των σκέψεων του διοικητικού οργάνου που οδήγησαν στην έκδοση ή την άρνηση της έκδοσης της διοικητικής πράξης (βλ. σχετικά <https://www.prevedourou.gr>). Σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, το οποίο συμπυκνώνει στη διατύπωσή του την προϋπάρχουσα, μακρά νομολογιακή παράδοση σχετικά με το ζήτημα, η αιτιολογία πρέπει να είναι σαφής, ειδική και επαρκής και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου.

Η αιτιολογία είναι σαφής όταν καταγράφονται με διαυγή τρόπο οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου, με τη χρήση των κατάλληλων διατυπώσεων επί τη βάση των κανόνων της νεοελληνικής γλώσσας σε επίπεδο γραμματικής και συντακτικού (λεκτική λειτουργία). Στη διοικητική πράξη πρέπει να γίνεται μνεία συγκεκριμένων στοιχείων που στηρίζουν το συμπέρασμά της

Αριθμός απόφασης: 859/2018

(ορισμένος χαρακτήρα της αιτιολογίας, ΣΤΕ 3692/2001, 4223/2000). Δεν πρέπει να περιορίζεται στην επανάληψη στερεότυπων εκφράσεων που προέρχονται από τον νόμο που διέπει την υπόθεση (ΣΤΕ 2584/2001) ούτε να στηρίζεται σε αντιφατικά στοιχεία (ΣΤΕ 941/1989, ΟΛ 3158/1976).

Η αιτιολογία είναι ειδική όταν δεν είναι γενική και αόριστη, όταν, δηλαδή, όλα τα στοιχεία της αναφέρονται στη συγκεκριμένη περίπτωση που ρυθμίζεται με την πράξη. Πρόσθετα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ειδικότητας σε σχέση με τη σαφήνεια εντοπίζονται όταν ανακύπτει η ανάγκη να διατυπώσει το διοικητικό όργανο πρόσθετες σκέψεις.

Επομένως, στοιχεία της αιτιολογίας αποτελούν το νόμιμο έρεισμα της πράξης, δηλαδή, η αναφορά των απρόσωπων κανόνων δικαίου που προβλέπουν την έκδοσή της, η τυχόν ερμηνεία τους, οι νόμιμες προϋποθέσεις που έχουν διαπιστωθεί, η ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών καταστάσεων, ο τυχόν απαιτούμενος νομικός χαρακτηρισμός τους καθώς και τα κριτήρια και οι σκέψεις του διοικητικού οργάνου σχετικά με την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας. Μόνο στην περίπτωση διαπίστωσης έλλειψης των ως άνω στοιχείων, η προσβαλλόμενη απόφαση θα ήταν αναιτιολόγητη ή δεν θα είχε νόμιμη αιτιολογία (βλ. Ε. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟ, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Τόμ. 2, 13η έκδ., ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, αριθμ. 516-518). Πράξη, δε, που δεν έχει εξετάσει ουσιώδη ισχυρισμό που υποβλήθηκε είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη (ΣΤΕ 2418/1976, 1061/1981).

Σε κάθε περίπτωση, με την αιτιολογία η Διοίκηση αποδεικνύει ότι είναι αμερόληπτη και χρηστή και ότι τηρεί την αρχή της νομιμότητας ενώ παράλληλα παρέχεται στους μεν ενδιαφερομένους η δυνατότητα να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, στον δε δικαστή να ασκήσει τον δικαστικό έλεγχο, συμβάλλοντας στη διασφάλιση αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (βλ. απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2011, *Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά ΕΤΕπ*, Τ-461/08, ΕΥ:Τ:2011:494, σκέψη 122, και αποφάσεις της 25ης Φεβρουαρίου 2003, *Strabag Benelux κατά Συμβουλίου*, Τ-183/00, ΕΥ:Τ:2003:36, σκέψη 55, της 24ης Απριλίου 2013, *Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής*, Τ-32/08, μη δημοσιευθείσα, ΕΥ:Τ:2013:213, σκέψη 37, και

της 28ης Ιουνίου 2016, *AF Steelcase κατά EUIPO*, T-652/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:370, σκέψη 43).

Περαιτέρω, κατά πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι πράξεις διακριτικής ευχέρειας, υπάγονται στην κατηγορία των φύσει αιτιολογητέων πράξεων, δηλαδή εκείνων των οποίων ο έλεγχος είναι αδύνατος ή ατελής χωρίς την αναφορά των λόγων που τις στήριξαν (βλ. συναφώς Π. Δαγτόγλου, *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, ό.π., αρ. περ. 642· Β. Καψάλη, «Η αιτιολογία ως ουσιώδης τύπος των ατομικών διοικητικών πράξεων: μια υποβαθμισμένη διαδικαστική εγγύηση», *ΕφημΔΔ* 4/2010, σελ. 568 (σελ. 571 επ.), ομοίως Μ. Στασινόπουλο, *Δίκαιον των Διοικητικών Πράξεων*, Αθήνα, 1982, σ. 341, ο οποίος εύστοχα αναφέρει ότι «ο επί της αιτιολογίας έλεγχος συνιστά γνήσιο έλεγχο της διακριτικής εξουσίας» και διευκρινίζει πως «η διεΐσδυση του ελέγχου εντός της ουσιαστικής ορθότητας της αιτιολογίας και, επομένως, του πορίσματος που προέκυψε από την άσκηση της διακριτικής εξουσίας, δεν σημαίνει έλεγχο της σκοπιμότητας αυτού, αλλά αναζήτηση της ενδεχόμενης ασυμφωνίας αυτού προς τα άκρα όρια της διακριτικής εξουσίας» σελ. 381 ο.π).

41. Επειδή διακριτική ευχέρεια ή εξουσία υπάρχει, όταν οι κανόνες που καθορίζουν την αρμοδιότητα δεν προκαθορίζουν ακριβώς την ενέργεια του διοικητικού οργάνου αλλά του αφήνουν περιθώριο δράσης. Ειδικότερα, η αρμοδιότητα έχει χαρακτήρα διακριτικής ευχέρειας όταν, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, το σχετικό όργανο: α) μπορεί, αλλά δεν έχει υποχρέωση να εκδώσει τη διοικητική πράξη ή β) πρέπει να εκδώσει την πράξη, μπορεί όμως να καθορίζει κατά την κρίση του το χρονικό σημείο έκδοσής της ή γ) μπορεί να επιλέξει μεταξύ περισσοτέρων ρυθμίσεων τις οποίες επιτρέπει η εφαρμογή των διατάξεων αυτών (βλ. Επαμεινώνδα Π. Σπηλιωτόπουλο, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, τόμ. 1, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, 15^η έκδοση, αριθμ. 149, σελ. 139). Εξάλλου, διακριτική ευχέρεια υπάρχει και όταν το διοικητικό όργανο έχει τη δυνατότητα, όταν πρόκειται να εκδώσει ατομικές διοικητικές πράξεις, να καθορίσει το ακριβές περιεχόμενο μιας πραγματικής αξιολογικής έννοιας, είτε να θέσει τους όρους εφαρμογής της διάταξης με τους οποίους κατά την κρίση του εξυπηρετείται καλύτερα το δημόσιο συμφέρον, είτε να

επιμετρήσει το ύψος της διοικητικής κύρωσης που πρέπει να επιβληθεί. Εάν η έννοια την οποία δεν καθορίζει ακριβώς η σχετική διάταξη, είναι νομική, δεν υπάρχει θέμα διακριτικής ευχέρειας αλλά ζήτημα ερμηνείας της διάταξης και νομικού χαρακτηρισμού των πραγματικών περιστατικών από το διοικητικό όργανο (Επαμεινώνδας Π. Σπηλιωτόπουλος, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Νομική Βιβλιοθήκη, Τόμος 1, 15η Έκδοση, 2017, αρ. 149, σελ 139).

42. Επειδή η διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής ελέγχεται μόνο στα ακραία όριά της, που καθορίζονται: α) από το λογικό, κατά την κοινή πείρα και αντίληψη, περιεχόμενο της αόριστης αξιολογικής έννοιας σε συνδυασμό με την ουσιαστική εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών της συγκεκριμένης περίπτωσης σε συνδυασμό προς τον επιδιωκόμενο από τον κανόνα αυτό σκοπό δημοσίου συμφέροντος, β) από την ισότητα κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας, δηλαδή, την ίση κρίση ομοειδών νομικών και πραγματικών καταστάσεων γ) από την αρχή της χρηστής διοίκησης και δ) από την αρχή της αναλογικότητας ή της αναλογίας, σύμφωνα με την οποία το επαχθές μέτρο που επιβάλλεται στον διοικούμενο με τη διοικητική πράξη πρέπει να είναι αναγκαίο, πρόσφορο και ανάλογο προς το εξυπηρετούμενο δημόσιο συμφέρον ή ιδιωτικό προστατευόμενο συμφέρον στο πλαίσιο του σκοπού που επιδιώκει ο νόμος (βλ. Ε. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟ, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Τόμ. 2, 13η έκδ., 2010, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ, αριθμ. 514).

43. Επειδή δέσμια αρμοδιότητα υπάρχει όταν το διοικητικό όργανο, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι προβλεπόμενες από τους κανόνες δικαίου πραγματικές ή νομικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους, είναι υποχρεωμένο να εκδώσει διοικητική πράξη που περιέχει ορισμένη ατομική ρύθμιση, την οποία προκαθορίζουν οι κανόνες αυτοί (βλ. Επαμεινώνδα Π. Σπηλιωτόπουλο, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Τόμος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, 15^η έκδ., αριθμ. 148, σελ. 138). Στην περίπτωση της δέσμιας αρμοδιότητας, ο κανόνας δικαίου υποδεικνύει στη Διοίκηση κατά τρόπο επιτακτικό τη συμπεριφορά που πρέπει να υιοθετήσει και δεν της αφήνει περιθώρια εκτίμησης (βλ. ΣτΕ 286/2012) περιέχοντας πλήρες και λεπτομερές

πραγματικό και τις σαφείς και συγκεκριμένες έννομες συνέπειες που αυτό επιφέρει (βλ. ΣτΕ 4720/2012).

44. Επειδή η αρχή της χρηστής διοίκησης επιβάλλει στα διοικητικά όργανα να ασκούν τις αρμοδιότητές τους σύμφωνα με το αίσθημα δικαίου που επικρατεί, ώστε κατά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων να αποφεύγονται οι ανεπιεικείς και απλώς δογματικές ερμηνευτικές εκδοχές και να επιδιώκεται η προσαρμογή των κανόνων δικαίου προς τις επικρατούσες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες και απαιτήσεις (Ε. Π. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμος 1, Νομική Βιβλιοθήκη, 2010, σελ. 96).

45. Επειδή η αρχή της αναλογικότητας, η οποία κατοχυρώνεται συνταγματικά στο άρθρο 25 παρ. 1 Συντ., αναλύεται στις αρχές της αναγκαιότητας, καταλληλότητας και αναλογικότητας με τη στενή έννοια, και κατατάσσεται εντός των αρχών ενωσιακού δικαίου κατά την πάγια νομολογία του ΔΕΕ. Έχει, δε, την έννοια ότι ένα κράτος μέλος οφείλει κατά τη διαδικασία επιλογής των κατάλληλων προς λήψη μέτρων, να επιλέγει αυτά που προξενούν τα λιγότερα δυνατά προβλήματα στην άσκηση της διακριτικής του ευχέρειας, προκρίνοντας μεταξύ μέτρων που θεωρεί αναγκαία και πρόσφορα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού (βλ. μεταξύ άλλων ΔΕΕ απόφαση της 1-12-2011, υπόθεση C-145/10, ΔΕΚ απόφαση της 20ης Ιουνίου 2002 C-313/99, κα).

46. Επειδή, οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, ως της χρηστής διοίκησης, και της αναλογικότητας, έχουν εφαρμογή κατά την ενάσκηση της διακριτικής ευχέρειας της αναθέτουσας αρχής, ήτοι της νομικής δυνατότητας της διοίκησης να επιλέγει ανάμεσα σε διάφορες εξίσου νόμιμες λύσεις, μία απόφαση δηλαδή για το εάν, πότε και πώς της διοικητικής δράσης (Π. Δαγτόγλου, *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, Αθήνα-Κομοτηνή 2004, σ. 191).

47. Επειδή σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Ν.4412/2016, ο νομοθέτης αφήνει στη διακριτική ευχέρεια κάθε αναθέτουσας αρχής να περιλάβει στα έγγραφα της σύμβασης (προκήρυξη, διακήρυξη) τις περιπτώσεις της παρ. 4 του άρθρου 73 του Ν.4412/2016 με την οποία εισάγεται μία σειρά προαιρετικών λόγων αποκλεισμού. Ωστόσο, εφόσον η αναθέτουσα αρχή συμπεριλάβει κάποια από τις περιπτώσεις της παρ. 4 του

άρθρου 73 ως λόγο αποκλεισμού στη Διακήρυξη, τότε οφείλει να αποκλείσει κατά δέσμια αρμοδιότητα τον οικονομικό φορέα αν διαπιστώσει ότι συντρέχει κάποια από αυτές δυνάμει της ρητής πρόβλεψης της Διακήρυξης, η οποία δεσμεύει και την ίδια και δεν μπορεί να θεραπευθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά μέσα (βλ. ΑΕΠΠ 365/2018, σκ.61).

48.Επειδή, ειδικότερα κατά τα κριθέντα από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής το Δικαστήριο) υπό το προηγούμενο καθεστώς, (απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2012, C-465/11, *Forposta SA*, σκέψεις 29 έως 31) «η μη τήρηση από οικονομικό φορέα των συμβατικών του υποχρεώσεων μπορεί κατ' αρχήν να θεωρηθεί ως επαγγελματικό παράπτωμα. Εν πάση περιπτώσει, το “σοβαρό παράπτωμα” υποδηλώνει συνήθως συμπεριφορά του οικείου οικονομικού φορέα που ενέχει πρόθεση διαπράξεως παραπτώματος ή αμέλεια ορισμένου βαθμού. Έτσι οποιαδήποτε εσφαλμένη ανακριβής ή πλημμελής εκτέλεση συμβάσεως ή μέρους αυτής μπορεί ενδεχομένως να τεκμηριώσει περιορισμένη επαγγελματική επάρκεια του συγκεκριμένου οικονομικού φορέα, αλλά δεν ισοδυναμεί αυτόματα με σοβαρό παράπτωμα. Περαιτέρω, για τη διαπίστωση της υπάρξεως “σοβαρού παραπτώματος” απαιτείται, κατ' αρχήν να πραγματοποιηθεί συγκεκριμένη εκτίμηση και να εξατομικευθεί η στάση του οικείου οικονομικού φορέα».

49. Επειδή, περαιτέρω, ομοίως υπό το προηγούμενο καθεστώς και συγκεκριμένα υπό τους όρους της Οδηγίας 2004/18 ΕΚ, έχει γίνει δεκτό από το Δικαστήριο (απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2016, C-171/15, *Connexion Taxi Services BV*), ότι η σχετική ρύθμιση της παρ. 2 του άρθρου 45 αυτής, δεν επιχειρεί να επιβάλει ομοιομορφία σε επίπεδο Ένωσης ως προς την εφαρμογή των διαλαμβανόμενων σε αυτό λόγων αποκλεισμού, στο μέτρο κατά το οποίο τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να μην εφαρμόσουν καθόλου αυτούς τους λόγους αποκλεισμού ή, αντιθέτως, να τους ενσωματώσουν στην εθνική νομοθεσία με βαθμό αυστηρότητας που μπορεί να διαφέρει κατά περίπτωση, αναλόγως εκτιμήσεων νομικής, οικονομικής ή κοινωνικής φύσεως που υπερισχύουν σε εθνικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη έχουν την εξουσία να καθιστούν ελαστικότερα ή ηπιότερα τα κριτήρια που προβλέπει η διάταξη αυτή (απόφαση της 10ης Ιουλίου 2014,

Conorzio Stabile Libor Lavori Pubblici, C-358/12, EU:C:2014:2063, σκέψη 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), ειδικότερα δε να προβλέψουν ρύθμιση, η οποία υποχρεώνει την αναθέτουσα αρχή να εξετάζει, κατ' εφαρμογήν της αρχής της αναλογικότητας, αν επιβάλλεται πράγματι ο αποκλεισμός, από δημόσια σύμβαση, υποψηφίου ο οποίος έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα. Αντιθέτως, αποκλείεται, υπό το πρίσμα της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, καθώς και της συνακόλουθης υποχρεώσεως διαφάνειας, η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να αποφασίζει την ανάθεση δημόσιας συμβάσεως σε προσφέροντα ο οποίος διέπραξε σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, για τον λόγο ότι ο αποκλεισμός του εν λόγω προσφέροντος από τη διαδικασία του διαγωνισμού προσκρούει στην αρχή της αναλογικότητας, όταν, σύμφωνα με τους όρους του διαγωνισμού αυτού, προσφέρων που έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα αποκλείεται οπωσδήποτε χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο αναλογικός ή μη χαρακτήρας της κυρώσεως αυτής (βλ. ΔεφΑθ 133/2014, ΔΕφΘεσ (ΑΣΦ) 8/2018, ΔΕφΛαρ. 6/2016, πρβλ. Σ.Τ.Ε. ΕΑ 961, 803/2008, 196/2009). Σημειώνεται ότι η εν λόγω νομολογία ενσωματώθηκε στο άρθρο 57 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) και στο εθνικό δίκαιο με το άρθρο 73 του ν. 4412/2016.

50. Επειδή, -κατά το προισχύσαν δίκαιο- ακόμη και σε περίπτωση Διαγωνισμού κατά τον οποίο προβλεπόταν από τη Διακήρυξη ότι η διάπραξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος συνιστά λόγο αποκλεισμού, κρίθηκε ότι μόνη η διάπραξη του αδικήματος, δεν συνιστά λόγο αποκλεισμού (πρβλ. αιτιολογική σκέψη 101 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), εφόσον δεν κριθεί αιτιολογημένα κατά πόσον αυτός ο λόγος επηρεάζει τη φερεγγυότητα και την αξιοπιστία του διαγωνιζομένου (ΕΑ ΣΤΕ 428/2011), πολλώ, δε, μάλλον όταν δεν πρόκειται για νομικά «εκκαθαρισμένη» υπόθεση (βλ. σχετικά και την με αρ. 170/04.10.2017 Πράξη του Στ Κλιμακίου Ελ. Συν).

51. Επειδή ο προσφεύγων με τον πρώτο λόγο της προσφυγής του, επικαλούμενος τις διατάξεις του άρθρου 73 παρ. 4 στοιχ. θ του Ν. 4412/2016 όσο των όρων των άρθρων 22.Α.4.θ και 23.3.(α) της διακήρυξης, προβάλλει ότι η προσβαλλόμενη παρανόμως ανακήρυξε ως προσωρινή ανάδοχο την εταιρεία με την επωνυμία «.....» διότι από το υποβληθέν από αυτή

Αριθμός απόφασης: 859/2018

αντίγραφο ποινικού μητρώου για γενική χρήση του αντιπροέδρου του διοικητικού συμβουλίου της και διευθύνοντα συμβούλου, ... προκύπτει ότι έχει αμετακλήτως κριθεί η τέλεση του αφορώντος επαγγελματικό παράπτωμα, ποινικού αδικήματος της παραβίασης μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση εργασιών σε εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσης έργων αρμοδιότητας πολιτικού μηχανικού, ειδικότερο τέτοιων επί ικριωμάτων κατ' εφαρμογή των διατάξεων των ΠΔ 1073/1981, του Ν. 1430/1984 και του ΠΔ 17/1996 και του έχει επιβληθεί η ποινή της φυλάκισης δεκατριών (13) μηνών. Η προσβαλλόμενη, σε κάθε περίπτωση, δεν αιτιολογεί γιατί δεν θεώρησε ως σοβαρό το ως άνω επαγγελματικό παράπτωμα ούτε τοποθετήθηκε ως προς την ακεραιότητα της προσωρινής αναδόχου με βάση την κολασθείσα συμπεριφορά του εκπροσώπου της.

52. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της, επικαλούμενη τους οικείους όρους της Διακήρυξης, αναφέρει ότι ο προσωρινός μειοδότης είναι εγγεγραμμένος στο ΜΕΕΠ και κατέχει ενημερότητα πτυχίου για συμμετοχή σε δημοπρασίες δημοσίων έργων η οποία βρίσκεται σε ισχύ κατά την ημερομηνία του διαγωνισμού και, ως εκ τούτου, απαλλάσσεται από την υποχρέωση υποβολής του δικαιολογητικού: πιστοποιητικό από το αρμόδιο επιμελητήριο όσον αφορά το λόγο αποκλεισμού του άρθρου 22. Α.4. (θ), σύμφωνα με το άρθρο 23.9 § (β) της διακήρυξης του έργου.

Επιπλέον των ανωτέρω, ο εκπρόσωπός της ..... κατέθεσε και τις από 23-11-2017 και 21-05-2018 βεβαιώσεις του ΤΕΕ περί μη καταδίκης σε βαρύ επαγγελματικό παράπτωμα. Από τ' ανωτέρω εκτεθέντα συνάγεται ότι τα ως άνω έγγραφα εξεδόθησαν αφού έχει ληφθεί υπόψη η ποινική κατάσταση του ..... Σε κάθε δε περίπτωση, αναφέρει η αναθέτουσα αρχή, η καταδίκη του αντιπροέδρου και διευθύνοντος συμβούλου της ως άνω εταιρείας στο ποινικό αδίκημα της παραβίασης μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση εργασιών σε εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων πολιτικού μηχανικού δεν συνιστά κατά την κρίση της σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα το οποίο θέτει σε αμφιβολία την ακεραιότητα του ως άνω οικονομικού φορέα, αφενός επειδή όπως προκύπτει και από την Ενημερότητα Πτυχίου που υπέβαλε, από το χρόνο καταδίκης

έως σήμερα, ο εν λόγω οικονομικός φορέας έχει εκτελέσει πληθώρα έργων, και αφετέρου επειδή από την κοινή πείρα η καταδίκη εργοληπτικών επιχειρήσεων για παραπτώματα αυτού του είδους είναι σύμφυτη με την δραστηριότητά τους και εφόσον μάλιστα είναι μεμονωμένη, όπως εν προκειμένω, δεν κλονίζει την ακεραιότητά τους. Περαιτέρω, το ποινικό Δικαστήριο επέβαλλε την ως άνω ποινή επειδή διαπίστωσε, ως υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι δεν πρόκειται για σοβαρό παράπτωμα που θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητα του καταδικασθέντος, η δε ποινή φυλακίσεως δεκατριών μηνών με τριετή αναστολή σημαίνει ότι το παράπτωμα δεν είναι σοβαρό. Τέλος, το αδίκημα που αναφέρεται στο ποινικό μητρώο του εκπροσώπου της εταιρείας δεν είναι ούτε οικονομικό έγκλημα ούτε ατιμωτικό, ούτε ενέχει ηθική απαξία και ουδόλως θέτει εν αμφιβολία την ακεραιότητα και την ηθική υπόσταση του καταδικασθέντος. Εξάλλου, από κανένα στοιχείο του φακέλου δεν προκύπτει αδυναμία της αναδόχου για την προσήκουσα τήρηση των όρων και την εκτέλεση της σύμβασης (πρβ Ελ. Συν. Τμ. VI 295/2018).

53. Επειδή στο άρθρο 22.Α.4 περ. θ της Διακήρυξης προβλέπεται ως λόγος αποκλεισμού η περ. θ της παρ. 4 του άρθρου 73 του Ν.4412/2016. Περαιτέρω, στο άρθρο 23.3 περ. ε που αφορά στα δικαιολογητικά που οφείλει ο προσωρινός ανάδοχος να προσκομίσει προκειμένου να αποδείξει ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι λόγοι αποκλεισμού του άρθρου 22. Α της Διακήρυξης, αναφέρεται ρητώς ότι για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. υποβάλλονται πιστοποιητικά χορηγούμενα από τα αρμόδια επιμελητήρια και φορείς (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, ΕΕΤΕΜ) από τα οποία αποδεικνύεται ότι τα πρόσωπα με βεβαίωση του Μ.Ε.Κ. που στελεχώνουν την εργοληπτική επιχείρηση, δεν έχουν διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα.

54. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η προσωρινή ανάδοχος προσκόμισε, ως όφειλε σύμφωνα με τη ρητή απαίτηση των όρων της Διακήρυξης, τα ως άνω δικαιολογητικά αποδεικνύοντας ότι δεν έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα. Ωστόσο, από το υποβληθέν αντίγραφο ποινικού μητρώου που έχει υποβληθεί για την

απόδειξη μη συνδρομής άλλων λόγων αποκλεισμού από το πρόσωπο που εκπροσωπεί την ανάδοχο εταιρεία προκύπτει, ως βάσιμα αναφέρει ο προσφεύγων και δεν αμφισβητεί η αναθέτουσα αρχή, η καταδίκη του αντιπροέδρου και διευθύνοντος συμβούλου της αναδόχου εταιρείας στο ποινικό αδίκημα της παραβίασης μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση εργασιών σε εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων πολιτικού μηχανικού, ήτοι σε αδίκημα που συνδέεται με την άσκηση της επαγγελματικής του δραστηριότητας (ΕΑ ΣτΕ 81/2009, 428/2008, 403/2010). Στην περίπτωση αυτή, η αναθέτουσα αρχή, δεδομένου ότι για την απόδειξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος κάνει χρήση κάθε κατάλληλου μέσου, έχει τη διακριτική ευχέρεια, εκτιμώντας τις συνθήκες της συγκεκριμένης περίπτωσης, να αποφασίσει είτε τον αποκλεισμό του οικονομικού φορέα είτε την αποδοχή της προσφοράς του, εφόσον όμως κρίνει αιτιολογημένα ότι η ως άνω καταδίκη επηρεάζει ή όχι τη φερεγγυότητα ή την επαγγελματική αξιοπιστία του (βλ. Δημήτριος Γ. Ράικος, Ευαγγελία Γ. Βλάχου, Ευανθία Κ. Σαββίδη, *Δημόσιες Συμβάσεις Ν. 4412/2016 Ερμηνεία κατ' άρθρο. Σχετικές διατάξεις – Νομολογία*, σελ.784, ΕΣ ΣΤ' Κλιμ. Πράξη 231/2017, ΕΑ ΣτΕ 428/2011, 526/2010, 954/2009).

55. Επειδή, εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή ουδέν αναφέρει στην προσβαλλόμενη για το ζήτημα αυτό, ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι στις απόψεις της προσθέτει παραδεκτώς κατά τον Ν.4412/2016 και συμπληρωματική αιτιολογία σύμφωνα με την οποία αναφέρει ειδικώς, επαρκώς και σαφώς τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι η εν λόγω καταδίκη, η οποία σημειωτέον αφορά σε γεγονός που έλαβε χώρα πριν από 13 έτη (2005), δεν επηρεάζει την ακεραιότητα του καταδικασθέντος προσώπου και νομίμου εκπροσώπου της αναδόχου εταιρείας ώστε να προκύπτει αδυναμία της για την προσήκουσα τήρηση των όρων και την εκτέλεση της σύμβασης δοθέντος και του ότι έκτοτε έχει εκτελέσει πληθώρα έργων. Επομένως, ο πρώτος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

56. Επειδή ο προσφεύγων με τον δεύτερο λόγο της προσφυγής του ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη εσφαλμένα δέχτηκε ως φορολογικά

Αριθμός απόφασης: 859/2018

ενήμερη την εν λόγω εταιρεία διότι δεν υπέβαλε στον διαγωνισμό αποδεικτικό ενημερότητας για χρέη προς το δημόσιο της συμμετοχής της υπό την επωνυμία «.....» κοινοπραξίας, ως υπεχρεούτο, αφού η φορολογική ενημερότητα της κοινοπραξίας, όπως αποδεικνύεται από την, προσκομισθείσα υπό της ..... στον διαγωνισμό, υπ' αριθ. Δ.Μ./25306/10.01.2018 ενημερότητα πτυχίου της ....., εξήχθη ως 30.01.2018, η ίδια κοινοπραξία διατηρεί την υπόστασή της και διότι η προσκομισθείσα υπ' αριθ. 39965/9563/27.05.2018 βεβαίωση περί κατά την 29.10.2017 περαίωσης των εργασιών του υπό τον τίτλο «*Αντιμετώπιση βλαβών στο οδικό δίκτυο νήσου Κεφαλληνίας με αντικατάσταση καταπτώσεων κατά θέσεις (Α' φάση)*» έργου δεν αναιρεί την υποχρέωσή της προς υποβολή του αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας, καθ' όσο μάλιστα εκδόθηκε στις 22.05.2018, ήτοι μετά την διεξαγωγή του διαγωνισμού (04.05.2018), και στην εκτεθείσα από 10.01.2018 ενημερότητα πτυχίου της ..... διαλαμβάνεται το, την 29.10.2017 περαιωθέν, πιο πάνω έργο.

57. Επειδή στις απόψεις της η αναθέτουσα αρχή αναφέρει ότι η εν λόγω εταιρεία κατέθεσε την με αριθμ. πρωτ.39965/9563/22-05-2018 Βεβαίωση περάτωσης των εργασιών του έργου «*Αντιμετώπιση βλαβών στο οδικό δίκτυο Νήσου Κεφαλληνίας με αποκατάσταση καταπτώσεων κατά θέσεις (Α' Φάση)*» στην οποία βεβαιώνεται ότι το έργο περατώθηκε εμπρόθεσμα στις 29-10-2017. Το άρθρο 23.3.β της Διακήρυξης προβλέπει ότι υποβάλλεται φορολογική ενημερότητα για τον οικονομικό φορέα και για τις κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχει για τα δημόσια έργα που είναι σε εξέλιξη. Εφόσον το ως άνω έργο έχει βεβαιωμένα περατωθεί, δεν είναι απαιτητή η προσκόμιση φορολογικής ενημερότητας γι' αυτό. Επικαλούμενη μάλιστα την Εγκύκλιο 10 με αριθμ. πρωτ. Δ17α/120/4/ΦΝ/19-04-2010 του ΥΠΟΜΕΔΙ με θέμα «Αποδοχή της αριθμ. 77/2010 γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, αναφέρεται ότι: «.....το Τμήμα γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία, ότι η Ε.Ε. υποχρεούται να υποβάλει στις δημοπρασίες των δημοσίων έργων βεβαιώσεις εξόφλησης ασφαλιστικών εισφορών και φορολογικής ενημερότητας για τα έργα που εκτελεί μόνη της ή σε κοινοπραξία για χρονικό διάστημα από της υπογραφής της σύμβασης

Αριθμός απόφασης: 859/2018

μέχρι εκδόσεως βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών». Η ανωτέρω Βεβαίωση της Υπηρεσίας για το συγκεκριμένο έργο αναφέρει ότι το έργο περατώθηκε εμπρόθεσμα στις 29-10-2017, ημερομηνία μέχρι την οποία υποχρεούται, σύμφωνα με την αναθέτουσα αρχή, η εργοληπτική επιχείρηση στην κατάθεση φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας. Περαιτέρω, έργο, το οποίο έχει ανατεθεί σε διαγωνιζόμενο και έχει περαιωθεί, κατά τα προκύπτοντα από την οικεία βεβαίωση περατώσεως εργασιών, κατά τον χρόνο διεξαγωγής του διαγωνισμού, δεν θεωρείται ως «υπό εκτέλεση», ανεξαρτήτως του χρόνου εκδόσεως της σχετικής βεβαιώσεως από την αρμόδια υπηρεσία. Επομένως, κατά την αναθέτουσα αρχή, δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού διαγωνιζομένου, σε περίπτωση κατά την οποία αυτός δεν υποβάλει φορολογική ενημερότητα για έργα που έχουν περαιωθεί μεν προ της διενέργειας του διαγωνισμού, για τα οποία, όμως, δεν έχει εκδοθεί ακόμη η σχετική βεβαίωση περατώσεως των εργασιών από την οικεία υπηρεσία, υπό την προϋπόθεση ότι η αποπεράτωση των έργων σε χρόνο προ της διενέργειας του διαγωνισμού αποδεικνύεται από τις, μεταγενεστέρως έστω, εκδοθείσες σχετικές βεβαιώσεις (ΣΤΕ 2154/2011).

58. Επειδή, σύμφωνα με τον κρίσιμο όρο της Διακήρυξης που αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, η φορολογική ενημερότητα που οφείλει ρητώς να υποβάλει ο οικονομικός φορέας και για τις κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχει, αφορά σε δημόσια έργα που είναι σε εξέλιξη. Εν προκειμένω, όπως βάσιμα υποστηρίζει η αναθέτουσα αρχή, όπως προκύπτει τόσο από την Ενημερότητα Πτυχίου της αναδόχου εταιρείας όσο και από την επίμαχη βεβαίωση περάτωσης που επικαλείται ο προσφεύγων, το έργο έχει ήδη περατωθεί στις 29-11-2017, ήτοι είχε αποδεδειγμένα περαιωθεί κατά τον χρόνο διενέργειας του διαγωνισμού και δεν θεωρείται ως «υπό εξέλιξη» έργο, ανεξαρτήτως του χρόνου εκδόσεως της σχετικής βεβαίωσης της αρμόδιας Υπηρεσίας (βλ. ΣΤΕ 52/2011) και, κατά συνεκδοχή, να μην υφίσταται νόμιμη υποχρέωση της αναδόχου εταιρείας να προσκομίσει γι' αυτό τα οικεία πιστοποιητικά φορολογικής ενημερότητας (πρβλ. ΕΣ 5^ο Κλιμάκιο, Πράξη 148/2012). Επομένως, εφόσον στη Διακήρυξη δεν έχει περιληφθεί άλλη, ειδικότερη ρύθμιση, η αιτούσα δεν είχε την υποχρέωση, και

Αριθμός απόφασης: 859/2018

μάλιστα επί ποινή απαραδέκτου της προσφοράς της να προσκομίσει φορολογική ενημερότητα της κοινοπραξίας στην οποία συμμετείχε για την εκτέλεση του οικείου έργου, μολονότι η έκδοση της βεβαιώσεως έλαβε χώρα στις 22-05-2018, δηλαδή, μετά τη διεξαγωγή του διαγωνισμού, δοθέντος ότι η αποπεράτωση του έργου έχει λάβει χώρα σε προγενέστερο αυτού χρόνο. Συνακόλουθα, ο δεύτερος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

59. Επειδή με τον τρίτο λόγο της προσφυγής του ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η αναθέτουσα αρχή, παράνομα δέχθηκε την μη τελεσίδικη επιβολή σε βάρος της αναδόχου εταιρείας περί μη επιβολής προστίμου σε βάρος του για χρονικό διάστημα 2 ετών προ της ημερομηνίας λήξης υποβολής προσφορών από αρμόδια όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, καίτοι αυτή δεν προσκόμισε το οικείο πιστοποιητικό της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Συντονισμού της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, αλλά την υπ' αριθ. 50661/20.06.2018 ένορκη βεβαίωση της συμβολαιογράφου Αθηνών ....., μη συνοδευθείσας υπό απαιτούμενης δήλωσης της αρμόδιας διοικητικής Αρχής περί μη έκδοσης του πιστοποιητικού τούτου και στην οποία δεν δηλώνεται σαφώς και κατηγορηματικώς η μη επιβολή προστίμων αλλά εκτίθεται αντιφατικώς και νεφελωδώς η μη ύπαρξη – ύπαρξη («δεν προκύπτουν» - «προκύπτουν») πράξεων επιβολής προστίμου.

60. Επειδή στις απόψεις της η αναθέτουσα αρχή αναφέρει ότι η ανάδοχος εταιρεία προσκόμισε την ως άνω ένορκη βεβαίωση και, επιπλέον, εξεδόθη από το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας το αριθμ. πρωτ. ΕΞ-184471-2018/10001/31-05-2018 έγγραφο με θέμα «Έκδοση Πιστοποιητικού άρθρου 73 παρ.2 του Ν.4412/2016», στο οποίο αναφέρεται ότι οι οικονομικοί φορείς που συμμετέχουν στη σύναψη δημοσίων συμβάσεων του Ν.4412/2016, έχουν την δυνατότητα για την απόδειξη της μη υπαγωγής τους σε κάποια από τις περιπτώσεις της παραγράφου 2γ' του άρθρου 73 του Ν. 4412/2016 υποβάλουν την προβλεπόμενη από την παράγραφο 2 του άρθρου 80, του ίδιου Νόμου, ένορκη βεβαίωση.

61. Επειδή, όπως προκύπτει από τους οικείους όρους της Διακήρυξης αλλά και από τα στοιχεία του φακέλου, η ρητή απαίτηση για την προσκόμιση του ως άνω πιστοποιητικού από την αρμόδια υπηρεσία μπορεί να αντικατασταθεί με ένορκη βεβαίωση στην περίπτωση που το εν λόγω πιστοποιητικό δεν εκδίδεται από την αρμόδια δημόσια αρχή ή δεν καλύπτει όλες τις αναφερόμενες στη Διακήρυξη περιπτώσεις. Κατά τη ρητή διατύπωση της Διακήρυξης, αναφέρεται ότι οι αρμόδιες δημόσιες αρχές παρέχουν επίσημη δήλωση στην οποία αναφέρεται ότι δεν εκδίδονται τα εν λόγω πιστοποιητικά, αλλά δεν απαιτείται ρητώς τη δήλωση αυτή να την προσκομίζει ο οικονομικός φορέας μαζί με την ένορκη βεβαίωσή του. Εν προκειμένω, ο οικονομικός φορέας έχει ήδη με την υποβολή της προσφοράς του υποβάλει συμπληρωμένο προσηκόντως ΤΕΥΔ στο οποίο υπεύθυνα δηλώνει, ως προκαταρκτική απόδειξη και προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές, ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι λόγοι αποκλεισμού, με τις συνέπειες του Ν.1599/1986. Στη συνέχεια, και ενώ έχει μεσολαβήσει το έγγραφο που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή από το οποίο ρητώς προκύπτει ότι από τις 25-05-2018 έχει ενεργοποιηθεί η ηλεκτρονική υπηρεσία υποβολής αίτησης και αυτοματοποιημένης απάντησης στην πύλη του ΣΕΠΕ, δεν προκύπτει ότι δεν εκδίδεται το εν λόγω πιστοποιητικό ώστε ο οικονομικός φορέας να επιλέξει την οδό της ένορκης βεβαίωσης, η οποία έχει δε ημερομηνία την 20-06-2018. Επομένως, η αναθέτουσα αρχή όφειλε να καλέσει την προσωρινή ανάδοχο να προσκομίσει το οικείο πιστοποιητικό τάσσοντάς της νέα προθεσμία 5 ημερών, σύμφωνα με τον όρο 4.2 περ. γ της Διακήρυξης και το άρθρο 103 του Ν.4412/2016 προτού κατακυρώσει τη σύμβαση σε αυτήν και εσφαλμένα έκρινε ότι η προσκόμιση ένορκης βεβαίωσης θεραπεύει τη μη προσκόμιση ρητώς απαιτούμενου από τη Διακήρυξη δικαιολογητικού, το οποίο ήταν δυνατόν να εκδοθεί από την αρμόδια αρχή, όπως βάσιμα υποστηρίζει ο προσφεύγων. Ωστόσο, μόνο μετά τη λήξη άπρακτης και της δεύτερης αυτής προθεσμίας προσκόμισης των δικαιολογητικών κατακύρωσης δύναται να αποκλεισθεί νομίμως ο προσωρινός ανάδοχος και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως συμφερότερη προσφορά.

Σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, είναι απορριπτέο ως αβάσιμο το αίτημα του προσφεύγοντος ότι έπρεπε να αποκλεισθεί η ανάδοχος εταιρεία προκειμένου να του κατακυρωθεί η σύμβαση, καθώς υπέβαλε την αμέσως οικονομικότερη προσφορά. Επομένως, η προσβαλλόμενη πάσχει ακυρότητα κατά τα ως άνω και ο τρίτος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

62. Επειδή σύμφωνα με τον τέταρτο λόγο της προσφυγής, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι παρανόμως η αναθέτουσα αρχή δέχτηκε τη μη αναστολή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της αναδόχου εταιρείας καθόσον δεν υπέβαλε το οικείο πιστοποιητικό και, ειδικότερα, την καρτέλα «Στοιχεία Μητρώου/Επιχείρησης» από το taxisnet όπως προβλέπει η υπ' αριθμ. 84 παραπομπή της Διακήρυξης.

63. Επειδή όπως αναφέρει η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της, η μη αναστολή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του οικονομικού φορέα, για τους εγκατεστημένους στην Ελλάδα οικονομικούς φορείς, αποδεικνύεται μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων δεν έχει καταθέσει στοιχείο περί μη αναστολής των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του «Με εκτύπωση της καρτέλας “Στοιχεία Μητρώου/Επιχείρησης”, όπως αυτά εμφανίζονται στο taxisnet», προσκόμισε, όμως, εν ισχύ φορολογική ενημερότητα που επίσης εκδίδεται μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας της ΑΑΔΕ. Η δε κατάθεση δικαστικών εγγράφων και πιστοποιητικού ΓΕΜΗ αποτελούν, κατά την αναθέτουσα αρχή, στοιχεία ότι η ανάδοχος εταιρεία είναι ενεργός και δεν έχει αναστείλει τη δραστηριότητά της, ενώ επικαλείται ότι κατά το άρθρο 22.Α.4.β καθιερώνεται ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να μην αποκλείσει τον διαγωνιζόμενο ο οποίος βρίσκεται σε μια από τις αναφερόμενες σ'αυτό καταστάσεις, πολλώ δε μάλλον που εν προκειμένω από τα προσκομισθέντα έγγραφα προκύπτει - αντιθέτως- ότι ο ως άνω οικονομικός φορέας δεν ευρίσκεται καν σε τέτοια κατάσταση.

64. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου όπως είναι αναρτημένα στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, η ανάδοχος εταιρεία προσκλήθηκε με το υπ' αριθ. πρωτ. 40106/6210/Φ.Ε. έγγραφο της αναθέτουσας αρχής να υποβάλει όλα τα προβλεπόμενα, σύμφωνα με τη Διακήρυξη, δικαιολογητικά εντός 15 ημερών –μεταξύ άλλων- και την επίμαχη

Αριθμός απόφασης: 859/2018

πιστοποίηση περί μη αναστολής των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της, όπως ακριβώς προβλέπεται στη Διακήρυξη. Από την επισκόπηση των στοιχείων του φακέλου, δεν προκύπτει ότι προσκομίστηκε η επίμαχη πιστοποίηση στα δικαιολογητικά κατακύρωσης, όπως βάσιμα ισχυρίζεται ο προσφεύγων και δεν αμφισβητεί η αναθέτουσα αρχή. Εν συνεχεία, η προσωρινή ανάδοχος δεν κλήθηκε όπως συμπληρώσει καθ' οιονδήποτε τρόπο την παραπάνω έλλειψη και η αναθέτουσα αρχή ενέκρινε την κατακύρωση της σύμβασης σε αυτήν. Συνεπώς, η προσωρινή ανάδοχος δεν κατέθεσε εντός της ταχθείσας σε αυτήν προθεσμίας των 15 ημερών, αλλά ούτε και της τάχθηκε η περαιτέρω προθεσμία των 5 ημερών, σύμφωνα με τον όρο 4.2 περ. γ της Διακήρυξης και το άρθρο 103 του Ν.4412/2016 για την προσκόμιση της εκτύπωσης από την ηλεκτρονική πλατφόρμα της ΑΑΔΕ από την οποία να προκύπτει ότι δεν έχει αναστείλει την επιχειρηματική δραστηριότητά της ως απαιτείται στον όρο 22.Α.4. περ. β της Διακήρυξης. Συναφώς, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής, διότι ούτε η φορολογική ενημερότητα ούτε τα λοιπά δικαιολογητικά που επικαλείται συσχετίζονται με την επίμαχη απόδειξη μη αναστολής των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της προσωρινής αναδόχου που πρέπει να αποδεικνύεται ρητώς, σύμφωνα με τη Διακήρυξη, με διαφορετικό έγγραφο. Συνεπώς, η αναθέτουσα αρχή όφειλε κατά δέσμια αρμοδιότητα να καλέσει την προσωρινή ανάδοχο να συμπληρώσει τα υποβληθέντα δικαιολογητικά της με την ως άνω εκτύπωση προκειμένου να την προσκομίσει προτού την αναδείξει οριστική ανάδοχο και εσφαλμένα έκρινε ότι η φορολογική ενημερότητα θεραπεύει τη μη προσκόμιση ρητώς απαιτούμενου από τη Διακήρυξη δικαιολογητικού. Ωστόσο, μόνο μετά τη λήξη άπρακτης και της δεύτερης αυτής προθεσμίας προσκόμισης των δικαιολογητικών κατακύρωσης δύναται να αποκλεισθεί νομίμως ο προσωρινός ανάδοχος και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως συμφερότερη προσφορά. Σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, είναι απορριπτέο ως αβάσιμο το αίτημα του προσφεύγοντος ότι έπρεπε να αποκλεισθεί η ανάδοχος εταιρεία προκειμένου να του κατακυρωθεί η σύμβαση, καθώς υπέβαλε την αμέσως

οικονομικότερη προσφορά. Επομένως, η προσβαλλόμενη πάσχει ακυρότητα κατά τα ως άνω και ο τέταρτος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

65. Επειδή ο προσφεύγων στον πέμπτο λόγο της προσφυγής του ισχυρίζεται ότι παρανόμως η αναθέτουσα αρχή δέχθηκε την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα της αναδόχου εταιρείας προς εκτέλεση του έργου, ενώ αυτή αναμφίβολα δεν την απέδειξε ως προς τον προϊστάμενο του εργοταξιακού της γραφείου ....., υποβάλλοντας δικαιολογητικά μη αποδεδειγμένα προερχόμενα από τους εκδότες τους και τα οποία δε συμπληρώθηκαν. Ειδικότερα, ο προσφεύγων αναφέρεται στα αναλυτικά στοιχεία μέλους ΤΕΕ άδηλου εκδότη, την από 02.05.2018 βεβαίωση της “.....”, υπογραφόμενη, άνευ βεβαιώσεως γνησιότητας της υπογραφής του, υπό του, φερόμενου ως νόμιμου εκπροσώπου της, ..., με την οποία ο ..... μνημονεύεται ως διευθύνων σύμβουλός της, έχων κατά το παρελθόν αναλάβει την επίβλεψη ορισμένων εργασιών της, την 17.11.2011 μετονομασθείσας σε “.....”, “.....”, αλλά και της βεβαιούσας, το άνευ ημερομηνίας βιογραφικό επί επαγγελματικής εμπειρίας του, των σπουδών του, των ομιλουμένων γλωσσών του, το υπογραφόμενο, άνευ βεβαίωσης γνησιότητας της υπογραφής του, υπό του ιδίου και την από 02.05.2018 υπεύθυνη, άνευ βεβαίωσης γνησιότητας της υπογραφής του, δήλωση του ιδίου περί αποδοχής του του υπό της ..... ορισμού του ως, πληρούντος τις για την θέση αυτή απαιτήσεις της Διακήρυξης, προϊσταμένου για το έργο εργοταξιακού γραφείου της.

66. Επειδή η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι σύμφωνα με το άρθρο 23.6: Δικαιολογητικά Τεχνικής και Επαγγελματικής Ικανότητας του άρθρου 22.Δ , δεν ετέθησαν επί πλέον απαιτήσεις στο άρθρο 22Δ στη Διακήρυξη του έργου. Στο άρθρο 12: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΑΔΟΧΟ, της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (ΕΣΥ) του έργου, ζητείται ο οικονομικός φορέας να υποβάλει στην Υπηρεσία κατά τη δημοπρασία, όλες τις πληροφορίες, πιστοποιητικά και λοιπά λεπτομερή στοιχεία, που θα αφορούν τα προσόντα και την πείρα του Προϊσταμένου του εργοταξιακού γραφείου. Η προσωρινή ανάδοχος κατέθεσε κατά την δημοπρασία όλα τα σχετικά στοιχεία που αφορούν τα προσόντα και την

Αριθμός απόφασης: 859/2018

πείρα του Προϊσταμένου του εργοταξιακού γραφείου, καθώς και Υπεύθυνη Δήλωση αυτού με την οποία αποδέχεται το διορισμό του και τις ευθύνες του στο έργο.

67. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η Διακήρυξη στο άρθρο 22 Δ δεν προβλέπει ρητώς κανένα κριτήριο τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας ούτε, συνακόλουθα, και την προσκόμιση δικαιολογητικών στο άρθρο 23.6 για την απόδειξή της. Ωστόσο, το κατάλληλο τεχνικό προσωπικό αποτελεί παράμετρο των κριτηρίων επιλογής των υποψηφίων ενώ στο ΤΕΥΔ που όφειλαν, εν προκειμένω, να συμπληρώσουν οι υποψήφιοι περιλαμβάνεται το αντίστοιχο πεδίο Γ του Μέρους IV: Κριτήρια επιλογής, Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, αριθμ. 2, όπου η ανάδοχος εταιρεία αναφέρει τον Προϊστάμενο του εργοταξιακού γραφείου, τα προσόντα του καθώς και τα επισυναπτόμενα ήδη με την προσφορά της έγγραφα τα οποία προβλέπει το άρθρο 12 της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων, που περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης.

68. Επειδή η απαίτηση κατάθεσης στοιχείων για τον Προϊστάμενο του εργοταξιακού γραφείου δεν εμφανίζεται μεν ως κριτήριο επιλογής στο σώμα της Διακήρυξης, αλλά απαιτείται από την ΕΣΥ όπου αναφέρεται ρητώς η απαίτηση προσκόμισης των οικείων εγγράφων. Αντίθετα, δεν απαιτείται η προσκόμιση κάποιου εγγράφου στο στάδιο προσκόμισης των δικαιολογητικών κατακύρωσης προς απόδειξη των ανωτέρω. Επομένως, αν και στο ΤΕΥΔ υφίσταται το οικείο πεδίο προς συμπλήρωση από τους υποψηφίους, η ανάδοχος εταιρεία προσκόμισε, ως όφειλε, με την προσφορά της και όλα τα αναφερόμενα στην ΕΣΥ έγγραφα και δικαιολογητικά σχετικά με τον Προϊστάμενο του εργοταξιακού γραφείου.

69. Επειδή το ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ παρέχει μεν προαπόδειξη προς τον σκοπό της επιτάχυνσης των διαγωνιστικών διαδικασιών και ελάφρυνσης των διαγωνιζομένων από την υποχρέωση προσκόμισης πολυάριθμων πιστοποιητικών και εγγράφων ως προς τα κριτήρια αποκλεισμού και επιλογής και ενέχει, προϋποθέτει και ερείδεται επί μιας καταρχήν εμπιστοσύνης ως προς τον προσφέροντα οικονομικό φορέα και όσον αφορά τα εξ αυτού

δηλούμενα, τα οποία θα ελεγχθούν επισταμένως κατά το στάδιο αξιολόγησης δικαιολογητικών κατακύρωσης πριν την οριστικοποίηση της ανακήρυξης του ως αναδόχου. Ωστόσο, εν προκειμένω, δεν απαιτούνταν από τους όρους της Διακήρυξης η προσκόμιση των οικείων δικαιολογητικών προς απόδειξη της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας της εν λόγω εταιρείας σε σχέση με τα προσόντα του Προϊσταμένου του εργοταξιακού της γραφείου.

70. Επειδή τα εν λόγω δικαιολογητικά έπρεπε να προσκομιστούν κατά τη ρητή απαίτηση στην ΕΣΥ για προσκόμιση των ως άνω εγγράφων κατά τη δημοπρασία, συνάγεται ότι η εν λόγω εταιρεία όφειλε να τα προσκομίσει και η αναθέτουσα αρχή όφειλε να τα ελέγξει κατά το στάδιο υποβολής της προσφοράς της και όχι κατά το στάδιο προσκόμισης των δικαιολογητικών κατακύρωσης δοθέντος ότι, εν προκειμένω, το ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ δεν συναρτάτο αποκλειστικά με τους όρους της Διακήρυξης ως προς την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, αντικαθιστώντας την υποχρέωση υποβολής των αντίστοιχων πιστοποιητικών κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς.

Επειδή, από την συνεκτίμηση του σχετικού εναργώς διατυπωμένου όρου της ΕΣΥ που επιβάλλει την προσκόμισή των εν θέματι εγγράφων κατά το στάδιο υποβολής προσφοράς, του οικείου πρακτικού αξιολόγησης, από το λεκτικό του οποίου προκύπτει η αποδοχή και αξιολόγηση του συνόλου των υποβληθέντων εγγράφων και από τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής, δεν προκύπτει οιαδήποτε αμφιβολία ως προς τον έλεγχο των σχετικών εγγράφων κατά το στάδιο του ελέγχου του φακέλου των προσφορών. 71. Επειδή, ειδικότερα, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι στις δημόσιες συμβάσεις ισχύει ο κανόνας της, κατά στάδια, προβολής των λόγων, ήτοι λόγοι που αφορούν σε προγενέστερο στάδιο δεν μπορούν να προβληθούν σε μεταγενέστερο, αλλά θα πρέπει να προβάλλονται επικαίρως (ΕΑ ΣΤΕ 207/2002, 295/2003, 602/2003, 884/2003, 69/2005, 1032/2005, 245/2011 κ.ά.). Η αρχή αυτή, της επίκαιρης και αυτοτελούς προσβολής των βλαπτικών πράξεων όλων των οργάνων του διαγωνισμού εντάσσεται στους αρνητικούς όρους του εννόμου συμφέροντος, αποκλείοντας τον παρεμπύπτοντα έλεγχο της νομιμότητας των λόγων αυτών με την ευκαιρία της προσβολής των μεταγενέστερων πράξεων ή παραλείψεων της διαγωνιστικής διαδικασίας με

Αριθμός απόφασης: 859/2018

την προδικαστική προσφυγή (ΕΑ ΣτΕ 305/2011, 65/2012).Επομένως, ανεπικαίρως προβάλλει ο προσφεύγων στο παρόν στάδιο ενδεχόμενες πλημμέλειες σε προσκομισθέντα έγγραφα τα οποία έχουν γίνει αποδεκτά σε προηγούμενο στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας και, συνακόλουθα, ο πέμπτος λόγος της προσφυγής προβάλλεται απαραδέκτως.

72. Επειδή γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

73. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή.

74. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρο 363 παρ.5 Ν.4412/2016) ποσού δέκα χιλιάδων ογδόντα ευρώ και εξήντα πέντε λεπτών (10.080,65 €).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την Προδικαστική Προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη πράξη κατά τα προβλεπόμενα στο σκεπτικό. Ορίζει την επιστροφή στην προσφεύγουσα του παραβόλου ποσού δέκα χιλιάδων ογδόντα ευρώ και εξήντα πέντε λεπτών (10.080,65 €).

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου 2018 και εκδόθηκε στις 15 Οκτωβρίου 2018 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η Πρόεδρος
Ειρήνη Ε. Αποκάρδου

Η Γραμματέας
Μαρία Μανώλογλου